

ГОДИШЕН ОТЧЕТ

СЪВЕТ ЗА ЕЛЕКТРОННИ МЕДИИ

2021

СЪДЪРЖАНИЕ:

ВЪВЕДЕНИЕ.....	3
НАДЗОР - МОНИТОРИНГ И АНАЛИЗИ.....	5
СПЕЦИАЛИЗИРАНИ НАБЛЮДЕНИЯ НА ПРЕДИЗБОРНИТЕ КАМПАНИИ ЗА 45-ТО, 46-ТО И 47-МО НАРОДНИ СЪБРАНИЯ И ЗА ИЗБОР НА ПРЕЗИДЕНТ И ВИЦЕПРЕЗИДЕНТ	7
ТЕМАТИЧНО НАБЛЮДЕНИЕ – ВАКСИНИТЕ СРЕЩУ COVID-19.....	18
НАБЛЮДЕНИЕ НА ПРОГРАМИ НА ОБЩЕСТВЕНИТЕ ДОСТАВЧИЦИ	21
БЪЛГАРСКАТА НАЦИОНАЛНА ТЕЛЕВИЗИЯ	21
БЪЛГАРСКОТО НАЦИОНАЛНО РАДИО.....	31
ФОКУСИРАНИ НАБЛЮДЕНИЯ - ИЗВЪНРЕДНИ СЪБИТИЯ.....	44
НАБЛЮДЕНИЯ НА ТЪРГОВСКИ СЪОБЩЕНИЯ	46
ФОКУСИРАНИ НАБЛЮДЕНИЯ - РИАЛИТИ ФОРМАТИ.....	47
НАБЛЮДЕНИЯ НА МЕДИЙНИ УСЛУГИ.....	52
ЛИЦЕНЗИРАНЕ, РЕГИСТРИРАНЕ, ВПИСВАНЕ НА ДОСТАВЧИЦИ.....	57
ЛИЦЕНЗИРАНЕ	57
РЕГИСТРИРАНЕ	58
УСЛУГИ ПО ЗАЯВКА.....	60
ДОСТАВЧИЦИ НА ПЛАТФОРМИ ЗА СПОДЕЛЯНЕ НА ВИДЕОКЛИПОВЕ	61
ПРАВНИ ДЕЙНОСТИ И АДМИНИСТРАТИВНОКАЗАТЕЛНА ДЕЙНОСТ	61
АДМИНИСТРАТИВНОКАЗАТЕЛНА ДЕЙНОСТ	61
АДМИНИСТРАТИВНА ДЕЙНОСТ.....	62
ПРОЦЕСУАЛНО ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО	65
ДРУГИ ДЕЙНОСТИ В РАМКИТЕ НА ПРАВНАТА ДЕЙНОСТ	65
ПРОБЛЕМИ ПРИ ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНА	65
ДОСТЪПНОСТ НА УСЛУГИТЕ НА ДОСТАВЧИЦИТЕ	67
МЕДИЙНА ГРАМОТНОСТ	74
МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ	75
ГРУПАТА НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ РЕГУЛАТОРИ ЗА АУДИОВИЗУАЛНИ МЕДИЙНИ УСЛУГИ (ERGA).....	75
ЕВРОПЕЙСКАТА ПЛАТФОРМА НА РЕГУЛАТОРНИТЕ ОРГАНИ (ЕПРА).....	85
ДРУГИ УЧАСТИЯ НА СЕМ В СЪБИТИЯ С МЕЖДУНАРОДЕН ХАРАКТЕР.....	88
ЕВРОПЕЙСКИ ПРОИЗВЕДЕНИЯ	89
ФИНАНСОВА СТАБИЛНОСТ НА СЕМ.....	90
ДЕЙНОСТИ ПО ЗАКОНА ЗА ОБЩЕСТВЕНИТЕ ПОРЪЧКИ.....	95
ДЕЙНОСТИ ПО ЗАКОНА ЗА ДОСТЪП ДО ОБЩЕСТВЕНА ИНФОРМАЦИЯ.....	95

ДЕЙНОСТИ ПО АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ	95
ИНФОРМАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ.....	96
ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	98

ВЪВЕДЕНИЕ

Общата картина на доставчиците на медийни услуги, които осъществяват радио- и телевизионна дейност в България за 2021 г., продължава да е разнообразна като формати и способности на разпространение на съдържание. Съществена промяна в количествените измерения като брой действащи радио- и телевизионни доставчици не се забелязва.

В радиосектора: 59 са доставчиците на медийни услуги, които притежават индивидуални лицензи за създаване и предоставяне за разпространение чрез наземно аналогово радиоразпръскване на 84 радиопрограми. 20 са регистрираните доставчици на радиоуслуги за доставяне на 21 радиопрограми чрез кабелни и/или спътникови мрежи.

В сектора на аудио-визуалните медийни услуги: 99 са регистрираните (за разпространение по кабел и сателит) български доставчици, които създават 141 телевизионни програми. 4 доставчици на аудио-визуални медийни услуги създават 6 програми, които се разпространяват чрез мрежите за наземно цифрово радиоразпръскване.

От края на 2020 г., в обхвата на Закона за радиото и телевизията са включени и нови субекти на регулация – доставчици на платформи за споделяне на видеоклипове. През 2021 г. е вписана единствената платформа за споделяне на видеоклипове под юрисдикцията на България - VBOX7.

Изминалата година бележи ръст на подадени заявления за предоставяне на услуги по заявка. Съветът за електронни медии вписа 32 нови нелинейни услуги, предоставяни от 15 доставчика.

Публичният регистър, поддържан от СЕМ е надграден, като в него е включена и връзка към информацията за структурата на собствеността и за действителните собственици на съответния доставчик, предоставена на Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел по реда на Закона за мерките срещу изпирането на пари.

Съветът за електронни медии продължава и през 2021 г. да осъществява дейност при засилени противоепидемични мерки в работните помещения, както и дистанционна форма на работа на администрацията с цел осигуряване живота и здравето на служителите. На доставчиците и всички заинтересовани лица е осигурена възможност през няколко комуникационни канали да подават документи, сигнали, жалби.

Отчетната година се характеризира и с уникалната за съвременната ни история политическа обстановка – проведени са редовни и два пъти извънредни избори за народни представители, както и избори за президент и вицепрезидент на републиката. В изпълнение на правомощията си, съгласно Закона за радиото и телевизията и след подписване на Споразумения с Централната избирателна комисия, Съветът осъществи три специализирани наблюдения за отразяване на предизборните кампании в програми на доставчици на медийни услуги, както и в онлайн аудио и аудио-визуално съдържание.

През 2021 г. са реализирани и множество други фокусирани наблюдения, свързани с ваксините, ваксинацията и изпълнението на Националния план за ваксинация; с отразяване на трагични събития; с изпълнение на условията на лицензи и регистрации от обществени и търговски доставчици; със спазването на разпоредби на Закона за радиото и телевизията.

Изминалата година се характеризира с предприемане на действия от страна на доставчиците за осигуряване на достъпност на техните медийни услуги за хората с увреждания. Българската национална телевизия, Българското национално радио, Асоциацията на радио- и телевизионните оператори, както и медии, нечленувачи в АБРО,

предоставиха своите планове за непрекъснатото и постепенно увеличаване на достъпността на предоставяното от тях съдържание.

Регулаторът проведе и нов избор на генерален директор на общественото радио след изненадващо подадена оставка от страна на Андон Балтаков. След публично изслушване на концепциите на допуснатите в процедурата кандидати, Съветът избра Милен Митев за генерален директор на Българското национално радио на 27 октомври 2021 г.

През 2021 г., като член на Групата на европейските регулатори на аудиовизуални медийни услуги (ERGA) и на Европейската платформа на регулаторните органи (ЕПРА), българският медиен регулатор се включи активно в работата на двете организации. На фокус в дейността на ERGA (която е и консултативната група на Европейската комисия по отношение на прилагането на Директивата за аудиовизуални медийни услуги и всички свързани аудиовизуални медийни въпроси) са въпросите, свързани с осигуряване на плавно и последователно прилагане на ревизираната Директива, със Законодателния акт за цифровите услуги, с дезинформацията, с медийната грамотност и др.

НАДЗОР - МОНИТОРИНГ И АНАЛИЗИ

През 2021 година служителите на Специализирана администрация, дирекция „Мониторинг и анализи“, осъществиха наблюдения в обем от 28 587 часа на радио- и телевизионни програми. На мониторинг са подложени общо 29 броя телевизионни програми в рамките на 19 282 часа и 32 броя радиопрограми в рамките на 9 305 часа. Наблюденията на програмите на Българската национална телевизия са в обем от 4 107 часа, а на програмите на Българското национално радио – 4 434 часа. Обобщени данни за наблюдението на телевизионни и радиопрограми през 2021 г.

МОНИТОРИНГ НА ТЕЛЕВИЗИОННИ ПРОГРАМИ					
№	Наименование	Обем в часове	№	Наименование	Обем в часове
1	БНТ 1	1981	16	ДАРТС	169
2	БНТ 2	1358	17	ПЛОВДИВСКА ТЕЛЕВИЗИЯ ТРАКИЯ	156
3	БНТ 4	768	18	СИТИ ТВ	85
4	Б ТВ	1770	19	ТВ ПЛАНЕТА	98
5	НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ	1939	20	ТВВ	60
6	АЛФА ТВ/ ALFA TV	905	21	НИТ MIX MUSIC	58
7	БЪЛГАРИЯ 24	631	22	БЪЛГАРЕ	54
8	ЕВРОКОМ	1472	23	NOVA NEWS	1351
9	ТЕЛЕВИЗИЯ ЕВРОПА	646	24	CODE HEALTH TV	100
10	BULGARIA ON AIR	1071	25	RM CHANNEL	12
11	СКАТ	1285	26	ФЕН ТВ	6
12	БСТВ	1202	27	ТИАНКОВ FOLK	42
13	ТВ+	95	28	НОМЕ ONE TV	168
14	7/8 TV	1314	29	НОМЕ MALL TV	168
15	TV1	318			
Общо часа – 19 282					
МОНИТОРИНГ НА РАДИОПРОГРАМИ					
№	Наименование	Обем в часове	№	Наименование	Обем в часове
1	ХОРИЗОНТ	1903	17	РАДИО ВЕРОНИКА	4
2	ХРИСТО БОТЕВ	200	18	РАДИО ВЕСЕЛИНА	376
3	РАДИО БЛАГОЕВГРАД	240	19	РАДИО ЕНЕРДЖИ	63
4	РАДИО БУРГАС	280	20	РАДИО К 2	84
5	РАДИО ВАРНА	240	21	РАДИО МАЯ	112
6	РАДИО ВИДИН	411	22	РАДИО СИТИ	60
7	БНР-РАДИО КЪРДЖАЛИ	200	23	ЕНДЖОЙ/ N-JOY	15
8	РАДИО ПЛОВДИВ	240	24	NOVA NEWS	124
9	РАДИО СОФИЯ	240	25	РАДИО THE VOICE	90
10	РАДИО СТАРА ЗАГОРА	240	26	БГ РАДИО	147
11	РАДИО ШУМЕН	240	27	БТВ РАДИО/ БTV RADIO	281
12	ГЛАСЪТ НА БУРГАС	100	28	РАДИО ФМ + / RADIO FM +	90
13	ДАРИК РАДИО БЪЛГАРИЯ	1823	29	РАДИО ФОКУС	687
14	ОБЩ. РАДИО В. ТЪРНОВО	129	30	РАДИО ФОКУС БЛАГОЕВГРАД	438
15	ПАУЪР ФМ/ POWER FM	28	31	РАДИО ФРЕШ / RADIO FRESH	118
16	РАДИО 1	30	32	РИВЪР FM/RIVER FM	72
Общо часа – 9 305					

За първи път през 2021 година мониторингът на СЕМ обхваща и онлайн аудио- и аудио-визуално съдържание на нелинейни услуги и интернет сайтове – 275 часа.

НАДЗОР НА АУДИО-ВИЗУАЛНО СЪДЪРЖАНИЕ НА НЕЛИНЕЙНИ УСЛУГИ И ИНТЕРНЕТ САЙТОВЕ					
№	Наименование	Обем в часове	№	Наименование	Обем в часове
1	24CHASA.BG	4	7	ДНЕВНИК	61
2	ACTUALNO.COM	15	8	НОВИНИ.БГ	8
3	DIR.BG	3	9	ПИК TV	134
4	ФАКТИ.BG	15	10	СВОБОДНА ЕВРОПА	21
5	VBOX7	7	11	СЕГА.БГ	3
6	YOUTUBE.COM	4			
Общо часа – 275					

В изпълнение на своите правомощия СЕМ извърши проверка за спазване на чл. 75, ал. 10 от Закона за радиото и телевизията (ЗРТ) за нивото на звука на търговските съобщения в рекламните блокове. Програмите се проверяват със стандартизирано устройство (TLS Pam Pico) и прилежащ софтуер, измерващи силата на звука и регистриращи обективно допусканите нарушения. В случаите, когато се установи надвишаване силата на звука на рекламните блокове с търговски съобщения, са предприети установените законови действия. Наблюдението за периода включва програми, зададени по график, както и по постъпили сигнали от граждани. През отчетния период са извършени измервания силата на 4 доставчика на медийни услуги, създаващи и разпространяващи 5 програми: БНТ 1, Б ТВ, bTV CINEMA, НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ, ЕВРОКОМ.

ДМУ	ПРОГРАМА	ДАТА	ЧАС
Българската национална телевизия	БНТ 1	16 ноември	18-19, 19-20
БТВ Медиа Груп ЕАД	Б ТВ	21 април	21-22, 22-23
		8 ноември	10-11, 11-12, 12-13
		9 ноември	21-22
		16 ноември	18-19, 19-20
	bTV CINEMA	16 юли	20-21, 21-22, 22-23, 23-24
		9 ноември	20-21
Нова Броудкастинг Груп ЕООД	НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ	19 март	10-11, 11-12
		19 април	20-21, 21-22, 22-23
		16 ноември	18-19, 19-20
Телевизия Евроком ООД	ЕВРОКОМ	25 юни	19-20, 20-21, 21-22, 22-23

След проверка по постъпили сигнали и извършено измерване се констатираха единични завишения сила на звука в програмите bTV CINEMA и ЕВРОКОМ. Изпратени са писма до ДМУ. Рекламните блокове с търговски съобщения в програмите са обозначени и ясно разпознаваеми с визуален и звуков сигнал. От направеното измерване на силата на звука и съпоставяне с Графичните протоколи (резултат от измерването) се установи, че силата на звука на търговските съобщения в рекламните блокове е съизмерима със силата на звука на останалата част от програмата в измерените часови пояси. Подадени жалби и сигнали за звука, съответно: 2021 г. – 13 броя.

СПЕЦИАЛИЗИРАНИ НАБЛЮДЕНИЯ НА ПРЕДИЗБОРНИТЕ КАМПАНИИ ЗА 45-ТО, 46-ТО И 47-МО НАРОДНИ СЪБРАНИЯ И ЗА ИЗБОР НА ПРЕЗИДЕНТ И ВИЦЕПРЕЗИДЕНТ

- ИЗБОРИ НА 4 АПРИЛ 2021 г. – пълен текст на доклада на следния линк: <https://www.cem.bg/controlbg/1362>;

Специализираният мониторинг на програми на доставчиците на медийни услуги за отразяване на предизборната кампания за 45-то Народно събрание в Република България е регламентиран в Споразумение между Съвета за електронни медии (СЕМ) и Централната изборителна комисия (ЦИК) от 26.02.2021 година. Документът е сключен на основание чл. 57, ал. 1, т. 24 от Изборния Кодекс (ИК) във връзка с чл. 32, ал. 1, т. 22 от Закона за радиото и телевизията, като водещ орган в процеса на преценка на излъченото съдържание за съответствието с Изборния кодекс е ЦИК.

Със Споразумението се определя обхвата на наблюдаваното аудио- и аудио-визуалното съдържание, както и методиката с основните принципи и нормативни разпоредби за преценка на разпространените материали. Основава се на нормите на ЗРТ, Правилата за провеждане на предизборната кампания - Глава дванадесет от ИК, препоръките на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ) за наблюдение на поведението на електронните медии в условията на избори, на европейския опит, както и на практиките на СЕМ, приложени при провеждане на наблюдение на други предизборни кампании.

Началната дата на мониторинга е 05.03.2021 г. и продължава до 04.04.2021 г., включително. Наблюдението отчита разпространеното съдържание от гледна точка на спазването на разпоредбите на ИК и от гледна точка спазването на изискванията, залегнали в ЗРТ. Регистрират се както количествени, така и качествени показатели на съдържанието и по този начин се очертават усилията и ролята на съответния доставчик на медийни услуги в процеса на отразяване на изборите за народни представители на 04.04.2021 година. Мониторингът обхваща и спазването на основни професионални стандарти и принципи при отразяването на обществено-политически теми, изискванията за обективност, равнопоставеност и баланс в програмите, свободата на изразяване при представянето на политическите претенденти и при отчитане на многообразието на мненията.

Наблюдението за парламентарни избори на 04.04.2021 г. обхваща 16 (шестнадесет) програми на обществени доставчици на медийни услуги: 13 (тринадесет) от програмите се създават и предоставят за разпространение от националните обществени доставчици на медийни услуги Българската национална телевизия (БНТ) и Българското национално радио (БНР), 1 (една) телевизионна програма от Българска свободна медия ЕООД и 2 (две) радиопрограми на община Велико Търново и община Бургас: БНТ 1, БНТ 2, ХОРИЗОНТ, ХРИСТО БОТЕВ, Радио Благоевград, Радио Бургас, Радио Варна, Радио Видин, Радио Пловдив, Радио София, Радио Стара Загора, Радио Шумен, БНР- Радио Кърджали, Българска свободна телевизия – БСТВ, Общинско радио Велико Търново, Гласът на Бургас. Наблюдението обхваща и 19 (деветнадесет) програми на търговски доставчици на медийни услуги: 13 (тринадесет) телевизионни и 6 (шест) радиопрограми: БТВ, НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ, NOVA NEWS (телевизия), BULGARIA ON AIR, ТЕЛЕВИЗИЯ ЕВРОПА, СКАТ, БЪЛГАРИЯ 24, АЛФА ТВ/ALFA TV, ЕВРОКОМ, Пловдивска телевизия Тракия, 7/8 TV, TV1, ТВ+, ДАРИК РАДИО БЪЛГАРИЯ, РАДИО ФОКУС (София), РАДИО ФОКУС (Благоевград), бТВ Радио/ bTV Radio, РАДИО ВЕСЕЛИНА, БГ РАДИО.

Целта на наблюдението е да се установи как доставчиците на медийни услуги отразяват предизборната кампания на политическите партии и коалиции от партии, независими кандидати, спазвайки нормите на ИК и ЗРТ в дейностите си по информиране на гражданите. Методи на наблюдението са регистриране на емпирични данни, обобщение

и анализ на разпространеното съдържание от доставчиците в техните услуги и особеностите в представянето на политическите субекти, както и избраните жанрови форми – платени и безплатни. Мониторингът обхваща както платено съдържание, така и безплатно, в това число и редакционно за изборите за Народно събрание.

По смисъла на ИК "предизборна агитация" е призив за подкрепа или за неподкрепа на кандидат, партия, коалиция или инициативен комитет при участие в избори. Наименованието и символите на партия и коалиция, поставени върху предмети, в които не се съдържа призив за подкрепа, не се смятат за агитация по смисъла на кодекса.

Надзорът следи за спазване на основни принципи като: гарантиране правото на свободно изразяване на мнение, правото на информация, правото на отговор, зачитане на личната неприкосновеност, равнопоставеност, толерантност, зачитане на човешките права (вкл. доброто име, достойнството), недискриминационно отношение, без реч на омраза и черен пиар, без внушения на нетърпимост между гражданите, прозрачност на финансиране на платената агитация и социология, ясно отделяне на платена агитация от редакционно съдържание, ясно предупреждение, че търговията с гласове е престъпление, агитация на български език, неизползване на религиозни знаци и национални символи (химн, знаме, герб), защита правата на децата.

При платеното съдържание наблюдението отчита дали то е ясно обозначено и отделено от редакционното съдържание със съобщение „платено” и предупреждението, че „купуването и продаването на гласове е престъпление”. Отчитат се и приложените жанрове – клипове, репортажи, интервюта, дискусии.

Относно редакционното съдържание, се отчита как доставчиците са организирали информацията и коментарите в предаванията за изборите; с повече или по-малко дискусии; с поръчани собствени социологически проучвания; дали водещите и репортери равнопоставено и неутрално отразяват кампанията; дали има кандидати за депутати, които са и водещи на предавания; дали има специални заставки, кашове, джिंगли.

За програмите на БНР и БНТ (в това число и безплатно агитационно съдържание), мониторингът следи за спазване на Споразуменията, които двата обществени доставчика са подписали с партиите, коалициите от партии и независимите кандидати, като се следи за безплатната агитация в началото и в края на кампанията (по 40 секунди безплатни агитационни клипове), както и за дискуссионните форми, редакционното съдържание, платени клипове и други.

По повод на разяснителната кампания се отчита дали доставчиците отразяват разяснителната кампания на ЦИК или са организирали собствена такава, с цел повече граждани да участват в изборите, да се спазват безопасни и здравословни условия на участие в изборния процес, както и за начина на ползване на машините за гласуване.

Във връзка с достъпността на информацията за хора с увреден слух, мониторингът следи за наличието на жестомимичен превод.

Наблюдението регистрира и участието на жени и мъже в качеството им на кандидати за народни представители или в качеството им на експерти в медийното съдържание.

Изборите за 45-то Народно събрание в Република България, провеждани в условия на пандемия от коронавирус, поставят редица предизвикателства пред доставчиците на медийни услуги. Коронакризата се превръща в изпитание за цялото гражданско общество и държава за опазване на здравето на гласоподаватели, кандидатите, администрацията и всички участници в изборите, както и на демокрацията в цялост. Не случайно темата за пандемията и нейните здравни, икономически и социални последици за обществото е основна и първа в разговорите на журналистите с кандидатите за депутати в радио- и телевизионните програми.

Доставчиците на медийни услуги, в стремежа си да компенсират ограниченията в социалните контакти в кампанията на политическите субекти, увеличават обема на предизборно съдържание, планирайки повече безплатни и платени възможности за отразяване на вота. Увеличената продукция предполага нейното кадрово и ресурсно обезпечение в условия на противоепидемични мерки. В същото време, мониторингът на СЕМ отчита, че не малко на брой са кандидатите за народни представители, които отказват дадената им от доставчиците възможност за участие в предавания и най-вече диспути.

Специализираният мониторинг на предизборната кампания за парламентарните избори на 04.04.2021 г. отчита липса на лидерски диспути в радио- и телевизионните програми. Вместо директен и персонален сблъсък на политически платформи, на каквито избирателите са били свидетели в предходни кампании, партийните лидери предпочитат на тези избори по друг начин да контактуват с избирателите. Например, в радио- и телевизионните програми лидерът на ГЕРБ Бойко Борисов участва само в предварително записан платен агитационен клип и е отразен в качеството си на премиер в новинарското съдържание на програмите; лидерът на „Има такъв народ“ Станислав Трифонов участва само в 7/8 TV чрез музикални клипове, предавания и чрез директно отговаряне на въпроси на симпатизанти и зрители; лидерът на БСП Корнелия Нинова участва в програма Българска свободна телевизия – БСТВ чрез репортажи и представяне на политическата програма на левицата за първите 100 дни в управление; лидерът на ВМРО Красимир Каракачанов е най-отразяваната личност в новините на програма БЪЛГАРИЯ 24, както и лидерът на НФСБ Валери Симеонов в програма СКАТ, лидерът на АТАКА Волен Сидеров в програма АЛФА ТВ/ALFA TV.

Кампанията очертава наличието на разрыв в политическия диалог в страната между политическите сили и по тази причина може да бъде определена и като доминиращо монологична, защото в голямото си множество участниците в диспутите не дебатираат по същество със своите опоненти, а предпочитат да изложат в интервюта само своята позиция, своята програма, своята визия за случващото се, включително да критикуват медиите и социолозите.

Наблюдението констатира, че в предизборното съдържание на доставчиците се размива границата между редакционно/ журналистическо и безплатно агитационно/ пропагандно съдържание, защото участващите кандидати правят политически внушения и преки призови за гласуване или за неподкрепа в предаванията. Мониторингът констатира, че в някои програми има водещи на предавания, които са и кандидати за народни представители (7/8 ТВ, ЕВРОКОМ, АЛФА ТВ, СКАТ), повечето от които се възползват от медията, за да агитират за партията, която представляват. За поредна кампания са регистрирани показвания на българското знаме в предизборните агитационни клипове и излъчването на агитационни клипове в рекламни блокове малко преди началото на кампанията (например, лидерът на ПП ВОЛЯ Веселин Марешки в няколко телевизионни програми рекламира своя бизнес с аптеки и бензиностанции).

За поредна кампания се отчита и превес на мъжете пред жените в предизборното съдържание. По информация от ЦИК, от кандидатстващите за народни представители в 45-тото Народно събрание жените са 2073 или 29.67%, а мъжете са 4913 или 70.3%. Данните от участието на мъже и жени в радио- и телевизионните програми също показва значителен превес на мъжете пред жените.

Относно спазването на добрия тон и толерантността, мониторингът регистрира, че отношението към управляващата партия ГЕРБ е основната разделителна линия между участващите политически субекти в тези избори. Доставчиците отразяват реални политически настроения и възгледи на участниците в кампанията, които на моменти прехвърлят добрия тон и възпитание. Констатирани са няколко случая в излъчено аудио- и

аудио-визуално съдържание, които са извън общоприетия тон (например, Боян Расате в БНР и ЕВРОКОМ; съдържание в АЛФА ТВ срещу представители на ВМРО, ДБ и Републиканци за България и др.).

Изборният кодекс възпрепятства обществените БНР и БНТ да излъчват съдържание във връзка с изборите извън Споразуменията с партиите, коалициите от партии и инициативни комитети - чл. 189, ал. 2 от ИК не разрешава използването на програмите им за целите на предизборната кампания извън времето в Споразуменията. През последните няколко кампании (обхващащи европейски, местни, президентски и парламентарни избори) се наблюдава практиката в обичайните актуално-публицистични предавания на обществените доставчици да се излъчват платени агитационни форми, чиито водещи са журналистите на съответната медия. Тази двойственост (водещ журналист за платена форма на агитация) обвързва журналистите – водещи на предаванията и политиците - участници в изборите по отношение на общественото доверие и недоверие към тях.

Трябва да бъде отбелязано, че безплатните форми и редакционното съдържание съдържат политически внушения и разяснения относно бъдещите политически намерения на участниците в изборите, което също е предпоставка за превръщането на безплатното съдържание в агитация. Наблюдаващите инспектори в СЕМ, стъпвайки на дългогодишен опит в оценка на аудио- и аудио-визуалното съдържание отчитат подобно сливане или смесване на вида отразяване на кампанията. В тази посока би могло да се пожелае законодателната власт да помисли върху дефинирането на политическата реклама по време на избори и на определянето на платените и безплатните форми на агитация по време в аудио- и аудио-визуалните услуги на доставчиците.

В своята цялост специализираното наблюдение констатира, че доставчиците на медийни услуги спазват принципите на гарантиране правото на свободно изразяване на мнение, гарантиране на правото на информация, гарантиране на правото на отговор в програмите, съгласно чл. 10 от Закона за радиото и телевизията.

- ИЗБОРИ НА 11 ЮЛИ 2021 г. – пълен текст на доклада на следния линк: <https://www.cem.bg/controlbg/1371>

Специализираният мониторинг на аудио- и аудио-визуално съдържание на доставчиците на медийни услуги за отразяване на предизборната кампания за извънредните избори за 46 Народно събрание се осъществява, съгласно подписано Споразумение между СЕМ и ЦИК на 9 юни 2021 година. В Споразумението е посочен списък на радио и телевизионни програми за наблюдение, валиден за цялото времетраене на кампанията, както и заложените часове за наблюдение, които не са ограничени, а се променят при актуализиране на съответната програмна схема и евентуално включване на агитационни материали и в друго програмно време. Времевият дневен период на наблюдение е съобразен с програмните схеми на медиите и с препоръките на ОССЕ: в часовете пояси от 06:30 ч. до 09:30 ч. и от 16:00 ч. до 22:30 ч. за телевизионните програми и от 07:00 ч. до 11:00 ч. и от 17:00 ч. до 19:00 ч. за радиопрограмите. За програмите на БНТ и БНР се следи изпълнението на Споразуменията, сключени на основание чл. 189, ал. 4 от Изборния кодекс.

За извънредните избори на 11 юли 2021 г. се наблюдават 15 (петнадесет) програми на обществени доставчици на медийни услуги: 14 (четиринадесет) от програмите се създават и предоставят за разпространение от националните обществени доставчици на медийни услуги Българската национална телевизия (БНТ) и Българското национално радио (БНР), 1 (една) от Българска свободна медия ЕООД: БНТ 1; БНТ 2; БНТ4; ХОРИЗОНТ; ХРИСТО БОТЕВ; Радио Благоевград; Радио Бургас; Радио Варна; Радио

Видин; Радио Пловдив; Радио София; Радио Стара Загора; Радио Шумен; БНР- Радио Кърджали; Българска свободна телевизия – БСТВ.

Наблюдението обхваща и 15 (петнадесет) програми на търговски доставчици на медийни услуги: 11 (единадесет) телевизионни и 4 (четири) радиопрограми: БТВ; НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ; NOVA NEWS (телевизия); BULGARIA ON AIR; ТЕЛЕВИЗИЯ ЕВРОПА; СКАТ; БЪЛГАРИЯ 24; АЛФА ТВ/ALFA TV; ЕВРОКОМ; 7/8 TV; TV1; ДАРИК РАДИО БЪЛГАРИЯ; РАДИО ФОКУС СОФИЯ; бТВ Радио/ bTV Radio; РАДИО ВЕСЕЛИНА.

Специализираният мониторинг отчита както количествени (обеми времетраене), така и качествени параметри, включително участието на жените и мъжете в кампанията. Наблюдението е върху медийното поведение по време на предизборната кампания (от 11 юни до 9 юли 2021 г.), в деня за размисъл (10 юли) и в изборния ден (11 юли 2021).

Цели на наблюдението са да се установи как доставчиците на медийни услуги отразяват предизборната кампания на политическите партии и коалиции от партии, независими кандидати, спазвайки нормите на ИК и ЗРТ в дейностите си по информиране на гражданите. Използваните методи са регистриране, обобщение и анализ на работата на доставчиците в техните услуги и особеностите в представянето на политическите субекти, както и избраните жанрови форми – платени и безплатни.

Във връзка с изискването всеки доставчик да публикува на своя сайт тарифа за платената агитация не по-късно от 40 дни преди изборния ден (чл. 198 от ИК) и информация за сключените договори с участници в изборите (чл. 180 от ИК) са осъществени са две проверки (към 2 и 11 юни 2021 г.) от експертите на СЕМ.

За първи път на 11 юли 2021 г. извънредният парламентарен вот в България се провежда изцяло с машини. Мониторингът констатира, че традиционната разяснителна кампания на ЦИК в радио- и телевизионните програми за начина на гласуване започва със закъснение, което дава възможност на медиите по-активно да се включат в информационната кампания чрез обяснения и демонстрации на вот с машини. Обучението на гражданите за гласоподаване минава до голяма степен през електронните медии, които в нарочни репортажи и студиа демонстрират как се работи с изборните машини.

Друг нов момент е, че след промени в Изборния кодекс от 45-то Народно събрание, секциите в чужбина са увеличени и българите зад граница имат свободата съществено да допринесат за повишаването на гражданска активност и гласуване за народни представители в 46-тия парламент. Аудио- и аудио-визуалното съдържание, насочено към сънародниците ни зад граница има своите специфики и теми, които за съжаление не са достатъчно отразени в българското публично пространство. Може да се каже, че медиите у нас са в дълг към тази публика.

За първи път в медийната кампания за вота на 11 юли парламентарно представените и извънпарламентарно представените партии имат равнопоставено участие в програмите на БНТ и БНР, т.е. няма привилегии и предимства за някои политически формации пред камерите и микрофоните на обществените доставчици на медийни услуги (резултат от промени в ИК - чл. 189, ал. 3). Извънредните избори се провеждат едновременно и с Европейското първенство по футбол 2020, като финалът на шампионата съвпада със самия изборен ден. Съчетаването на футбол и политически вот поставя на изпитание телевизионното програмиране най-вече на два доставчика – Българската национална телевизия и Нова Броудкастинг Груп ЕООД, които много преди насрочването на изборите са закупили права за излъчването на спортните срещи от футболното първенство.

Пандемията от Covid-19 минава на заден план в рамките на тази предизборна кампания, за разлика от предходната за вота на 4 април, но постоянно присъства в съдържанието на доставчиците, особено заради текущата ваксинация на населението и появата на нова по-заразна разновидност на коронавируса. За разлика от предходните

избори, този път главен мотор в кампанията изиграват министрите от служебното правителство, назначено от президента Румен Радев, които ежедневно представят в публичното пространство информация за злоупотреби или корупция по високите етажи на властта. Динамиката на предизборната кампания до голяма степен зависи от ролята на служебния кабинет, който осъществява редица кадрови промени в ръководствата на държавните структури. Всъщност, изпълнителната власт в лицето на служебното правителство, задава до голяма степен дневния ред на общественото мнение в периода, поради редицата започнати проверки, кадрови уволнения и новоназначения в държавните институции и предприятия като част от ревизията на старото управление на ГЕРБ и ОП. Многократно министри от служебния кабинет гостуват в актуално-публицистичните предавания и отчитат публично предприетите от тях действия срещу управленските решения или грешки на бившата власт, което от страна на участващата в изборите партия ГЕРБ се възприема като активна намеса в предизборната кампания в нейна вреда.

За пореден път в кампанията липсват лидерски дебати. Липсва и ясна граница между безплатната политическа агитация и редакционното съдържание в медиите. Множество доставчици нямат безвъзмездни договори с партиите и коалициите, а реално правят безплатна агитация в полза на определени партии, особено когато самите доставчици са идейно близки с някоя формация – като АЛФА ТВ/ALFA TV с партия АТАКА (има безвъзмезден договор за кампанията), като СКАТ с партия НФСБ (няма безвъзмезден договор), като БЪЛГАРИЯ 24 с партия ВМРО (няма безвъзмезден договор), като 7/8 TV с партия ИТН (има безвъзмезден договор).

Независимо от задължителното съобщение по време на агитацията, че „купуването и продаването на гласове е престъпление“, негативното явление купен вот продължава да съществува в българското общество. В тази връзка е важно да бъде отбелязано, че в няколко програми на Българското национално радио (БНР) се излъчва следният клип *„БНР по следите на изборните нарушения. Ако сте свидетели на опити за купуване на гласове или нарушения на изборните правила, пишете ни в страницата ни „Аз избирам с БНР“. Нашите репортери ще проверят всеки сигнал. Бъдете активни, за да не решава друг, вместо Вас.“* Друг парадоксален детайл е, че независимо голямата публично афиширана подкрепа за мажоритарния вот у нас, кампанията за персонални предпочитания е слаба или изцяло липсва в някои радио- и телевизионни програми.

Една важна подробност за този вот е съвпадането на частичните местни избори за кмет на Благоевград с част от националната кампания за парламент. Интересен момент се създава, защото спирането на кампанията в деня за размисъл за местния вот в града реално не се случва, понеже кампанията за народни представители е в ход за цялата страна. Вотът в Благоевград става и своеобразен тест за задължителното гласуване с машини, като показва до голяма степен и обществените настроения и нагласи сред гласоподавателите като цяло (изборът е спечелен от представителя на ИТН).

За пореден път и в тази кампания специализираното предизборно наблюдение отчита наличие на водещи на предавания, които са и кандидати за народни представители, което ги поставя в привилегировано положение и в полза на политическия субект, който представят на изборите. Две телевизионни програми са водещи в това отношение – АЛФА ТВ/ALFA TV и 7/8 TV – съответно в полза на ПП АТАКА на екран се презентират лидерът Волен Сидеров, Анелия Дулева, Анелия Соколчева; Кристиан Димитров; Магдалена Ташева; Петя Кузева; Николай Караколев, а в полза на ИТН - Филип Станев, Ивайло Вълчев, Тошко Йорданов, Станислав Балабанов. В програма ЕВРОКОМ също има водещи, които са кандидати в листите - Минчо Христов („Премълчани истини“) от партия „Движение на непартийните кандидати“, който е коалиционен партньор на БСП и Александър Томов („Заедно българи“), който е кандидат на коалицията „Заедно за промяна“. И двамата използват предаванията си, за да агитират за своите политически

сили. Водещият на „Политика и спорт“ Иван Търпоманов (отпаднал от листите на БСП) подкрепя партия „Свобода“. В програма СКАТ водещият на предаването „Студио 18“ Венцислав Тоцев също е и кандидат за народен представител в 25 МИР – София от патриотичната коалиция КП “БЪЛГАРСКИТЕ ПАТРИОТИ – ВМРО, ВОЛЯ И НФСБ”.

Мониторингът констатира отново (подобно на предходната кампания), че онлайн съдържанието на 7/8 TV се разпространява бесплатно в периода 15 юни – 15 юли. Програмата (подобно на АЛФА ТВ, БЪЛГАРИЯ 24, СКАТ, БСТВ) не предоставя трибуна на други политически сили, участващи в изборите, освен на ПП „Има такъв народ“. Появата на лидера на ИТН Станислав Трифонов в рамките на предизборната кампания е на организирана среща със студенти на 17.06.2021 г., продължила близо два часа, на която той заедно с двама кандидати за депутати и водещи - Тошко Йорданов и Ивайло Вълчев, отговаря на въпроси на младите хора.

Еднопосочните в идейно отношение послания на редица телевизионни програми, както и липсата на лидерски диспути, тиражирането на съобщения от лични профили в социалните мрежи, вместо директен контакт и сблъсък пред микрофоните и камерите на медиите, затвърждава тенденцията на монологичност в политическото общуване на формациите и кандидатите за народни представители в българския ефир преди избори. Това няма как да не се отрази негативно на публичният диалог и разбирателство в обществото за важните теми и спешни задачи за решаване.

За първи път в този доклад е включена и информация от наблюдението на някои информационни сайтове (медийни услуги по заявка), които вграждат аудио- и аудио-визуално съдържание за вота. Изборът на пет онлайн услуги е направен на базата на посещаемостта и качеството на редакционното съдържание, което се предлага.

- ИЗБОРИ НА 14 НОЕМВРИ 2021 г. – пълният текст на доклада от наблюдението е достъпен на следния линк: <https://www.cem.bg/controlbg/1402>

Специализираният мониторинг на медийни услуги за отразяване на предизборната кампания за редовните избори за президент и вицепрезидент на Република България и за извънредните избори за 47-мо Народно събрание на 14.11.2021 г. е регламентиран в Споразумение, подписано между Съвета за електронни медии (СЕМ) и Централната избирателна комисия (ЦИК) на 14.10.2021 година.

В Споразумението е уточнен списъкът на програмите (аудио- и аудио-визуално съдържание) за наблюдение по график, валиден за цялото времетраене на кампанията, както и заложените часове за наблюдение, които не са ограничени, а се променят при актуализиране на съответната програмна схема и евентуално включване на агитационни материали и в друго програмно време. За програмите на Българската национална телевизия (БНТ) и Българското национално радио (БНР) се следи изпълнението на Споразуменията, сключени на основание чл. 189, ал. 4 от Изборния кодекс.

За изборите „2 в 1“ на 14 ноември 2021 г. се наблюдават 15 (петнадесет) програми на обществени доставчици на медийни услуги: 14 (четиринадесет) от програмите се създават и предоставят за разпространение от националните обществени доставчици на медийни услуги Българската национална телевизия (БНТ) и Българското национално радио (БНР), 1 (една) от Българска свободна медия ЕООД: БНТ 1; БНТ 2; БНТ4; ХОРИЗОНТ; ХРИСТО БОТЕВ; Радио Благоевград; Радио Бургас; Радио Варна; Радио Видин; Радио Пловдив; Радио София; Радио Стара Загора; Радио Шумен; БНР- Радио Кърджали; Българска свободна телевизия – БСТВ. Наблюдението обхваща и 16 (шестнадесет) програми на търговски доставчици на медийни услуги: 12 (дванадесет) телевизионни и 4 (четири) радиопрограми: БТВ; НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ; NOVA NEWS (телевизия); BULGARIA ON AIR, ТЕЛЕВИЗИЯ ЕВРОПА, СКАТ, БЪЛГАРИЯ 24, АЛФА

ТВ/ALFA TV, ЕВРОКОМ, 7/8 TV, TV1, TV+, ДАРИК РАДИО БЪЛГАРИЯ, РАДИО ФОКУС, бТВ Радио/ bTV Radio, РАДИО NOVA NEWS.

Телевизиите са медиите, от които най-много българи – 74% през март, 75% през юли и 71% през ноември, се информират за хода на предизборната кампания. Няма социално-демографска група сред интервюираните (с изключение на най-младите, 46% от които предпочитат да се информират от социалните мрежи), в която телевизиите да не са предпочитан информационен източник - констатира EXACTA RESEARCH GROUP в проучване на общественото мнение, проведено в периода от 6 до 9 ноември 2021 г. по поръчка на СЕМ (<https://www.cem.bg/controlbg/1390>).

През ноември дяловете на хората, които се информират от двата типа интернет медии – сайтове и социални мрежи – са практически равни (34,8% и 34,2%). В края на март, на второ място като източник на информация след телевизиите се нареждаха социалните мрежи, а на трето – интернет сайтовете. През юли на второ място като източник на информация са интернет сайтовете, а социалните мрежи са на трето място. Може да се обобщи, че сумарно двата типа източници в Интернет и в трите проведени проучвания са практически изравнени по влияние с телевизиите.

От нелинейните медийни услуги наблюдението обхваща шест сайта, в които има аудио- и/или аудио-визуално съдържание: fakti.bg, pik.bg, actualno.bg, dnevnik.bg, segabg.com, svobodnaevropa.bg. Прибавено е и наблюдение в изборните дни на 24chasa.bg, където също се констатира наличие на аудио-визуално съдържание, конкурентно на телевизионното.

Специализираният мониторинг отчита както количествени (обеми времетраене), така и качествени параметри, включително участието на жените и мъжете в кампанията. Наблюдението е върху медийното поведение по време на предизборната кампания (от 15 октомври до 12 ноември 2021 г. и в седмицата на балотажа (15 ноември до 19 ноември), дните за размисъл (13 ноември и 20 ноември) и изборния ден (14 ноември и 21 ноември 2021).

Логиката на предоставената в доклада статистическа информация е да констатира за наблюдаваните медийни услуги обема съдържание за изборите, да селектира този обем по предавания и по видове участници в тях, да класифицира обема съдържание по участие на политическите субекти в различните жанрови форми (репортажи, интервюта, дискусии, клипове, др.), да систематизира журналистиката в сравнение с безплатните и платени форми на агитация, както и да опише участието на мъжете и жените в съдържанието.

Съчетаването на двата вида вот в едно – за президент и за парламент на 14.11.2021 г., естествено слага отпечатък върху предизборното аудио- и аудио-визуално съдържание като се отчита смесване на двете кампании. Това преливане в посланията и образите най-ярко може да се установи при онези кандидати, които са едновременно участници във вота за държавен глава и за Народно събрание (например, Волен Сидеров, Валери Симеонов, Костадин Костадинов, Мустафа Карадайъ и др.). За първи път след демократичните промени в страната в тази президентска кампания, партия ДПС издига кандидати за президент и вицепрезидент, което несъмнено се отразява върху кампанията. Анализаторите на изборния процес коментират, че кандидатурата на лидера на ДПС за държавен глава мобилизира вота на етническото турско малцинство за активно участие в пропорционалния парламентарен избор.

Наблюдението изчислява и селектира обемите предизборно съдържание по вида вот – за президентския и за парламентарния като отчита и смесеното съдържание, което се отнася едновременно за двата вота. При описването на активността на политическите субекти, мониторингът прави разлика и отделя онези, които са регистрирани само за

президентските избори от онези, които са регистрирани за парламентарните избори (за партийните кандидати за държавен глава това не създава проблем при отчитането на обемите съдържание, но при независимите кандидати това изисква повече внимание при определянето на видовете участници в смесеното съдържание). Друга особеност в предизборната кампания за президент и вицепрезидент представлява участието в дебати на застъпници на някои кандидати за президент вместо самите кандидати (БНТ2, ДАРИК РАДИО БЪЛГАРИЯ, ХОРИЗОНТ, НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ и други). На мястото на лидерите, които говорят за своите възгледи, избирателите получават интерпретациите на техни заместници или говорители.

За разлика от предходните извънредни избори през юли 2021 за парламент, тази двойна агитация за държавен глава и за народни представители започва, макар и слабо в началото, с разяснителна кампания от страна на ЦИК в медиите. Мониторингът отчита в една от програмите сливане на собствено създадена разяснителна кампания на доставчика с партийна агитация (Българска свободна телевизия – БСТВ).

Наблюдението установява, че продължава практиката водещи на предавания да са и участници в изборите като кандидати – например, двойката кандидати Волен Сидеров и Магдалена Ташева успяват да присъстват почти непрекъснато в програма АЛФА ТВ. Освен тях, в същата програма водещи са и Кристиян Димитров, водач на листа в Благоевград, Анелия Дулева, водач на листа в Бургас, Алена Соколчева, водач на листа в Силистра. В програма ЕВРОКОМ водещи на предавания са Иван Търпоманов, кандидат от „Българска прогресивна линия“; водещият на „Премълчани истини“ Минчо Христов - водач на листа от „Исправи се БГ! Ние идваме“; Иво Божков, водещ на предаването „България на живо“ - кандидат за народен представител от „Демократична България“. Подобно на предходните кампании за изборите на 4 април и 11 юли, и сега наблюдението отчита участието на водачи на листи на ПП „Има такъв народ“ като водещи на предавания в програма 7/8 TV - такива са сценаристите Филип Станев, Ивайло Вълчев, Тошко Йорданов, репортерът Станислав Балабанов.

В предизборното редакционно съдържание важно присъствие има действащият държавен глава и кандидат за втори мандат Румен Радев. Особено често негови коментари са отразявани в новините по актуални теми от деня, в това число и по отношение на действията на здравните власти за ограничаване на пандемията от коронавирус. Подробно е отразена проведена среща на настоящия президент с министри, представители на регулатори, държавни енергийни компании и бизнеса по въпроси, касаещи енергийната криза. Обръщението на Румен Радев като действащ държавен глава към народа в навечерието на изборите на 14.11.2021 г. (в петък 12.11.) е широко отразено в медиите. Работата на служебното правителство също намира място в предаванията, като се открояват няколко министри като чести гости в студиата (Стойчо Кацаров, Николай Денков и др.) В тази кампания първенство по медийно отразяване държи министърът на вътрешните работи Бойко Рашков, който оглавява решителните действия на кабинета срещу купения вот. Рашков директно атакува ГЕРБ и ДПС за купуването на гласове. На фона на интензивната работа на служебните министри, участващите експерти в медийното аудио и аудио-визуално съдържание коментират, че предизборна кампания не е особено интензивна, по всяка вероятност или защото политическите субекти не разполагат с достатъчно финанси или защото надпреварата се провежда в разгара четвъртата вълна на пандемията от коронавирус.

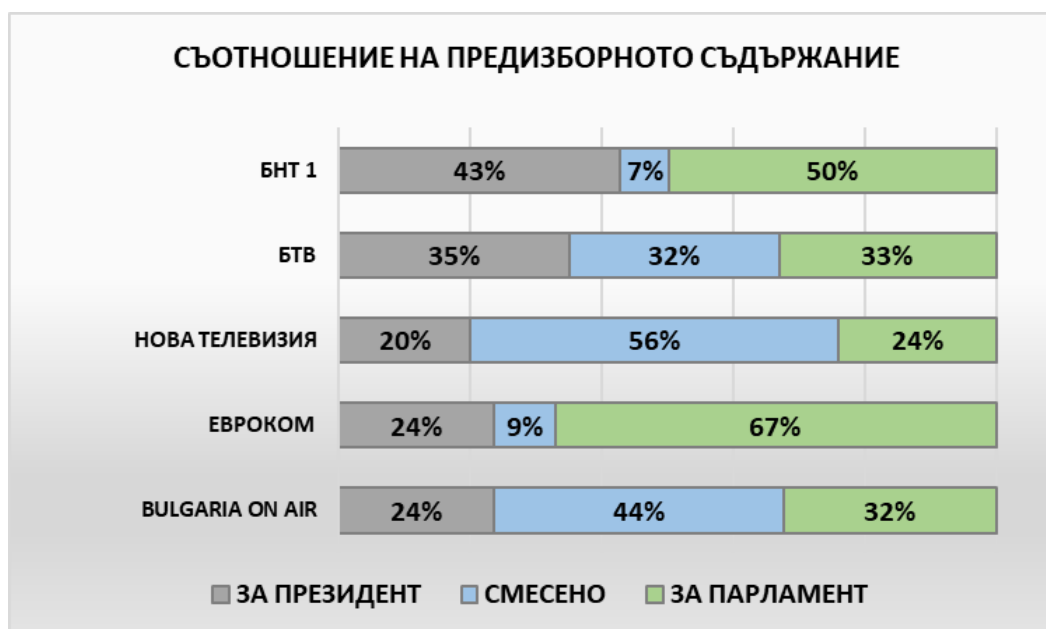
Подобно на предходната кампания, през първите десет дни и на тази в програмите на двата големи търговски доставчици - БТВ и НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ, има само безплатно редакционно съдържание за вота „2 в 1“ и няма платени и безплатни форми на агитация. Като цяло началото на политическото състезание е слабо. Кулминацията на президентската надпревара е в седмицата на балотажа, когато двама претенденти за поста държавен глава

– Румен Радев и Анастас Герджиков се срещат в словесен двубой в БНТ1 на 18.11.2021 г. Този дебат е единственият за кампанията и няколко доставчика препредават това уникално предизборно събитие в своето съдържание (ДАРИК РАДИО БЪЛГАРИЯ, dnevnik.bg, части по ТЕЛЕВИЗИЯ ЕВРОПА, ТВ+). Президентския дебат намира отзвук и в чужбина, най-вече в Украйна и САЩ, заради казаното от Радев по отношение на Крим.

Нападението над офис на ЛГБТИ организация става повод за снемането на имунитета на кандидата за президент "Български национален съюз" (БНС) Боян Расате, поради свидетелства за неговото лично участие в тази хомофобска атака. Скандалът по време на кампанията е отразен от почти всички медии. В НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ, например, Расате е изгонен от студиото, заради агитационна реч на омраза, която демонстрира в рамките на краткото си участие в предаването „Здравей, България“.

Големият проблем на журналистиката по време на избори, както вече бе посочено, е сливането на редакционно съдържание с агитация. Продължава практиката в наблюдаваните медии редакционното съдържание по време на кампанията за 14.11.2021 г. да прелива в агитационно. Това „сливане“ не е от полза на гражданите, които трябва ясно да се информирани за характера на наблюдаваните предавания. Мониторингът на предизборната журналистика има за цел не само да я съпостави като количество спрямо партийната агитация – безплатна и платена, но и да опише нейните качества и недостатъци.

Общественият интерес по време на предизборна кампания изисква качествен публичен диалог с помощта на който гражданите да насочат своя информиран глас към онези политически субекти, които максимално добре ще отговорят на очакванията им. Важна е ролята на медиите и журналистиката, които по задание са теренът и огледалото на този публичен диалог. В същото време у нас, в аудио и аудио-визуалното съдържание по време на предизборна кампания, журналистиката е силно ограничена практически от политическия пиар и партийни стратегии при представянето на кандидатите за публичната власт.

Графиката показва визуално сравнение между пет телевизионни програми какъв процент от обема съдържание се отреджа на видовете вот при отразяването на предизборната кампания две в едно тази година. Всеки доставчик на медийни услуги е намерил своя модел за информиране на аудиторията. Когато анализираме в дълбочина

предизборната журналистика няма как да не направим сравнение и между обемите редакционно съдържание спрямо количеството агитация преди избори. При някои доставчици изглежда твърде нелогичен заниженият обем агитация и голямо количество журналистика на фона на постъпления на значителни суми за кампанията в бюджета на съответната медия. При други доставчици пропагандата властва откровенно и изцяло. В редица програми като АЛФА ТВ, СКАТ, Българска свободна телевизия – БСТВ, БЪЛГАРИЯ 24, 7/8 ТВ се констатира методите на внушения, използвани от пропагандата (многократни повторения, препозициониране на откъси от програмата извън съответния контекст, еднопосочни послания - включително сливайки разяснителната кампания с партийна агитация). Качествената политическа журналистика все повече губи своята почва в мисията си да допринесе за общественото разбирателство между различните групови и политически интереси. Редакционното съдържание е свито и в програми като БНТ1, БТВ, НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ, ДАРИК РАДИО БЪЛГАРИЯ и т.н. Размитата граница в ИК на редакционно и агитационно съдържание произтича от твърде остарялото определение за политическа реклама, разбираана единствено като директен призив за подкрепа или неподкрепа. Когато в предаванията няма директен призив или посочване на номер на бюлетина, доставчиците представят съдържанието за безплатно редакционно (журналистическо), а в действителност е изцяло агитационно и внушаващо определени позиции. Водещите на подобни предавания дори услужливо подканят своите гости за преки обръщения към гласоподавателите.

Специализираният мониторинг установява, че журналисти в радио- и телевизионните студиа в политематичните програми и нелинейни медийни услуги полагат усилия да постигнат разумен разговор за бъдещото управление на страната, но на фона на цялото медийна продукция по време на кампанията, тези усилия изглеждат сякаш недостатъчни.

Този доклад за пореден път отчита слабо участие на политическите лидери в дискуссионни формати. Единственият състоял се президентски дебат между Румен Радев и Анастас Герджиков в БНТ1 не може да запълни този дефицит. На този фон странни изглеждат онези предизборни студиа, които някои доставчици представят като дебати, но между единадесетници. В подобни ситуации мониторингът отчита реализирания жанр като интервю.

Мониторингът за пореден път констатира, че участието на мъжете в предизборното съдържание превишава количествено участието на жените. Съгласно публично обявените

кандидатури за президент и вицепрезидент (23 двойки), кандидатите мъже за държавен глава са 191, а жени – 4. Кандидатите за вицепрезидент са 9-ма мъже и 14 жени. По данни на ЦИК за парламентарния вот, от общо 5068 кандидати за народни представители (6306 кандидатури като едно лице може да бъде регистрирано в две листи), жените са 1515 кандидатки (1882 общо кандидатури в двете листи) срещу 3553 мъже кандидати (4424 общо кандидатури в две листи).

ТЕМАТИЧНО НАБЛЮДЕНИЕ – ВАКСИНИТЕ СРЕЩУ COVID-19

Тематичният мониторинг на аудио- и аудио-визуалното съдържание по отношение на ваксините, ваксинацията и изпълнението на Националния план за ваксинация се осъществява във връзка с решение на СЕМ и обхваща периодите 01 – 07 юни 2021 и 19 – 25 юли 2021 г. Наблюдавани са следните програми: БНТ1 („Денят започва“, „Денят започва с Георги Любенов“, „Още от деня“, „По света и у нас“, емисията в 20:00 ч.); БНР - ХОРИЗОНТ („Преди всички“, „12+3“, „Неделя 150“ и новините в 18:00 ч.); БСТВ („Актуално от деня“, „Антидот“, централни новини) ДАРИК РАДИО БЪЛГАРИЯ („Дарик кафе“, „Виж кой говори“, „Денят“, „Седмицата“); НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ („Здравей, България“, „Събуди се“, „Пресечна точка“, новините в 19:00 ч.); БТВ („Тази сутрин“, „Лице в лице“, „Тази събота и неделя“, новините в 19:00 ч.); АЛФА ТВ /ALFA TV („Добро утро, българи“, „Държавата днес“, „Актуално“); 7/8 TV („Крум Савов лайф“, „Студио Хъ“, „Шоуто на Слави“); СКАТ („Дискусионно студио“, „Политиката на прицел“, „Ранни вести“, новините в 18:30 ч.); NOVA NEWS („Офанзива с Любо Огнянов“, „Денят на живо“, „Социална мрежа“); ЕВРОКОМ („Делници“, централни новини).

Целта на наблюдението е да се установи как доставчиците на медийни услуги, които играят важна роля във формирането на общественото мнение, отразяват проблемите, свързани с ваксинационната кампания, както и да се идентифицират преобладаващите нагласи и очертаващите се тенденции чрез отчитане обема на информацията, посветена на ваксините и ваксинацията, източниците, които я генерират (медицински лица – лекари, сестри, фармацевти; представители на политически партии; представители на различните видове власти – изпълнителна, съдебна, местна, законодателна; представители на НПО; граждани) и позицията, която заемат („за“, „против“, неутрална).

Първият времеви отрязък от наблюдението (01 – 07 юни 2021 г.) съвпада с началото на лятото и с предстоящата предизборна кампания (парламентарни избори). По това време е налице намаляване случаите на заразени с Covid. Футболните фенове са в очакване на Европейското първенство, отложено от миналата година заради пандемията. Вторият период (19 – 25 юли 2021 г.) е последващ вече приключилото „Евро 2020“, с предстоящия старт на Олимпиадата, проведените избори за народни представители (11.07.2021 г.) и с активен политически живот - колко и кои политически сили влизат в Народното събрание, колко мандата ще имат, как ще се формират парламентарните групи, дали ще бъде излъчено ново правителство. На този фон интересът на повечето медии към темата за ваксините и ваксинацията остава сравнително постоянен, въпреки, че повечето от наблюдаваните програми, особено през втората седмица, се разпространяват по лятна схема. Обемът информация зависи от конкретните предавания на съответната програма (някои актуално-публицистични предавания като „Още от деня“ в БНТ1 и „Лице в лице“ в БТВ във втория седемдневен период следват горещите акценти на момента и фокусът на вниманието им е насочен към нововъзникналите скандали с подслушване на политици, последствията от закона „Магнитски“, поскъпването на парното и тока, проверките в различни министерства, извършвани от служебното правителство, консултациите за ново правителство). Като цяло може да се отбележи, че отразяваните позиции основно са

позитивни („за“) и в по-малка част – неутрални. На този фон драстична е разликата на програма АЛФА ТВ, която е напълно срещу ваксините в Covid пандемията и процеса на ваксиниране у нас. В програмата изобщо липсват данни за ваксинационната кампания и броя на ваксинираните, не се представя позицията на правителството, аудиторията всекидневно е запознавана с теориите на „антиваксърството“.

ОБЩЕСТВЕНИ ДОСТАВЧИЦИ

В политематичната програма БНТ1 от общо 117 минути програма, посветена на Covid, мерките и ваксинацията, само 3 са с мнения срещу ваксинацията, което прави съотношение 97,44% „за“ и 2,56% „против“. Темата е относително добре отразена, преобладаващо в предаването „Денят започва“ и в централна емисия „По света и у нас“ в 20:00 часа, както и в съботно-неделните издания на „Денят започва с Георги Любенов“. Част от новините и репортажите отразяват обективно фактите, без активна позитивна или негативна позиция (неутрална информация). Позицията на медиците и на държавата в лицето на съветници, членове на Щаба, кметове и т.н., е единодушно „за“ ваксините. Сред гражданите има разнобой, изразяваните от тях мнения варират в целия диапазон от „за“ до „против“.

В програма ХОРИЗОНТ на БНР събеседниците по темата за ваксините са с преобладаващо положително отношение. Процентното съотношение е 60% „за“, 30% „против“ и 10 % неутрална позиция. Цялостното отношение към процеса на ваксиниране в ефира на ХОРИЗОНТ е по-скоро положително, като водещите рядко си позволяват да изказват крайно мнение „за“ или „против“.

В изследваното съдържание на БСТВ темата за ваксинирането намира място единствено в централната емисия новини. Всекидневно се препредават данните от Единния информационен център – новозаразени от Covid, излекувани, хоспитализирани, починали, брой имунизирани за последното денонощие. Акцентира се върху темпа на ваксинационния процес за предходните 24 часа. Разпространена е информация за протести срещу задължителното ваксиниране във Франция и Гърция, за предстоящия старт на ваксинирането на децата между 12 и 15 години в някои европейски държави, след като ЕМА одобри използването на ваксината срещу Covid на PFIZER за тази възрастова група, за категоричната позиция на доц. Атанас Мангъргов против задължителното ваксиниране на здравните работници и др.

ТЪРГОВСКИ ДОСТАВЧИЦИ

Съотношението „за“ и „против“ ваксините и ваксинацията в програма ДАРИК РАДИО БЪЛГАРИЯ е 5 към 2, а позицията на експертите в областта на вирусните инфекции, взели участие в предаванията, основно е в полза на ваксинирането. В новините е представена всекидневната статистическата информация от Единния информационен портал за Covid-ситуацията в страната.

Програма НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ отделя внимание на ваксините и ваксинационния план и през двете наблюдавани седмици, като превес на тематичното съдържание има през втората. Общият информационен обем се допълва и от включените материали в новините, където акцентът е върху видимото изоставяне на дейностите, свързани с ваксинацията на фона на голямото количество налични ваксини. Наблюдението отчита, че съотношението „за“ и „против“ е изцяло в полза на привържениците, като 9 от 10 представени позиции са с положителен характер, а оставащата е по-скоро неутрална.

Програма БТВ отразява в положителна светлина темата за ваксинирането. Позицията на участващите представители на медицинските среди, на специалистите, на журналистите и на гражданите е в подкрепа на ваксинацията като начин за справяне с разпространението на заразата от Covid и дългосрочно осигуряване на общественото

здраве. Специалистите се позовават на опита си и на официалните данни за ситуацията в страната. Позиция против ваксинирането изказват отделни граждани (5 души – общо 46 секунди). Съотношението между изказаните становища относно ваксинирането в БТВ - излъчени са 125 минути и 43 секунди по темата с 99,39 % „за“, 0,61 % „против“.

АЛФА ТВ: почти 100 % от мненията в програмата са срещу ваксините. Изключение правят няколко мнения на граждани в подкрепа на ваксините в анкети, излъчвани на живо, но в подобни случаи репортерите бързо подминават тези хора. Спират се за по-продължителен разговор само при „антиваксъри“. Почти едни и същи сглобени телевизионни модули от стари предавания, от сутрешния блок и рядко някоя актуална новина се повтарят непрестанно в телевизионната програма. Излъчени са само две мнения на медици и те са срещу ваксинирането (доц. Мангърв и д-р Чарлз Хофе).

В програма 7/8 TV мониторингът констатира отразяване на различните гледни точки за ваксините. Участниците в предаванията са представители на медицинските среди, добре познати на обществеността професионалисти в областта на здравеопазването. От общо 65 минути, посветени на темата, в три от предаванията гостите (проф. д-р Иван Чалъков, доц. Ат. Мангърв и доц. Ан. Чорбанов) изразяват сходна позиция „за“ ваксините по принцип, но „против“ използването на достъпните ваксини за Covid на този етап (76,93%), поради недоказаната им категорична ефективност към настоящия момент, неспазване на минималния 3-годишен срок за тяхното клинично изпитание и липсата на отговорност от страна на производителите за евентуални странични действия след поставянето им. Само в едно от предаванията на „Крум Савов live“ се изказва категоричната позиция на участниците (доц. д-р Александър Оскар и д-р Петър Грибнев) „за“ ваксината и призив към населението за избор на ваксина (23,7 %).

В програма СКАТ по време на двата наблюдавани едноседмични периода в предаванията (общо 53 мин. по темата) 100 % е застъпена само и единствено позицията в подкрепа на усилията да бъде убеден да се ваксинира срещу Covid колкото се може по-голям процент от населението в страната ни като единствената възможна и действена мярка за ограничаване на пандемията. Поднася се своевременно информация за действията на държавата и на здравните власти за насърчаване на процеса на ваксинация с някоя от достъпните у нас 4 ваксини, становище дават и представители на неправителствени организации и граждани. В ефир няма изказвания и мнения на т.нар. „антиваксъри“, които да създават съмнения и недоверие у зрителите към ваксините.

По отношение на програма NOVA NEWS обобщените данни показват спорадично и незначително по обем представяне на информация за ваксините и плана за ваксиниране - общо 26 минути от наблюдаваните предавания са посветени на темата. Присъствието на информация, свързана с ваксините, като обем е в полза на първата наблюдавана седмица. През втория период има значителен спад в отразяването. Акцентът в разпространеното съдържание пада върху факта, че ваксините представляват единствения метод за спиране разпространението на вируса. Участващите в предаванията медицински лица показват изцяло положително отношение към ваксинацията. Липсват мнения на граждани и позицията на държавата в лицето на служебния кабинет. Наблюдението отчита, че в програмата няма съотношение „за“ и „против“ ваксините, тъй като е налице обем от съдържание, което поднася темата само в нейния положителен аспект: 3 от общо 4 изразени позиции са „за“, а оставащата е по-скоро неутрална.

Темата за ваксините и плана за ваксиниране срещу Covid в програма ЕВРОКОМ в наблюдавания период е много рядко обсъждана в предаването „Делници“, обект на мониторинга – общо 22 минути. Поканените двама събеседници са изразили позицията по-скоро „против“ ваксините. Информацията относно действията на държавата за ваксинирането е от статистическите данни от Единния информационен портал и части от интервюта с представители на Министерството на здравеопазването, съобщени в

централните новини или прочетени при прегледа на печата от водещия на предаването. Липсва прозрачна, активна и целенасочена комуникационна кампания, опираща се на научни факти и доказателства за значението и ползите от ваксинацията, за формиране както на индивидуален, така и на колективен имунитет.

ИЗВОДИ

Наблюдението върху радио- и телевизионното съдържание по темата „Ваксини, ваксинация, национален план“ показва, че въпреки началото на летния сезон и динамиката на политическите събития у нас, свързани с провеждането на предсрочните избори, в комбинация със спортни изяви от европейско и световно значение, повечето от доставчиците на медийни услуги обръщат сериозно внимание върху проблематиката, свързана с Covid и съответно ваксините срещу вируса и Плана за тяхното прилагане.

Обществените доставчици БНТ и БНР изпълняват мисията си да информират честно и отговорно своите аудитории за опасността от разпространението на вируса и ползата за личното и общественото здраве от ваксинацията, популяризират действията на държавните институции в противодействие на пандемията.

Големите търговски доставчици като „БТВ Медиа Груп“ АД и „Нова Броудкастинг Груп“ ЕООД в основните си програми също насочват сериозен ресурс за отразяване на Covid ситуацията у нас и по света (без да изпадат в „инфодемия“), канят медицински специалисти с доказана експертиза в областта на заразните болести, които по достъпен начин да информират населението за същността на ваксините и необходимостта от широкото им прилагане, с цел потискане на разпространението на Covid и защита на широки маси хора от вируса. Към тази група можем да присъединим и доставчици като „Скат“ ООД, които също дават своя принос в популяризирането на ваксинацията, като същевременно се борят с теориите на конспирацията, свързани с ваксините.

Други доставчици като Фондация Алфа 2018 чрез програмата си АЛФА ТВ лесно прекрочват границата между медицинска/здравна информация и политика, дори открито агитират срещу ваксинацията и ограничителните мерки, за разлика от другите медии не дават свободата за изразяване на алтернативно (в случая позитивно към ваксините) мнение.

Като се вземе предвид, че предизвикателствата на Covid кризата стоят пред света и в частност България вече втора година, може да се направи извод, че като цяло основните играчи в медийната среда на национално ниво реагират адекватно и се стремят къде в по-голяма, къде в по-малка степен, да информират аудиториите за всичко актуално, свързано с ваксините и процеса на ваксинация. Същевременно медиите - обекти на изследването, съумяват да избягат от позицията на пропагандатори на ваксинацията. Общото послание, което генерират повечето от тях е, че българите трябва сами да направят своя избор, съобразно данните и становищата на представителите на медицинското съсловие и различните видове власти.

НАБЛЮДЕНИЕ НА ПРОГРАМИ НА ОБЩЕСТВЕНИТЕ ДОСТАВЧИЦИ

БЪЛГАРСКАТА НАЦИОНАЛНА ТЕЛЕВИЗИЯ

ПРОВЕРКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЛИЦЕНЗИОННИ УСЛОВИЯ

Във връзка с изпълнение решение на СЕМ е реализирано едноседмично наблюдение (18-24.01.2021 г.) по изпълнение на програмните характеристики от Индивидуалната лицензия за доставяне на аудио-визуална медийна услуга ЛРР-01-3-005-01 на обществения доставчик Българската национална телевизия - програма БНТ1.

Проверката обхваща изпълнението на следните програмни условия:

- новини като обем от дневното програмно време;
- актуални предавания; образователни предавания; културни, научни и религиозни предавания; детски предавания като обем от седмичното програмно време.

Наблюдението в едноседмичния период 18–24.01.2021 г. е за 24 часова програма, в това число и повторенията на предавания в рамките на тъмните часове. Параметрите са изчислявани бруто – заедно с неутралните програмни елементи и други незначителни прекъсвания.

Периодът на този мониторинг по изпълнение на лицензионните условия е след като са премахнати повечето от ограниченията и измененията в програмната схема на БНТ1, наложени от пандемията и представени от ръководството на БНТ пред СЕМ (писма вх. № РД-21-18-0020/16.11.2020 г. и вх. № РД-21-18-00-1/12.01.2021 г.). Въпреки това, в наблюдаваната седмица остават следните промени:

- времетраенето на „Денят започва с Георги Любенов” е все още в рамките на два, вместо три часа;
- късните емисии „По света и у нас” през уикенда са със съкратено времетраене – около 7 минути, докато в предишния наблюдаван период 05-18.10.2020 г. те са с продължителност около 20 минути (с изключение на дните, в които има мачове, но дори тогава емисията е 12 минутна).

НОВИНИ /програмна характеристика 5.1.1. от лицензията/

Лицензионните условия са: Новини - не по-малко от 5.1 % от дневното програмно време; не по-малко от 15.6 % от общото програмно време на новините да бъде за новини с регионална тематика; не по-малко от 0.7 % от новините да бъдат придружени с жестомимичен превод.

ИЗВОД: Условията в лицензията за БНТ1 по отношение на новините се изпълняват, с изключение на двата почивни дни, когато делът на новините е под изискуемия минимум от 5,1%. Условията по лицензията за времетраенето на регионалните новини се изпълняват през целия период на наблюдение. Условията по лицензията за процент жестомимичния превод в новините се изпълняват също по време на целия период на наблюдение. Мониторингът отчита положителна тенденция в сравнение с периода на наблюдение 5.10.2020-18.10.2020 – наличие на новини с жестомимичен превод през почивните дни.

АКТУАЛНИ ПРЕДАВАНИЯ /програмна характеристика 5.1.2. от лицензията/

Лицензионното условие за програма БНТ1 относно актуалните предавания е за не по-малко от 16.6 % от седмичното програмно време. Лицензията не разделя актуалните и актуално-публицистичните предавания.

Публицистичните предавания са по-малка група предавания, в които се изразяват позиции и се дискутират проблеми от обществено-политическия и стопански живот. Актуалните предавания имат информационна стойност към момента на излъчването. Всички предавания са класифицирани само по един признак (актуални или културни, или развлекателни, или детски, или образователни), за да се прецени реалният им процент в общата 24-часова програмна схема (която е 100%). При отчитането на резултатите е взето предвид и как доставчикът определя (съгласно публикуваната на уеб страницата на БНТ информация) категориите предавания (актуални, публицистични, културни, развлекателни, детски, образователни).

Трябва да се отбележи, че в програмната схема на БНТ1 от есента на 2020 година са включени нови актуално-публицистични предавания, чието излъчване продължава и към момента, независимо от пандемичната обстановка: „България в 60 минути”; „Светът и ние”; „Европейци”. В рубриката „Европейци” (през уикенда) се показват добри практики

от различни страни в Европейския съюз, заснети от български репортери. Продължава да се излъчва и съществуващата документална рубрика „След новините“ (също през уикенда).

ИЗВОД: Програма БНТ1 изпълнява лицензионното условие за актуални предавания седмично (23,46%).

ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПРЕДАВАНИЯ /програмна характеристика 5.1.3. лицензията/

Лицензионно условие за програма БНТ1 относно образователните предавания е за не по-малко от 3.7 % от седмичното програмно време. Програма БНТ1 няма тясно специализирани образователни предавания, но редица други носят подобен елемент. Положителна тенденция бележи новото предаване „Последният печели“, което се излъчва от септември 2020, когато БНТ стартира обновената програмна схема на БНТ1. През наблюдавания период е отчетено образователно съдържание 6,71%.

ИЗВОД: БНТ1 изпълнява обема за образователен елемент в програмата.

КУЛТУРНИ, НАУЧНИ, РЕЛИГИОЗНИ И ДР. ПРЕДАВАНИЯ /програмна характеристика 5.1.4. от лицензията/

Лицензионно условие относно културни, научни, религиозни и др. предавания е за не по-малко от 4.7 % от седмичното програмно време.

Мониторингът отчита, че през наблюдаваната седмица БНТ1 не излъчва предаването „Неделно Евангелие“. Две са предавания на религиозна тематика в наблюдавания седемдневен период „Домът на вярата“; „Религията днес“.

ИЗВОД: Програма БНТ1 изпълнява условието за обем културни, научни, религиозни и други предавания (11,74%).

ДЕТСКИ И МЛАДЕЖКИ ПРЕДАВАНИЯ /програмна характеристика 5.1.5. от лицензията/

Лицензионно условие за програма БНТ1 относно детски и младежки предавания е за не по-малко от 7.6 % от седмичното програмно време.

Констатира се недостиг на детски и младежки предавания през наблюдаваната седмица (4,25%). През почивните дни има повече ефир за младите зрители. Положителна тенденция е появата на проекти на ЕВU, чрез които децата се запознават с различни професионални дейности. Забелязва се слабо покачване на обема предавания за деца в сравнение с предишния период - ако през двете седмици от 05 до 18.10.2020 г. процентът на детските и младежки предавания е съответно 3% и 3,31%, то през седмицата 18-24.01.2021 той се е покачил на 4,25%. Очевидно се полагат известни усилия да бъде променена трайната негативна тенденция.

Дефицитът на оригинални български детски и младежки предавания остава трайна тенденция за БНТ1, както показват и предходни наблюдения (включително за 2019 и 2020 година, където данните са близки до новите констатации). В петък, 22.01.2021 г. детски предавания напълно липсват.

ИЗВОДИ:

Предвид обществената мисия на БНТ и високите очаквания на българските граждани относно медийното съдържание на програмите ѝ, може да се заключи на базата на едномесечното наблюдение, че едновременно изпълнявайки лицензионните условия по редица параметри – като новини; актуални предавания; културни, научни и религиозни предавания, в програмната схема на БНТ1 продължава да съществува недостиг по някои програмни характеристики:

- все още липсват сериозни журналистически разследвания на вътрешнополитически теми, което би увеличило делът на публицистиката в БНТ1;

- все още няма тясно специализирани образователни предавания в БНТ1, за разлика от БНТ2, независимо излъчването на забавно- познавателното шоу „Последният печели“;
- детските и младежки предавания са в траен дефицит,
- по отношение на жестомимичния превод е направена положителна крачка в сравнение с предишния период 05-18.10.2020 г., защото е осигурен такъв в новините от 20:00 часа, вместо в тези от 18:00 часа.

ОТЧЕТИ НА ГЕНЕРАЛНИЯ ДИРЕКТОР НА БНТ

ОТЧЕТ ЮЛИ – ДЕКЕМВРИ 2020 Г.

Във връзка с изпълнението на Договора за възлагане управлението на БНТ, генералният директор Емил Кошлуков е предоставил на СЕМ шестмесечен отчет за програмната, технологична и финансова дейност на националната медия за периода юли-декември 2020 година. С отчета за второто шестмесечие на 2020 г. завършва прегледът на дейността на обществения доставчик през една година на особена програмна динамика и човешки изпитания. В условия на пандемия, физическа дистанция и редица ограничения от всякакъв характер, ръководството на БНТ приключва полугодieto и цялата 2020 година с положителна равностметка за свършената работа и изпълнени обществени ангажименти. В предоставения Отчет от БНТ подчертават най-вече успехите си като повишено доверие и внимание от страна на зрителите към програмите на обществения доставчик, като създаване на нови успешни предавания и проекти, като продължаващо инвестиране в онлайн съдържание и нови технологии, като повишена активност в международното сътрудничество и други.

Фокусираните наблюдения на СЕМ относно новините и актуалните предавания в програма БНТ1 за периодите 10-17 юли 2020; 18-24 юли 2020 г. и дните 2 септември, 10 септември и 22 септември 2020 г., констатира спазване на принципа на плурализъм на гледните точки при отразяването на събитията от деня (граждански протести, т.н. Велики народни въстания и др.) в новини и публицистичните предавания, съгласно чл. 6, ал. 3, т. 6 от Закона за радиото и телевизията. Мониторингът сочи, че общественият доставчик на медийни услуги БНТ предоставя на зрителите възможност да се запознаят с официалната позиция на държавата по важни въпроси на обществения живот, като едновременно с това отразява и обществените настроения, свързани с антиправителствени протести и с искания за смяна на главния прокурор и цялата политическа система.

В Отчета за юли - декември 2020 г. от БНТ изтъкват излъчването на три нови актуални предавания – „Европейци“, „Светът и ние“, „България в 60 минути“, които освен информация предлагат на зрителите и коментари по теми от дневния ред на света, Европа и страната ни. В документа на БНТ няма информация относно единственото предаване за разследваща журналистика „Следите остават“, както и за намерението на медията да инвестира целенасочено в тази посока в изпълнение на своята критическа функция.

Темата за пандемията от Covid -19 е основна в медиите през цялата 2020 г. и фокусираното наблюдение на СЕМ на новините и актуалните предавания в БНТ1 за периода 25.11 – 08.12.2020 г. показва, че БНТ продължава да е достоверен и надежден източник на информация за пандемията и усилията за справяне с последиците. Мониторингът отчита в излъченото съдържание по темата в БНТ1, че се споменават с информативна цел редица лекарствени продукти и производители на ваксини. В излъченото съдържание не се наблюдава тенденция за насаждане на тревога, паника и

страх. Отразени и дискутирани са повечето аспекти на Covid кризата - на първо място медицински, следвани от икономически, образователни, политически, социални аспекти. БНТ се стреми да изпълнява обществените си функции, като предоставя на зрителите информация за всички аспекти на Covid кризата и преди всичко каква е позицията на държавата. БНТ предоставя трибуна на най-изтъкнатите медицински специалисти, дава думата на представителите на бизнеса, които да отправят своите предложения за мерки на държавата с оглед спасяването на икономиката и работните места, разяснява вариантите за възможно най-пълноценно и безопасно провеждане на училищните занятия на децата.

Във връзка с пандемията БНТ изпрати на СЕМ уведомително писмо вх. № РД-21 18-00-20/16.11.2020 г., с което информира регулатора за промени в програмните схеми на БНТ1 и БНТ2 от 14.11.2020 г. поради заболяемост в телевизионните екипи. Веднага от СЕМ беше препоръчано на БНТ да преосмисли решението си за намаляване обема новини в програма БНТ1 в събота и неделя. В изпратеното на 19.11.2020 г. писмо от СЕМ се подчертава изключителната роля на медията за информиране на българското общество по въпроси и теми от значим обществен интерес, която се реализира именно чрез новинарските предавания.

На 23.11.2020 г. общественият доставчик съобщи с писмо, че е преценил предходното си решение за редуциране на новините в събота и неделя като възстановява излъчването на кратки емисии „По света и у нас“ до 5 минути в рамките на „Денят започва с Георги Любенов“ и късна емисия новини по 7 минути. В същото писмо се съдържа и информация за направените промени в БНТ1 извън новините – предаванията „Малки истории“, „Вечната музика“, „Библиотеката“ се излъчват като повторения; разследващото предаване „Следите остават“ и филмите от рубриката „В кадър“ от 2 декември 2020 г. са заместени от проекта „България от край до край“, подобно на схемата по време на извънредното положение през март и април същата година; предаването „Денят започва с Георги Любенов“ е по-кратко с един час за сметка на епизоди от новия сезон на предаването „БНТ на 60“. Промените в програма БНТ2: „Натисни Ф1“, „10000 крачки“, „Откакто свят светува“, „До Европа и напред“ вървят като повторения; предаването „Знание БГ“ е заменено с архивни предавания от фонда на БНТ, а предаването „Неделни нюанси“ е заменено с повторения на новото предаване „Религията днес“. Промените в програма БНТ3: рубриката „Часът на спорта“ спира временно, „Залата на славата“ и „Аз съм...“ представят повторения. От БНТ информират, че полагат *„сериозни усилия за вътрешна реорганизация, с цел опазване здравето на работещите в телевизията и недопускане на спирането и на други предавания“*.

В шестмесечния Отчет за периода юли-декември 2020 г. не е обърнато внимание върху дълготрайния дефицит на детски предавания в БНТ1 и набелязване на стратегия за преодоляване на проблема, независимо множеството напомнания от страна на СЕМ по въпроса. Реализираният мониторинг по изпълнение на лицензионните условия в БНТ1, проведен за периода от две седмици от 05 до 18.10.2020 г. показва, че за първата седмица (05-11.10.2020) детските и младежки предавания са едва 3,00%, а втората седмица (12-18.10.2020 г.) - 3,31% от седмичното програмно време. Мониторингът не констатира излъчването на нови рубрики в БНТ1, няма и нови детски сериали - в периода в неделя сутрин се излъчват повторения на „Островът на сините птици“ или „Румбата, аз и Роналдо“.

В Отчета като положителна стъпка е отбелязана коопродукция на БНТ с Европейския съвет за радио и телевизия за производство на детски късометражни игрални филми. Мониторингът на СЕМ отчита за периода 05-18.10.2020 г. излъчването на две филмчета от този проект - по веднъж във всяка от двете наблюдавани седмици. Трябва да бъде подчертано, че БНТ има добри традиции на производство на детски и младежки предавания в годините назад и независимо че младата аудитория днес предпочита онлайн

потребление на аудио-визуално съдържание, обществената телевизия има мисия да привлича българските деца към културата и традициите на народа ни, като в същото време полага усилия за нравствената, гражданската и медийна грамотност на младите поколения зрители.

Трябва да бъде припомнено, че в Концепцията за БНТ на г-н Кошлуков, която е неразделна част от Договора за управление на медията със СЕМ, е заложено предаване със състезателен характер за деца и техните родители, които заедно се забавляват, играят и сплотяват (семеино състезание); оригинални детско и младежко предавания и др., които все още не са намерили своята реализация на екран.

Относно предавания, създавани от независими продуценти, в Отчета подробно се описват външните продукции в програма БНТ1 като успешни проекти за 2020 г. - „Последният печели“ (продуцент „ЕС ПИ ВИ ТЕНК“ ООД), „Моят плейлист“ (продуцент „Нобъл Хаус Медия“), „БГ версия“ (продуценти Метрорадио ЕООД и Монте Мюзик ООД), „Събота вечер с Митко Павлов“ (продуцент „Нутрика Диджитъл“ ЕООД), „Отблизо с Мира“ съвместна продукция с „Миралор“ ЕООД, „Бързо, лесно, вкусно“ (продуцент „Еф Хикс Камера“ ООД), „Пътеки“ („Фреш Продакшън“ ЕООД). Не е изрично посочено в Отчета дали с тези външни продукции БНТ1 изпълнява условието на годишна база за не по-малко от 12 % от общото годишно програмно време за продукции от независими продуценти. Отделно от Отчета, с писмо № НД-06 39-00-10/01.02.2021 г., от БНТ информират СЕМ за изпълнението на годишните параметри за европейски произведения (БНТ1 – 80.45%; БНТ2 - 91.56%; БНТ3 – 56.83%; БНТ4 – 100%), за продукцията от независими продуценти (БНТ1 – 20.55%; БНТ2 – 16.07%; БНТ3 – 35.43%; БНТ4 – 15.96%), както и за български произведения (БНТ1 – 69.32%; БНТ2 -77.16%; БНТ3 – 24.44%; БНТ4 – 99.7%) .

Трябва да се отбележи, че БНТ отчита висок рейтинг и добри отзиви за празничните си извънредни предавания. Като успех се сочи музикалният филм по текстове на Иван Вазов, посветен на 170 годишния му юбилей „Вазовите песни“, излъчен на 01.11.2020 г. в БНТ 1. Важно решение за празничния облик на БНТ1 е създаването и разпространението на музикалното предаване с православни песнопения за Рождество Христово „Хвалите Господа“, излъчвано на 25 декември 2020 г. в БНТ 1, с участието на Камерен ансамбъл „Св. Йоан Кукузел“, на хора на Националния фолклорен ансамбъл „Филип Кутев“ и други. В Отчета е изтъкнато като успех и празничният забавно-музикален блок „Новогодишна щръклица“, излъчена на 31 декември 2020 г. по програма БНТ 1, която продължава традицията на обществената телевизия в новогодишната вечер да показва любими лица и изпълнители на българските публика. В Отчета е подчертан високият рейтинг, който постига празничната новогодишна програма с предавания като „Нова година с БНТ“ в БНТ1 и „Големият телевизионен род“ в БНТ2. Трябва да бъде изтъкнато, че от БНТ отчитат 100 000 посещения на сайта на медията и гледане „на живо“ в новогодишната нощ, което означава, че линейното аудио-визуално съдържание достига до зрителите и чрез интернет, не само чрез наземното радиоразпръскване.

Относно спортното съдържание в програмите на БНТ, трябва да се спомене, че зрителите на националната телевизия не проследиха големите спортни събития като Европейското първенство по футбол и Олимпийските игри в Токио поради отменянето и отлагането им, независимо осигурените права на излъчване. От националната телевизия посочват, че в периода 27 септември – 11 октомври 2020 г., зрителите на БНТ3 гледат 30 часа на живо от Открито първенство на Франция по тенис - „Ролан Гарос“. Основен акцент в програмата са мачовете на българските елитни спортисти - Григор Димитров и Цветана Пиронкова.

В Отчета за периода юли-декември 2020 г. не са намерили място предизвикателствата, пред които бяха изправени екипите на БНТ – като агресията спрямо

репортерите на медията по време на протестните шествия и митинги пред входа на „Сан Стефано“; като исканата оставка на генералния директор и натиска над гостите на предаването „Панорама“; като недоволството на зрители срещу журналиста Г. Благоев и неговото предаване „Вяра и общество“; като мерките за запазване живота и здравето на служителите и репортерите на БНТ първа линия в отразяване на текущите събития; като ограниченията в ресурсите (човешки и финансови) за изпълнение на лицензионните условия; като критиките към новините на БНТ и т.н.

Някои от отчетените успешни проекти на БНТ, с малки инвестиции:

През втората половина на 2020 г. БНТ създава и аудио-подкасти по актуални теми, които могат да се слушат по всяко време и от всяко място;

Live stream studio: В памет на Апостола - на 17 юли се излъчва на живо във Фейсбук, посветено на 183 години от рождението на Апостола на свободата Васил Левски;

Сайтът на БНТ реализира над 200 стрийминга на живо на важни и значими събития, включително по време на протестите всяка вечер;

Голяма признание получава предаването на „На опера с БНТ2“. През 2020 г. получава награда Лавров венец от международния фестивал „На източния бряг на Европа“ за представяне на международно събитие. Няколко европейски обществени телевизии (на Ирландия, Хърватска, Унгария, Полша, Сърбия, Румъния, Австрия) избират от каталога на БНТ предаването „На опера с БНТ2“ „Орфей и Евридика“, „Мария от Буенос Айрес“, „Вълшебната цигулка“ и документалният филм за цигуларя Марио Хосен - „Между два свята“; (във връзка с международното сътрудничество, БНТ е подготвила три каталога – за телевизионни сериали и програми, за документални и игрални филми, за производство на Студия „Екран“;

БНТ в сътрудничество с посолства и културни институти осигурява безплатно телевизионно съдържание - по договор с DW са осигурени около 30 часа магазинни предавания на Дойче Веле (4 ежеседмични рубрики) с право на трикратно излъчване по БНТ 1 и БНТ 2; От Европейския институт за научна комуникация са предоставени около 250 минути кратки образователни материали, с право на многократно излъчване за неограничен период от време; Предоставени за обработка с уредени права са поредици от документални филми за Азербайджан, Унгария, Алжир, Албания, Русия;

Организиран са онлайн срещи на генералния директор с TRT - Турция, ERT - Гърция и Македония. Напредва и сътрудничеството с Украинската обществена телевизия като двете медии подписват меморандум за разбирателство, който предвижда обмен на телевизионни програми, в това число предоставяне на оригинална продукция на БНТ, която да бъде излъчвана за българското малцинство в Украйна;

Продължава сътрудничество на БНТ с посолството на Япония и Японската фондация, което осигурява 100 мин. кратки образователни програми, 23 часа пакет от 10 документални филма, образователни и детски програми. Договорен е и безплатен пакет от 6 заглавия с общо времетраене 45 часа игрални и документални филми, образователни и детски програми.

ОТЧЕТ ЯНУАРИ – ЮНИ 2021 ГОДИНА

Предоставеният Отчет за периода януари – юни 2021 година от генералния директор на БНТ описва развитието на обществения доставчик в програмно, финансово и технологично отношение. Подобно на отчета за предходния период, и сега изложението представя в положителна светлина дейността на медията, без критично да адресира проблеми или предизвикателства.

КРАТКИ АКЦЕНТИ

От гледна точка на напредъка в новините и актуалните предавания, от БНТ посочват, че *„особен динамично се развива емисията в 18:00 часа, която отбелязва сериозен ръст“*. Новинарският сайт bntnews.bg се класира в топ 10 на платформите, които достигат до най-голям брой потребители като обхваща 26% от аудиторията онлайн. Като особено сполучлив проект в Отчета е посочено предаването *“ЕВРОПЕЙЦИ”*, което предлага положителни истории за успели хора в нестандартни и уникални бизнес и културни инициативи. Изтъкнато е и предаването *„БЪЛГАРИЯ В 60 МИНУТИ“*, което отразява панорама от регионални и местни теми, развити от телевизионните центрове и кореспондентите на БНТ. Отбелязано е и предаването *„БИБЛИОТЕКАТА“*, което е променено от 1.02.2021 г. с нови рубрики и теми. За втори път в Отчета на БНТ липсва информация за единственото предаване за разследваща журналистика *„Следите остават“*, както и информация дали общественият доставчик ще инвестира в подобно съдържание за подсилване на критичната функция в актуално-публицистичните предавания.

По отношение на развлекателното съдържание в Отчета е подчертано участието на БНТ с *„Лигна груп“* ООД в международния песенен конкурс Евровизия 2021 в Ротердам с изпълнението на Виктория Георгиева *„Growing Up Is Getting Old“*, написана от изпълнителката в съавторство с екип от Швеция. Изтъкнато е и отразяването на Европейското първенство по футбол, на Лига Европа, на мачове от тенис-турнира Ролан Гарос, срещите на българските представители в турнира по баскетбол за мъже от турнира на ФИБА Европа Рилски Спортист и Балкан. Световната купа по спортна гимнастика, Световната купа по таекуондо, Световната купа по акробатика, Световната купа по конен спорт и т.н.

В Отчета подробно е описано излъчването на редица български филми – игрални и документални, разпространени в програма БНТ1, някои от които отбелязващи редица важни годишнини и личности. Като собствено производство на документални филми (*„вътрешно производство“*) от БНТ посочват: *„България на Евровизия“* - 54 мин., сценарист и режисьор Николай Василев; *„Битката за душата на Америка“* – 27 минути, сценаристи Цветелина Тодорова, Александър Марков, режисьор Мария Христова; *„Историята от двете страни“* – 35,09 минути, сценарист Александър Марков, режисьор Мария Христова; *„В зоната на COVID-19-Третата вълна“* – 28,44 минути, сценарист Мария Чернева, режисьор Ара Хугасян; *„В търсене на Полихрон“* – 24,49 минути, сценарист Мария Чернева, режисьор Ара Хугасян; *„Орисията Македония“* – 32,30 минути, сценарист Весела Николова, режисьор Миглена Атанасова; *„Предателството-16-та република“* – 27 минути, сценарист Мария Атанасова, режисьор Дамян Петров; *„Записки от подземията“* – 27 минути, сценарист Катя Тодорова, режисьор Миглена Атанасова; както и филмите от поредицата *„БНТ ПРЕДСТАВЯ“* - *„Петър Увалиев“* – 54 минути, сценаристи Димитър Шарков и Огнян Ковачев, режисьор Димитър Шарков; *„Вежди Рашидов“* – 54 минути, сценарист и режисьор Димитър Шарков; *„Хераклит Нестеров“* - 54 минути, сценарист и режисьор Ралица Димитрова; *„Станислав Стратиев“* – 54 минути, сценарист и режисьор Олег Ковачев; *„Братя Мормарев“* - 54 минути, сценарист и режисьор Олег Ковачев; *„Захари Жандов“* - 54 минути, сценарист и режисьор Олег Ковачев; *„Гена Димитрова“* – 54 минути, сценаристи Димитър Шарков, Миглена Стойчева, режисьор Димитър Шарков; *„Патриарх Евтимий“* – 54 минути, сценарист и режисьор Димитър Шарков; *„Йоан Кукузел“* - 54 минути, сценарист и режисьор Димитър Шарков.

От БНТ отчитат 11.7% външна продукция в БНТ1, отделно 1% копродукция, както и 14.8% чужда продукция в програмата срещу 72.6% собствена продукция. За детски предавания е отбелязано изпълнение 4.9%. Представените графики и данни за телевизионната продукция, включително и нейното жанрово разпределение, поставят

редица въпроси за съотносителността им към лицензионните условия, за което разминаване СЕМ е отбелязвал много пъти при няколко поред генерални директори. Защото съгласно Индивидуалната лицензия за БНТ1, детските и младежки предавания трябва да бъдат 7.6% от седмичното програмно време (в Отчета периодът е 6 месечен). Предаванията, подпомагащи интеграцията на групи в неравностойно положение и на рискови групи трябва да бъдат не по-малко от 1.8 на сто от месечното програмно време (в Отчета хората в неравностойно положение са споменати веднъж във връзка с ангажиментите на предаването „България в 60 минути“). Относно жестомимичния превод, от БНТ отбелязват само, че *„От началото на годината централната емисия на новините на БНТ е с жестов превод. По време на двете предизборни кампании, за зрителите на БНТ, беше осигурен жестов превод и по време на дебатите. А както всеки път, в нощта на изборите БНТ осигури по БНТ4 превод на изборното студио за хората със затруднен слух“*. Отбелязано е и че от април месец с жестомимичен превод се излъчва и предаването „Знание.БГ в програма БНТ2.

Като несъмнен успех от БНТ отчитат подписания договор с Македонския телеком за излъчване на БНТ4 в Република Северна Македония. Съществува възможност същата програма да се излъчва и в Хърватия, за което се водят преговори.

В БНТ2 продължава телевизионната инициатива „С БНТ НА УЧИЛИЩЕ“, след старта ѝ през 2020 година. Съвместно с Министерството на образованието и науката медията създава съвместно производство на образователните програми „На фокус: VII клас“ и „Матурата на фокус“. Стартът е от 25.02.2021 г., като видеоуроците са посветени на учебния материал за 7 и 12 клас и *„имат за цел да осигурят равен достъп до качествено образование на учениците, техните семейства и учителите в България и в чужбина по време на епидемичната обстановка в страната. Поредицата от уроци пък подготви за държавните зрелостни изпити по български език и литература учениците от 12 клас. Всички уроци са достъпни на официалната страница на БНТ“*.

От БНТ изтъкват по отношение на младежката аудитория, че е създадена специална рубрика в Youtube канала на БНТ (услуга по заявка) „Най-важното с Флора“ и „Политиката без маска с Александър Марков“, *„които се стремят да говорят на младите за политика, обществени процеси и новини на езика, който разбират“*.

Трябва да бъде отбелязано, че по принцип от шестмесечните отчети на генералните директори на обществените доставчици БНР и БНТ се очаква да очертаят програмното развитие по важните за обществото ангажименти и теми и не толкова формален преразказ на излъченото съдържание, съобразно вътрешната структура на медията и нейните оперативни звена. В тази връзка е добре да бъде изтъкнато, че в Отчета за първата половина на 2021 година липсва анализ за отразяването на толкова важни за страната и Европа теми като екологичната, например; като тази за хората в неравностойно положение и социални групи в риск; като младежката тематика и образованието в БНТ1 и т. н.

АКЦЕНТИ ОТ МОНИТОРИНГА НА СЕМ В ПЕРИОДА

Осъществен е тематичен мониторинг на програма БНТ1 по темата за встъпването в длъжност на новия американски президент (международна политическа тематика). Наблюдението отчита, че събитието на 20.01.2021 е проследено в програма БНТ1 след 18:00 ч. в няколко предавания последователно – новини, публицистични предавания и документален филм, като са потърсени различни гледни точки относно събитието. Актуално-публицистичното съдържание в БНТ1 след 18 часа е съобразено с церемонията. В новините има обширен репортаж, припомнящ събитията от месеците след изборите. В хода на емисията е направен портрет на новия вицепрезидент Камала Харис. Специалното издание на "Още от деня" (с удължено времетраене) е със заглавие „Новият американски президент“ и започва веднага след новините в 18:00 часа като прави

зрителите свидетели на церемонията по встъпването в длъжност на Байдън и продължава до вечерните новини в 20:00 часа. Предаването съдържа разговори в студиото, репортажи, преки включвания от София, Вашингтон и щата Канзас. Обсъждат се церемонията по встъпването в длъжност на Байдън и Харис, промяната в политиката в САЩ, наследството на Тръмп и напрежението в американското общество. БНТ има и специален пратеник в САЩ. Пряко включване е реализирано и от Брюксел за реакциите в Европа по отношение на промяната в САЩ. В програмата е излъчен от 21:30 ч. документалният филм „Битката за душата на Америка“, епизод от предаването „Зад кадър“, заснет от екип на БНТ в САЩ.

Относно спазването на лицензионните условия, трябва да бъде посочено, че и поредният мониторинг на БНТ1 (проведен в периода 18–24.01.2021 г.) очертава като основен проблем неизпълнението на обема детски и младежки предавания (лицензионното условие е за 7.6% от седмичното програмно време). Ако през наблюдаваните седмици от 05.10. до 18.10.2020 година процентът на детските и младежки предавания е бил до 3% и 3,31%, то през седмицата 18-24.01.2021 той е 4,25%. Очевидно се полагат известни усилия от доставчика да бъде променена тенденцията, но явно недостатъчни.

Надзорът на СЕМ продължава да отчита, че дефицитът на оригинални български детски и младежки предавания остава трайна тенденция в БНТ1 през последните години. Няма оригинални български детски предавания с образователен, културен, развлекателен или научно-популярен профил в БНТ1. В някои дни детските предавания липсват напълно поради излъчването на редица директни предавания (политически – от НС, МС и др., спортни – футбол, Олимпиада и др.).

Като положителна програмна мярка трябва да се изтъкне, че през юли и август 2021 г. (следващ отчетен период) се увеличава обема излъчвани детски игрални и анимационни филми в лятната схема на БНТ1 по време на ваканцията на редица други предавания и рубрики.

В отчетния период е констатирано, че БНТ разпространи и съдържание, което стана обект на засилени критики и коментари в обществото, предвид очакванията на публиката от обществената медия да спазва високи професионални стандарти. Длъжностни лица в СЕМ реализираха проверки по случаите относно изданието на предаването „Последният печели“ от 23.02.2021 г. (когато се разпространи антисемитски „цитат“ на Б. Фишер); изданието на предаването „Денят започва с Г. Любенов“ от 22.05.2021 г. (заради директно излъчване от извънреден брифинг на ГЕРБ) и изданието „Още от деня“ от 10.06.2021 г. (с участието на служебния министър на културата проф. В. Минев).

Относно предаването „Последният печели“ е констатирано, че бързата и адекватна реакция на БНТ по случая говори за осъзнатост, поемане на отговорност и нетърпимост към прояви на език на омразата, антисемитизъм, дискриминация и т.н. Генералният директор, продуцентът и водещият поднасят публични извинения в праймтайм, има и конкретни санкции - екипът е наказан и редакторите на предаването – уволнени.

Относно предаването „Още от деня“ и възпрепятстването на право на отговор на служебния министър на културата, е гласувана имуществена санкция на БНТ по случая, за което своевременно е информиран и проф. В. Минев.

Относно случая с директното излъчване на брифинга на ГЕРБ в предаването „Денят започва с Г. Любенов“, длъжностни лица в СЕМ осъществиха фокусирано наблюдение за спазване на плурализма в предаването с акцент темата за подслушването на протестиращи (опозиция по време на управлението на ГЕРБ и ОП) и други лица. Изводите от двуседмичното наблюдение в периода 17-30 май 2021 г. са, че се констатира наличие на различни гледни точки към темите от политически и икономически характер, независимо отчетените дисбаланси и някои дефицити на участници от определени власти.

В периода (първата половина на 2021 г.) влизат и две предизборни кампании за парламент (избори 04.04.2021 за 45 НС и вот на 11.07.2021 за 46 НС), които са отразени в

текста на Отчета подробно, но без проблематизиране. С положителен знак трябва да бъде отчетено, че по време на втората кампания (за вота на 11 юли) в БНТ1 интервюта в предаването „Още от деня“ са безплатни, както и създаването на ново безплатно предаване в прайм-тайма „Избори 2021. Надпреварата“ от 21 часа.

Специализираният мониторинг на СЕМ показва, че в БНТ1 за първата кампания 51% от предизборното съдържание е платено срещу 49% безплатно. За втората кампания се отчита за БНТ1-45% платено срещу 55% безплатно, БНТ2 – 100% безплатно, БНТ4 – 39% платено и 61% безплатно).

Съотношението платено към безплатно съдържание в БНТ1 за изборите повдига въпроси относно функциите и финансирането на обществения доставчик в условия на предизборни кампании.

БЪЛГАРСКОТО НАЦИОНАЛНО РАДИО

ПРОВЕРКИ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЛИЦЕНЗИОННИ УСЛОВИЯ

Наблюдението по изпълнение на лицензионните условия за политематичната програма ХОРИЗОНТ на обществения доставчик на медийни услуги Българското национално радио обхваща период от една седмица от 18 до 24 януари 2021 година. Индивидуалната лицензия за доставяне на радиослуга № 1-063-01-01 определя ХОРИЗОНТ като програма с универсален информационно-музикален формат.

Резултати от наблюдението:

НОВИНИ - не по-малко от 11 на сто от дневното програмно време; не по-малко от 8 на сто от дневното програмно време да бъде за новини с регионална тематика.

Мониторингът констатира общо 32 излъчени информационни емисии за денонощие в делничните дни. Новините включват четири основни осведомителни бюлетина, които са нощен в 00:00 ч., сутрешен в 07:00 ч., обеден в 12:00 ч. и вечерен в 18:00 часа. Новинарските емисии в делнични дни по програма ХОРИЗОНТ се излъчват на всеки кръгъл час. Кратките новини в програмата се излъчват на половин час и са общо 8 информационни емисии на ден (06:30, 08:30, 10:30, 11:30, 13:30, 14:30, 16:30 и 17:30 ч.) с продължителност до две минути. Акцент е ваксинирането срещу Covid-19 и международната тема – встъпването в длъжност на новия американски президент Джо Байдън. В събота и неделя новинарските емисии се излъчват единствено на кръгъл час. Изключение прави само кратката емисия в 6:30 ч., която включва и преглед на печата. В събота общият брой емисии новини е 25, в неделя броят на новините е 23 емисии /предаването „Неделя 150“, се излъчва без прекъсване и в 10 ч. и 11 ч. не се представят новини/.

Наблюдението констатира в програма ХОРИЗОНТ, че обемът новини на ден се изпълнява от общественото радио.

Регионалните новини присъстват във всяка една от информационните емисии, но не са водеща новина. За целия период на наблюдение, регионалните новини обхващат основно информация за ваксинирането срещу Covid-19 в страната, спасителни операции в провинцията, месни проблеми, празници и концерти по региони. Мониторингът констатира в програма ХОРИЗОНТ, че БНР изпълнява изискването за процент новини с регионална тематика.

АКТУАЛНИ ПРЕДАВАНИЯ – не по-малко от 35 на сто от седмичното програмно време. **ЛИЦЕНЗИРАНИЯТ** се задължава не по-малко от 4 на сто от седмичното програмно време да бъде за актуални предавания с регионална тематика.

Наблюдението констатира излъчване в програма **ХОРИЗОНТ** на следните актуални предавания: „Преди всички”, „Хоризонт до обед”, „12+3”, „Нещо повече”, „Хоризонт за Вас”, „Седмичната на бързи обороти”, „Събота 150”, „Неделя 150”, „По първи петли” и „Политически некоректно“. Предаванията на 22 януари „Хоризонт до обед“ и „Хоризонт за Вас“ са с намалено времетраене, заради излъчването на петъчния парламентарен контрол, съответно първото предаване е 20 минути, а второто е четири часа, вместо обичайните пет часа в програмата.

Мониторингът отчита, че БНР изпълнява програмния параметър през наблюдаваната седмица с излъчени 4130 минути или 41,3% актуални предавания за седмицата.

Мониторингът отчита, че БНР изпълнява програмния параметър с излъчени през наблюдаваната седмица 660 минути или 6,5% актуални предавания с регионална тематика.

КУЛТУРНИ, НАУЧНИ, РЕЛИГИОЗНИ И ДР. ПРЕДАВАНИЯ – не по-малко от 1 на сто от седмичното програмно време, като тематиката се реализира в рамките на актуалните предавания и съобразно структурата и формата на програмата.

Културната, научна и религиозната тематика се развива в рамките на актуалните предавания и най-много по обем времетраене е в предаването „Хоризонт до обед“ /63 минути/, „Преди всички“ /34 минути/, в „12+3“ /7 минути/, „Хоризонт за вас“ /10 минути/ и в предаването „Нещо повече“ /9 минути/ и общо в актуалните предавания 123 минути.

Темите, свързани с култура, наука, религия и др. се отчитат в следните информационно-музикални предавания: „Алегро виваче”, „Двуглас“, „Закуска на тревата”, „Зона за рок и джаз”, „Изотопия“, „Каста дива”, „На финала”, „Ритъмът на земята”, „Любими до болка”, „Музикална шарения”, „Джаз студио”, „Време за живот”, „Рок лавина”, „Бъди какъвто си”, „Музикална суматоха”, „Евробокс”, „Имат ли песните спиране”, „Картини от една изложба”, „Моята песен”, „Класика.com”, „Оазис”, „Пулсиращи ноти”, „Спорт и музика”, „Нощен хоризонт” и „Хора, пътища, автомобили” /2250 минути/.

Общо темата заема 2373 минути или 23% от обема на всички наблюдавани предавания за седмицата. Това дава основание да се твърди, че програма **ХОРИЗОНТ** запазва десетилетните традиции на БНР да бъде не само осведомително средство, но и важен културен институт в страната ни.

ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПРЕДАВАНИЯ - образователна тематика в рамките на актуалните предавания и съобразно структурата и формата на програмните предавания и съобразно структурата и формата на програмата.

Образователната тематика в програма **ХОРИЗОНТ** заема основно място в предаването „Графити по въздуха” /110 минути/ и присъства в актуалните предавания „Преди всички“ /41 минути/, „12+3“ /20 минути/ и „Нещо повече“ /18 минути/. В наблюдавания период образователната тематика заема 189 минути или 1,8% от обема наблюдавани предавания за седмицата.

ДЕТСКИ И МЛАДЕЖКИ ПРЕДАВАНИЯ – не по-малко от 1 на сто от седмичното програмно време, като тематиката се реализира в рамките на актуалните предавания и съобразно структурата и формата на програмата.

Темите, свързани с детска и младежка аудитория в актуалните радиопредавания на **ХОРИЗОНТ** са развити в предаванията: „БГ топ 20”, „Сценична треска” и „Рано в неделя”-

представят се музикални традиции от различни краища на страната за талантиливи български деца и младежи, общо 450 минути. Темата присъства и в актуалните предавания „Преди всички“ /18 минути/ и в „12+3“/9 минути/. Общият обем времетраене за седмица е 477 минути или 4,7%.

ПРЕДАВАНИЯ, ПОДПОМАГАЩИ ИНТЕГРАЦИЯТА НА ГРУПИ В НЕРАВНОСТОЙНО ПОЛОЖЕНИЕ И НА РИСКОВИ ГРУПИ – не по-малко от 1 на сто от месечното програмно време, като тематиката се реализира в рамките на актуалните предавания и съобразно структурата и формата на програмата.

Темите, свързани с хората в неравностойно положение и рисковите групи присъстват в рамките на актуалните предавания „Преди всички“ /18 минути/, „Хоризонт до обед“ /15 минути/, „12+3“ /7 минути/ и „По първи петли“ /27 минути/, съобразно структурата и формата на програмата. Тези теми заемат 67 минути от обема на наблюдаваните актуални предавания през посочения период от една седмица.

Мониторингът на програма ХОРИЗОНТ на Българското национално радио не констатира в съдържанието наличие на разследваща журналистика.

ИЗВОДИ:

От осъществения мониторинг на програма ХОРИЗОНТ на Българското национално радио за период от 18–24.01.2021 г. се установява, че общественият доставчик изпълнява изискванията в Индивидуалната лицензия № 1-063-01–01 по отношение на всички програмни характеристики: новини, регионални новини; актуални предавания, както и обеми тематика в областта на образование; култура, наука, религия; детски и младежки предавания; хора в неравностойно положение и рискови групи. Наблюдението констатира за пореден път, че следването на добре изградена традиционна програмна схема на ХОРИЗОНТ с нейните обичайни радиопредавания е сигурна предпоставка за изпълнение на заложените лицензионни условия.

Фокусираното прослушване на програма ХРИСТО БОТЕВ на Българското национално радио за изпълнение на условията в издадената индивидуална лицензия за доставяне на радиоуслуга № 1-063-01-02 обхваща периода от 05 до 11 април 2021 г. от 00:00 до 24:00 часа. Според издадената лицензия, културата и образованието са специфичната област за реализация на програмата.

НОВИНИ

Лицензионно условие: новини - не по-малко от 5% от дневното програмно време и не по-малко от 8% от тях за новини с регионална тематика.

В рамките на наблюдението не се реализират самостоятелно обособени емисии новини на програма ХРИСТО БОТЕВ с регионална насоченост. В програмата се излъчва осведомителния бюлетин на Българското национално радио в 06:00 ч., 07:00 ч., в 09:00 ч., в 12:00 ч., в 15:00 ч., в 18:45 ч. и в 00:00 часа или 72 часа (*наблюдението не отчита в този обем емисиите спорт и времето*). Основни теми са изминалите избори, проблемите с машинното гласуване, купувания вот, бъдещото съставяне на правителство, пандемичната ситуация и процесът на ваксинация. Спазено е условието за 8% от тях да бъдат с регионална тематика, без да са обособени в самостоятелна емисия. Отличителна черта в регионалните новини за наблюдавания период са резултатите от изборите в районите на страната, пандемията и ваксинацията. В регионалните новини е включена актуална информация за пътната обстановка в отделни региони в страната.

Мониторингът констатира, че в програма ХРИСТО БОТЕВ се изпълнява лицензионното условие за новини най-малко 5% от дневното програмно време и новини с регионална тематика в наблюдавания едноседмичен период.

АКТУАЛНИ ПРЕДАВАНИЯ

Лицензионно условие: актуални предавания - не по-малко от 20% от седмичното програмно време и не по-малко от 20% от тях да бъде за актуални предавания с регионална тематика.

Общият обем на актуалните предавания, които са реализирани в програмата, е 23,36% от седмичното време при изискване по лицензия от 20%.

22 % от обема на актуалните предавания са с регионална тематика.

Трябва да се отбележи, че предаванията са калкулирани в пълния си обем часове на излъчване, като в рамките на това време се реализират отделни рубрики с образователен, социален и културен характер. Акцентът на актуалната публицистика е насочен към анализ на различните измерения на извънредното положение у нас и по света.

Предаването „Нашият ден” предлага разнообразни новини и коментари за културни събития, здравеопазване, образование, икономика и друга актуална информация за цялата страна.

„Събота сутрин” представя на слушателите живота в малките населени места.

„Време за политика” и „Законът и Темида” реализира социални и правни теми за различни групи в обществото.

Предавания като „Арт ефир”, „Мрежата”, „Какво се случва”, „Между културни диалози” дават актуална информация на аудиторията от сферата на културата и технологиите.

Мониторингът констатира, че в програма ХРИСТО БОТЕВ се изпълнява обема актуални предавания съобразно лицензионното условие за не по-малко от 20 % седмично програмно време.

ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПРЕДАВАНИЯ

Лицензионно условие: образователни предавания – не по-малко от 15% от седмичното програмно време като тематиката се реализира в рамките на актуалните предавания и съобразно структурата и формата на програмата.

Общият обем на предаванията и рубриците с такава тематика е 16,2 % от седмичното време при изискване по лицензия 15%. Предаванията с образователна насоченост са с широк тематичен диапазон като „Радиоенциклопедия”, „А сега накъде”, „Покана за пътуване”, „Законът и Темида”, „И рибар съм и ловец съм”, здравното „За здравето”, „1001 защо - Ефир знание”. Тук трябва да бъдат отбелязани и образователните предавания за деца - „История на изкуството за деца” и новите „Непознатите думи”, „Като Айнщайн”, толкова важни за развитието на подрастващото поколение.

Мониторингът констатира, че в програма ХРИСТО БОТЕВ се изпълнява лицензионното условие за най-малко 15% от седмичното програмно време.

КУЛТУРНИ, НАУЧНИ, РЕЛИГИОЗНИ И ДР. ПРЕДАВАНИЯ

Лицензионно условие: културни, научни, религиозни и др. предавания - не по-малко от 40 на сто от седмичното програмно време; като тематиката се реализира в рамките на актуалните предавания и съобразно структурата и формата на програмата.

Реализираните предавания в програма ХРИСТО БОТЕВ са с общ обем от 43,85 % от седмичното време при изискване от минимум 40 % според индивидуалната лицензия.

Програмата обогатява репертоара си с нови предавания: „Културата на бързи обороти“ (от края на януари, всяка неделя от 9.10 до 9.30 ч., представят се в синтезиран вид акцентите от седмицата в българския културен и артистичен живот, „Гласът на времето“ (от края на януари, всяка неделя, предаване за култура, история, философия) „Кино с думи“ (излъчва се през неделя, представя едни от най-интересните и утвърдени личности в българското кино, за да разкрие всичко най-актуално и любопитно от процесите в реализиране на една продукция в България.)

Особено внимание се отделя на музиката – „Еврокласик ноктурно“, „Музика за събуждане“, „Музика следобед“, „Музика до обед“, „Музика до полунощ“, „Музикални вечери“, „На опера в събота“, народна музика, джаз концерти. Наблюдението констатира и други жанрове – „Изпята поезия“, Радиотеатър, „Кафе Фата Моргана“, „Трамвай Желание“, религиозното „Благовестие“. В предаванията се канят артисти, музиканти, художници и хора на изкуството. В част от актуалните предавания са отразени и религиозни теми.

Мониторингът констатира, че в програма ХРИСТО БОТЕВ се изпълнява лицензионното условие за обема културни, научни, религиозни и др. предавания за не по-малко от 40 % седмично програмно време.

Следва да се отбележи, и още едно ново предаване - Фото Фабрика, което стартира от началото на февруари т. г. и се излъчва 2 пъти месечно (в наблюдавания едномесечен период не е имало издание)

ДЕТСКИ И МЛАДЕЖКИ ПРЕДАВАНИЯ

Детски и младежки предавания – не по-малко от 15% от седмичното програмно време като тематиката се реализира в рамките на актуалните предавания и съобразно структурата и формата на програмата.

Общият обем на детските и младежки предавания в програма ХРИСТО БОТЕВ е 16,17 % при изискване по лицензия 15 %. Всеки ден, след сутрешния осведомителен бюлетин в специален часови слот от 7.20 до 8.00 часа се излъчва детската програма „Детското БНР“. В него са обособени множество рубрики като „Златната ябълка“, „Яйцето на света“, „Непознатите думи“, „Като Айнщайн“, „История на изкуството за деца“ и „От соул до рокендрол“. В неделния блок, предпочитанията са насочени към игри и викторини. За най-малките, всяка сутрин е рубриката „Ранобудно петленце“. Голяма част от музикалните предавания и рубрики са насочени към младата аудитория с различни жанрове и стилове музика - от народна до рокендрол.

Мониторингът констатира, че в програма ХРИСТО БОТЕВ се изпълнява лицензионното условие относно детските и младежки предавания за не по-малко от 15% от седмичното програмно време.

ПРЕДАВАНИЯ, ПОДПОМАГАЩИ ИНТЕГРАЦИЯТА НА ГРУПИ В НЕРАВНОСТОЙНО ПОЛОЖЕНИЕ

Предавания, подпомагащи интеграцията на групи в неравностойно положение и на рискови групи – не по-малко от 15 % от месечното програмно време като тематиката се реализира в рамките на актуалните предавания и съобразно структурата и формата на програмата.

За наблюдавания период са констатирани две предавания с такава насоченост – „Познати и непознати“ с времетраене час и двадесет минути и „Мултикултурен диалог“ – 30 минути. Темата е слабо засегната в актуалните предавания, но предвид, че програмния параметър е на месечна база, настоящото едномесечно наблюдението не може да отчете изпълнението.

ПРЕДАВАНИЯ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА БЪЛГАРСКИ ГРАЖДАНИ, ЗА КОИТО БЪЛГАРСКИЯТ ЕЗИК НЕ Е МАЙЧИН

В текста на лицензията са посочени предавания, които са предназначени за български граждани, за които българският език не е майчин, без да са посочени задължителни изисквания за обем. В рамките на наблюдавания период не са отчетени предавания с такава насоченост.

СОБСТВЕНА ПРОДУКЦИЯ - Европейска и българска продукция- не по-малко от 50% (българска – не по-малко от 60 на сто), в съответствие с разпоредбата на чл. 19а, ал. 1 от ЗРТ; Собствена продукция - не по-малко от 70 на сто от седмичното програмно време.

Наблюдението отчита, че в радиоуслугата се надвишават заложените параметри.

ПРЕДАВАНИЯ НА НЕЗАВИСИМИ ПРОДУЦЕНТИ - не по-малко от 12% и в съответствие с разпоредбата на чл. 19а, ал. 2 от ЗРТ (наблюдението не може да установи предавания на независими продуценти).

ИЗВОДИ:

Наблюдението на програма ХРИСТО БОТЕВ на Българското национално радио за периода от 5 до 11 април 2021 г. за спазване на условията в индивидуалната лицензия за радиодейност констатира:

Програмата изпълнява условията за новини, актуални, образователни и културни предавания. Детските и младежки предавания се изпълняват в пълен обем, като детската програма има специален ежедневен часови слот „Детското БНР”. Реализирани са и нови седмични предавания като „Културата на бързи обороти“, „Гласът на времето“, „Кино с думи“, които мониторингът не е регистрирал при предходното наблюдение по лицензия.

Програма ХРИСТО БОТЕВ е уникална за родния ефир, която отразява различни прояви в областта на културата и образованието. Особено внимание е обърнато на жанровото разнообразие. В актуалните предавания се обсъждат теми, свързани с общочовешките ценности, образованието, духовността, културата, чистотата на езика и религиозните въпроси. Поредицата „1001 защо-Ефир знание” е образователно предаване за популяризиране на науката и познавателни факти от различни сфери на живота.

Музикалното съдържание на програмата е разнообразно, което се дължи на огромния фонд, който притежава Българското национално радио. Мониторингът констатира увеличаване на обема от българска музикална продукция, излъчвана в ефира на програмата.

Фокусираното прослушване на програма РАДИО СОФИЯ на Българското национално радио за изпълнение на условията в издадената Индивидуална лицензия за доставяне на радиоуслуга № 1-063-01-08 обхваща периода от 5 до 11 април 2021 г. от 00:00 до 24:00 часа.

При определяне на обемите на предаванията по отделните параметри от лицензията са взети предвид пълния обем на актуалните предавания, както са описани по-долу. Самата лицензия определя образователните; детски и младежки; културни, научни и др. предавания да се реализират в рамките на актуалните предавания (и съобразно структурата на предаванията). Това е причината актуалните предавания да бъдат посочвани със заглавията си и по другите критерии (образователни, културни...), тъй като част от съдържанието им отразява именно такива теми, които са редовни рубрики или разработени сюжети в отделни издания на предаванията.

Извършеното наблюдение показва следните резултати:

НОВИНИ

Лицензионно условие: новини – не по-малко от 5 % от дневното програмно време, като 20 % от седмичното време да бъде за новини на регионална тематика.

РАДИО СОФИЯ препредава едновременно с другите програми осведомителния бюлетин на Българското национално радио в 07:00 ч., в 12:00 ч., в 18:00 ч., и в 00:00 часа., както и кратките Новини в 06:00 ч., 08:00 ч., 09:00 ч., 15:00 ч., 21:00 ч., 22:00 ч. и 23:00 часа. Част от новините в бюлетина на БНР са конкретно за София и региона.

Наблюдението констатира и наличието на новинарски емисии с регионална тематика на РАДИО СОФИЯ, които се излъчват всеки делничен ден от 10:00 и от 16:00 ч. Тези емисии с регионални новини представляват около 8 % от общия обем на новините, като в таблицата към тях са добавени новините с регионална тематика от информационните бюлетини на БНР.

Периодът на наблюдение съвпада с края на парламентарните избори, поради което повечето новини са свързани с тази тема, като се проследява преброяването и предаването на изборните протоколи, официалните резултати и проблемите, свързани с изборния процес у нас и в чужбина. След вота на 04.04.2021 г. обемът на новините, особено в първия ден (на 5 април) е с по-голям обем от обичайното, заради разширените осведомителни бюлетини. Особено голям обем е нощният осведомителен бюлетин от 00:00 на 5 април (33 мин.).

Другата основна линия в новините от наблюдавания период е развитието на пандемията от коронавирус у нас и по света, както и процесът на ваксиниране, като голяма част от тези новини се отнасят конкретно за София.

Предвид новинарските акценти в националния бюлетин и кратките новини, може да се направи обобщение, че регионалните новини са силно застъпени в програма РАДИО СОФИЯ, като за наблюдавания период представляват почти 30 % от обема на новините, с което покриват лицензионните параметри за 20% новини с регионална тематика.

АКТУАЛНИ ПРЕДАВАНИЯ

Лицензионно условие: актуални предавания – не по-малко от 15 % от седмичното програмно време, като 20 % от седмичното програмно време да бъде за актуални предавания с регионална тематика.

В рамките на актуалните предавания („Събуди се, София“, „Радиокафе“, „Ритъмът на столицата“, „София – късен следобед“) темите, които се разглеждат, са основно от София и региона, като регионалната тематика е повече от 50 % от съдържанието. В този смисъл изпълняват напълно условието от лицензията поне 20 % от тях да бъде с регионална тематика.

Актуалните предавания в програма РАДИО СОФИЯ се излъчват всеки делничен ден. Сутрешното предаване „Събуди се, София“ се излъчва от 07:00 до 10:00 ч. и е с типичното съдържание на сутрешен блок с актуална информация за последните събития в страната и столицата, както и анализи и коментари с интересни гости в зависимост от темите. Темите в периода на наблюдението са изборите и резултатите от тях, предаване на протоколите в София, празникът на здравния работник (7 април), международният ден на ромите (8 април), но наред с това се предлагат и много по-локални теми, като управлението и правилата в градския транспорт, зелените площи и велоалеите в София, замърсяване на водата и др.

Изборите, предаването на протоколите и резултатите са основна тема в почти всички предавания на програмата, макар и представена в различен план според спецификата на предаването и гостите. Освен това водещите на актуалните предавания периодично дават информация за трафика и метеорологичните условия в столицата, придружени с много музика и друга интересна и полезна информация.

Предаването „Радиокафе” започва след регионалните новини в 10:00 ч. и продължава до 14:00 ч. В рамките на това предаване се реализират теми, свързани с култура, изкуство и социални въпроси, но голяма част от тях също са посветени конкретно на София и региона. В рамките на предаването има рубрика за културния афиш на столицата – кино и театрални постановки. Често се представят различни книги или автори, музиканти и др. Предаването има и издания през събота и неделя, съответно Съботно и Неделно радиокафе, като изданията от тези дни са с малко по-различни теми, имат туристическа рубрика, повече културни и образователни теми, както и рубрика със забавни отговори на деца от 29 ДГ в София.

Предаването „Ритъмът на столицата” предлага актуална информация от София и региона – репортажи от важни събития, коментари, анализи, също така полезна и интересна информация за жителите в региона – трафик информация, културен афиш и др.

Общият обем на актуалните предавания, които са реализирани в програмата, е 32 % от седмичното време при изискване по лицензия от 15 %, като поне 50 % от обема на актуалните предавания са с регионална тематика – София и региона. Предаванията са калкулирани в пълния си обем часове на излъчване, в това число и музиката, като в рамките на това време се реализират отделни рубрики с образователен, социален и културен характер. Съотношението говор-музика зависи от различните теми, но като цяло на 10 минути говор се излъчват 2 музикални произведения с различна продължителност.

Мониторингът отчита изпълнение на програмния параметър за актуални предавания в РАДИО СОФИЯ за периода 05-11 април 2021 година.

ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПРЕДАВАНИЯ

Лицензионно условие: образователни предавания – не по-малко от 5 % от седмичното програмно време, като тематиката се реализира в рамките на актуалните предавания и съобразно структурата и формата на програмата.

Образователните предавания се реализират основно като рубрики в актуалните предавания на програма РАДИО СОФИЯ („Легендите на София”, „Съботно/неделно Радиокафе”, „София – късен следобед (куиз)”, „Добър вечер, София”. Общият обем на предаванията и рубриците с такава тематика е 4,9 % от седмичното време при изискване по лицензия 5%.

В почти всяко от актуалните предавания има интересна, любопитна рубрика, която носи образователен елемент, като изданията на „Радиокафе“, особено тези в събота и неделя, поемат основния обем от рубриците с образователна насоченост.

Също в събота се излъчва предаването „Легендите на София“, което представя интересен поглед към различни места, личности, истории от София.

Мониторингът отчита малък недостиг от 0,01% процент образователен елемент в РАДИО СОФИЯ за периода 5-11 април 2021 година.

КУЛТУРНИ, НАУЧНИ, РЕЛИГИОЗНИ И ДРУГИ ПРЕДАВАНИЯ

Лицензионно условие: културни, научни, религиозни и др. предавания – не по-малко от 2 % от седмичното програмно време, като тематиката се реализира в рамките на актуалните предавания;

Културни, научни, религиозни и др. предавания, които се реализират по програма Радио София са с общ обем времетраене от близо 13 % от седмичното време при изискване за минимум 2 % според индивидуалната лицензия. Това са „София - късен следобед”, „Добър вечер, София”, „Спортна среща”, „Мюзик пойнт”, „София фънк”, „Чуй света”, „Настроение с Лили”, „БНР топ 20”, „Слънчев джаз”.

Отделни рубрики за театър, кино и изкуство има и в други предавания, като „Радиокафе”, както и в „Ритъмът на столицата”. Обособени предавания с подчертано

културна насоченост са „София – късен следобед“ и „Добър вечер, София“, които се излъчват от 17:00 ч. и след Вечерния осведомителен бюлетин в 18:00 ч. до 20:00 ч.

Предаването „Спортна среща“ с Камен Алипиев в седмично спортно предаване, което се излъчва в неделя от 16:00 ч. и предлага обобщение на спортните събития от седмицата.

Предаванията „Мюзик пойнт“, „София фънк“, „Чуй света“, „Настроение с Лили“, „Слънчев джаз“ и „БНР топ 20“ са музикални предавания, които се излъчват във вечерните часове след 22 ч. и с повторения в събота и неделя. Предлагат малко информация за изпълнителите и/или музикалните произведения, както и интересна, любопитна информация за обстоятелствата около създаването или изгряването на музиката и изпълнителите, които представят. По същество тези предавания могат да се определят като развлекателни. Макар условията от лицензията да не изискват задължителното наличие на такива предавания, самото естество на програмата предполага наличието и на музикални предавания.

Наблюдението констатира преизпълнение на лицензионното условие за културни, научни, религиозни и др. предавания в седмицата 5-11 април 2021 година.

ДЕТСКИ И МЛАДЕЖКИ ПРЕДАВАНИЯ

Лицензионно условие: детски и младежки предавания – не по-малко от 5 % от седмичното програмно време, като тематиката се реализира в рамките на актуалните предавания и съобразно структура и формата на програмата;

Детски и младежки предавания се реализират в рамките на актуалните предавания на програма РАДИО СОФИЯ и покриват изискванията от лицензията, като реализират 9 % при задължителни 5 % от седмичното програмно време. В делничните дни в 06:30 се излъчва „Петленце за децата“, което е детска приказка. В рамките на предаванията „Радиокафе“ и „София – късен следобед“ има реализирани теми с насоченост към младата радиоаудитория. В съботното издание на „Радиокафе“ се излъчва рубрика с отговори на деца от 29 ДГ в София на различни теми.

Предаването „София – късен следобед“ в рамките на цялата седмица на наблюдението (излъчва се в делничните дни от 5 до 9 април) е посветено на детските книжки и илюстрирането им, като поводът за това е международният ден на детската книга (2 април). Гости в предаването са детски учителки, автор на детски книжки, илюстратор на детски книжки.

Темата за детските книжки е актуална и е представена и в други предавания от периода на наблюдението, включително Съботно радиокафе.

Вечерното предаване „Късното шоу с...“ (в зависимост от водещия) също е с разнообразни теми и гости, като част от него е обърнато към младежката аудитория. Въпреки, че се дискутират и актуални политически теми, събеседниците не са обичайните експерти и утвърдени имена от медиите, а по-скоро нови, не толкова популярни за широката публика личности, или популярни фигури. Това са т.нар. блогъри и инфлуенсъри – хора, популярни в социалните мрежи и платформи за видеосподеляне, в които пребивават повече младите и подрастващите, като самите платформи и съдържанието в тях също са тема на разговор.

Предаването се излъчва на мястото на предишното „Шоколад“, което също беше насочено към по-младите слушатели, но вече е с разширен часов интервал на излъчване (от 20:00 до 23:00 ч.), както и различни водещи всеки ден. Темите също са по-разнообразни и различни – от политика, книги, кино, музика, здравословният начин на живот, мотивация, студентският живот и дори пандемията. Но това, което прави предаването по-различно са не само гостите, но и водещите и самият начин на водене на предаването – много по-освободено говорене, както към слушателите, така и със самите гости, доближаващо се

повече към поведението и начинът на говорене в платформите за видеосподеляне и социалните мрежи, отколкото по-стегнато и до известна степен институционализирано водене на радиопредаване.

Часовете на излъчване също предразполагат към по-свободното водене на разговорите. Но също така разговорите се качват като подкасти в сайта на програмата, където са достъпни по всяко време на денонощието. Този иновативен подход към съдържанието и излъчването е способен да привлече вниманието на по-младата аудитория на програмата, като „лицата на младите“ говорят по техните теми, маниери и освен всичко друго съдържанието е на разположение в удобно за слушателите време, без да ги задължава непременно да слушат в определен ден и час предаването.

Музикалните предавания на РАДИО СОФИЯ – „София фънк“, „Чуй света“, „Настроение с Лили“, „Слънчев джаз“, „Мюзик пойнт“ и „БНР топ 20“ не са включени в обемите при изчислението на предаванията. Водещите на различните предавания предоставят и много информация за различните изпълнители, музикални произведения или актуални събития в различни музикални области и страни (предаването „Мюзик пойнт“ е специализирано за американска музика от актуалните класации). Предаванията са музикални, което значи, че основната част от съдържанието е музика и кратка информация за изпълнителите или произведенията между песните.–Вечерните музикални предавания съставляват 480 минути, или около 5% от седмичното програмно време.

В лицензията на програма РАДИО СОФИЯ няма заложен параметър за музикални и/или предавания с развлекателна насоченост, каквито по същество представляват. Поради кратките информационни анонси между музикалните произведения, тези проценти биха могли да се калкулират в обема на образователните и/или културни предавания.

ПРЕДАВАНИЯ, ПОДПОМАГАЩИ ИНТЕГРАЦИЯТА НА ГРУПИ В НЕРАВНОСТОЙНО ПОЛОЖЕНИЕ

Предавания, подпомагащи интеграцията на групи в неравностойно положение и на рискови групи се реализират като теми и/или рубрики в рамките на актуалните предавания. Условието в лицензията е за процент от месечното програмно време, и предвид, че наблюдението е извършено на седмична база, не може да се посочат конкретни цифри като изпълнение.

В рамките на наблюдението по-широко е разработена темата за ромската общност – както по линия на изборите, така и по отношение на образованието сред общността. Поводът е световният ден на ромите 8 април, в който се отдава почит на загиналите роми в лагерите по време на Втората световна война. Темата присъства в предаването „Събуди се, София“.

В текста на лицензията са посочени предавания, които са предназначени за български граждани, за които българският език не е майчин, без задължителни изисквания за обем. В рамките на наблюдавания период мониторингът не отчете предавания с такава насоченост.

Останалата част от лицензионните условия се отнасят до общия годишен обем на програмата (европейска и българска продукция, собствена продукция и предавания на независими продуценти), които не са обект на този мониторинг .

Регионалната тематика присъства чрез различни жанрови форми в предаванията с информационна насоченост, което кореспондира с изискванията на условията в лицензията, конкретно с допълнителните програмни характеристики: „актуални предавания за политически събития в столицата, на актуални предавания областта на

обществено-политическия живот, икономиката, гражданското общество и културните традиции на столицата”. Наблюдението показва изпълнение и на този параметър.

ИЗВОДИ:

Наблюдението на програма РАДИО СОФИЯ на Българското национално радио за период от една седмица от 5 до 11 април 2021 г. за спазване на условията в индивидуалната лицензия за радиодейност констатира следните резултати:

Програмата преизпълнява условията за актуални предавания, както и условието поне 20 % от тях да бъдат с регионална тематика, условията за образователни и културни предавания, както и детските и младежки предавания.

Обемът на новините също надвишава изискванията от лицензията, като освен новинарските емисии на програма ХОРИЗОНТ, се излъчват и две самостоятелни емисии на РАДИО СОФИЯ.

В сравнение с последното наблюдение за изпълнение на лицензията на радиопрограма, мониторингът констатира, че голяма част от предаванията вече не съществуват, заменени са с нови или са с променени имена и време на излъчване („Радиокафе“ е с променен час на излъчване, сутрешната приказка за деца вече е „Петленце за децата“, „Трафик София“ вече е „Добър вечер, София“, като запазват характеристиките си).

Част от младежките предавания също са променени (вечерното предаване „Шоколад“ вече е вечерен блок с по-голяма продължителност и разнообразни гости и теми). Туристическото предаване „Тур агент“ също го няма, като изданията на „Радиокафе“ през уикенда предлагат много рубрики с туристическа насоченост.

„Часът на здравето“ също не се излъчва, като е заменено със здравни рубрики и теми в актуалните предавания на РАДИО СОФИЯ (за седмицата на наблюдение здравната тема беше „алергиите при децата“, представена широко, вкл. здравен специалист (детски алерголог), здравословният начин на живот, ГМО-храните, но без да са отделени в самостоятелно предаване).

Програма РАДИО СОФИЯ вече излъчва и слоганът „Гласът на столицата“ и се наблюдава стремежът към припокриване съдържанието с този слоган. Темите от актуалните предавания почти изцяло са местни – за София или областта, както и общозначими теми в човешки или обществен план (например изборите, пандемията, но също така културни теми, обществено-значими). Определено има развитие към достигане на повече и по-млада аудитория не само чрез актуално музикално съдържание, но и като теми, гости и водещи.

Лицензията предвижда предавания за български граждани, за които българският език не е майчин, без да има количествен параметър. В рамките на наблюдението не е установено излъчването на такова предаване.

Също така няма информация за предавания, които да са от независими продуценти. Предвид специфичния период на наблюдението, политическите теми бяха широко застъпени в актуалните предавания на програма РАДИО СОФИЯ. Актуалните предавания предлагат различни гледни точки с гости по обсъжданите теми.

ОТЧЕТ НА ГЕНЕРАЛНИЯ ДИРЕКТОР НА БНР

На 19 март 2021 г. в Съвета за електронни медии е постъпил Отчет на генералния директор на Българското национално радио (БНР) Андон Балтаков със заглавие „Стабилност, новаторство, растеж 2020 – 2022 - Годишен отчет за дейността и управлението на БНР 2020 година”.

По отношение на програмното съдържание генералният директор посочва, че в националното радио е променена динамиката и стилистиката на информационните емисии и е засилено *„присъствието на свидетелските разкази на репортерите и кореспондентите на БНР“*, увеличено е *„количеството и качеството на произвежданото новинарско съдържание в ефир и интернет“*, увеличено е *„присъствието на регионалните станции в национален ефир“*.

Като важни промени в съдържанието са очертани:

- новото ток-шоу в програма ХОРИЗОНТ *„Политическо НЕкоректно“*, за което е проведена специална рекламна кампания;
- новите джингли/ опознавателни звукови сигнали на програмите на БНР от 04.01.2021 г. и променени програмни схеми;
- новото предаване Е-79 на РАДИО ВИДИН, РАДИО СОФИЯ И РАДИО БЛАГОЕВГРАД за общото търсене на решение на проблемите на хората в Западна България;
- ре-старт на РАДИО СОФИЯ с целта да бъде *„Гласът на столицата“*;
- съвместно спортно предаване на РАДИО ПЛОВДИВ И РАДИО КЪРДЖАЛИ;
- дигитално и видео измерение на седмичното обзорно предаване *„Неделя 150“*;
- експеримент с нови тематични модули и предавания с млади водещи в професията;
- извънредни информационни студия по време на летните протести в България;
- жанрово обновление чрез излъчване на *„трудоемки“* жанрове като радио-очерк, аудио-портрет, фийчър и звукова документалистика;
- нови седмични предавания в програма ХРИСТО БОТЕВ като *„Културата на бързи обороти“*, *„Гласът на времето“*, *„Кино с думи“*.
- специален часови слот (след Сутрешния осведомителен бюлетин на БНР) за Детското БНР в ХРИСТО БОТЕВ;
- търсене на продукцията на РАДИО БЪЛГАРИЯ в дигиталните платформи на медията;
- оригинални разработки – статии, репортерско съдържание, подкасти – например, предаванията *„Политически НЕкоректно“* и *„Неделя 150“* имат своето дигитално измерение с оригинално съдържание;
- в рамките на 2020 година са създадени 9 нови подкаста;
- присъствие на аудиосъдържание, получено чрез обмен с ЕСРТ;
- множество концерти и звукозаписи на музикалните състави на БНР и т.н.

Андон Балтаков сочи като важна бъдеща задача пред БНР изработването и прилагането на *цялостната музикална стратегия в програмите като се набляга на присъствието на българската музика в радиоефира на БНР*.

В отчета се изтъква, че *„Според национално представително изследване на социологическа агенция „Алфа Рисърч“, направено по поръчка на БНР през януари 2021 година, 11-те програми съвкупно разполагат с най-голям дял сред българската аудитория, която ползва радиото като информационен източник“*.

Относно дневната глобална аудитория на сайта bnr.bg е посочено, че *„се запазва тенденцията тя да бъде между 80 000 и 100 000 души, като в дни, в които има новини от значим обществен характер, дневната аудитория може да надхвърли 150 000 души. Подобен висок трафик е отчетен през март и април 2020 година – началото на Covid-пандемията, на 10.07.2020 година – началото на летните протести срещу българското правителство, 11.11.2020 година – нови анти-Covid мерки...аудиторията на bnr.bg остава в границите 1,4 милиона – 1,5 милиона уникални потребители, като през март-април 2020 година надвишава 2 милиона. През ноември 2020 година, аудиторията на цифровото съдържание е 1,9 милиона“*...

Посрещнатите и преодолени предизвикателства пред БНР вследствие на Covid-пандемията (организационни, програмни, финансови, технически, човешки), присъстват в едногодишния отчет за 2020 г. като са изтъкнати едновременно с това и положителният опит и новите творчески решения в програмите на БНР. Например, открита е възможност, при висока заболяемост на екипите в регионалните станции, да бъде направена съвместна продукция с останалите програми на БНР и по този начин аудиторията да не бъде лишавана от важна информация. Създадени са тематични рубрики и подкасти във връзка с извънредното положение. 44 са изданията на здравната рубрика „За здравето - заедно в борбата с коронавируса“, в която лекари и учени разясняват всички аспекти около превенцията и лечението на заболяването COVID-19. Рубриката е излъчвана по три пъти всеки делничен ден и е споделена с всички радиoproграми на БНР. В подкаста „Въпроси и отговори за коронавируса“ в 28 записа специалисти отговарят на актуални въпроси за здравната обстановка в страната и ЕС, за превенцията и лечението на COVID-19. С 36 урока и 16 спомагателни предавания в образователния подкаст „В помощ на уроците по музика“, създаден съвместно с Министерството на образованието и науката, се подпомагат обучаващите се възрастни ученици в развитието на енциклопедичните им познания в музикалната сфера и етническото и етнографското им образование.

За програма ХРИСТО БОТЕВ в Отчета е отбелязано, че е в ход *оптимизация и реструктурирането на програмната схема в посока динамизирането ѝ като структура и задълбочаване като подход към темите, включително и такива извън информационния дневен ред, с цел обособяване на оригинално съдържание в рамките на координацията между програмите на БНР. Започна хармонизирането на програмата в окрупнени програмни блокове и линии в съответствие с общата програмна философия на БНР при спазване на принципите за разнообразие, но и единност.*

Отчитайки дейността на регионалните програми на БНР през 2020 г., се вижда как обществената медия продължава да е търсен и уважаван партньор на местните общности при реализацията на редица събития от културен, спортен, международен и друг важен характер.

Данни за подкасти на БНР - <https://bnr.bg/page/bnr-podkasti>

БНР предлага голямо разнообразие на подкаст категории на слушателите си. Подкастите са добре структурирани, с добро качество на звука и обхващат значими за обществото теми.

Тема Здраве включва подкаст, посветен на откритията в медицината - "Здраве. Наука. Иновации". В поредица епизоди на водещата Гергана Хрисчева се застъпват теми за терапията на редките болести, достиженията и разбира се Covid, като разясненията по темите са от специалисти в дадената област.

Тематичният подкаст на БНР „Въпроси и отговори за коронавируса“ обхваща аспекти, както разбира се конкретно за вируса, така и за последиците, наложени вследствие на него, като например вредата от маски и дезинфектанти, дългото стоене в дома и психиката. За реализиране на подкаст категорията са използвани откъси от предавания на програма ХОРИЗОНТ, ХРИСТО БОТЕВ И РАДИО СОФИЯ. Здравната тема се допълва със 7 записа на тема „Кожа и слънце“ със съвети към слушателя, без назоваване на търговски марки при обсъждането на теми, свързани с продукти.

Подкаст категорията „Предавания“ присъстват две предавания, които следва да се отбележи са подбрани така, че да се представи обзора на деня и този на седмицата. С други думи, синтезирано и в стегнат вид слушателят в удобно за него време може да се информира. „Политически НЕкоректно“ и „Късното шоу“ представят обобщението на тематичните акценти от седмицата, злбодневните политически теми, актуалната

обстановка в съчетание с качествена музика и разнообразни теми. Застъпена в последните епизоди на „Политически НЕкоректно” е темата за предстоящите парламентарни избори.

Интересно съчетание на предавания са тези в категорията „Съвместни проекти”. Може да се отбележи, че Covid темата доминира в рубриците в подкаст „Рестартирай Европа”, като кореспондира разбира се с европейската проблематика. „Зелената сделка” се реализира съвместно с на Евранет+, радиомрежата за европейски новини с полезно подбрани теми. Уроци по музика е изцяло в помощ на учениците и се реализира съвместно с МОН. Представена е богата палитра от теми.

Секция „История” представя популярни, заслужили личности, както и емблематични записи от зората на радиото, разкриващи духът на времето и трансформацията. Дава се възможност на слушателя да се потопи в света на книгите с категорията „Култура” – добре е застъпена и културната тематика, която увеличава възможностите за избор на подкаст категории за слушателите.

Бизнес тематиката присъства не под формата на информационна събитийна единица, а по-скоро като съвети и препоръки за успешно бизнес общуване и личностно развитие. Технологичните нововъведения също намират своето място с неголям брой подкасти. Спортът е застъпен, като акцентът пада върху тениса с подкаста „Начален удар” и актуалните събития от седмицата и уикенда в подкаста на обзорното предаване „Спортна среща”.

Има специално създаден подкаст за изборите наречен „Знам и избирам”, <https://img.bnr.bg/azizbiram/post/101433806/znam-i-izbiram-specialen-podkast-na-bnr-za-izborite>. Планирани са 5 епизода, като застъпените до момента на наблюдението теми са: "Обещанията и очакванията" и „Националните или регионалните послания са важни за избирателя”. На разположение са също така информация за гласуването в чужбина, както и такава за поставените под карантина гласоподаватели. Застъпените теми са с информационен характер, няма агитационни политически послания.

В обобщение може да се каже, че има тематично разнообразие, което позволява на слушателя да бъде информиран в удобен за него момент по избрана тема. Тематичното многообразие е в духа на обществения характер на медията и по отношение на подкаст категориите, със застъпено информационно, културно, образователно съдържание. С интересни аналитични търсения и информация в полза на гражданите е в съдържателно отношение подкаст категорията посветена на изборите.

ФОКУСИРАНИ НАБЛЮДЕНИЯ - ИЗВЪНРЕДНИ СЪБИТИЯ

КАТАСТРОФА НА АМ СТРУМА

Осъществено е фокусирано наблюдение на аудио-и аудио-визуално съдържание, отразяващо трагичната катастрофа на АМ СТРУМА с 45 жертви и пожара в дома за възрастни хора в с. Рояк, причинил 9 жертви.

Периодът на наблюдение обхваща два дни – 23 и 24 ноември 2021 г. и включва следните линейни и нелинейни медийни услуги:

- Радиопрограми - ХОРИЗОНТ, ДАРИК РАДИО БЪЛГАРИЯ, РАДИО ФОКУС, РАДИО БЛАГОЕВГРАД, БТВ РАДИО;
- Телевизионни програми – БНТ1, БТВ, НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ, ЕВРОКОМ, ТЕЛЕВИЗИЯ ЕВРОПА, БСТВ, АЛФА ТВ, БЪЛГАРИЯ 24, BULGARIA ON AIR, NOVA NEWS, СКАТ, 7/8 TV;
- Нелинейни услуги – dnevnik.bg, segabg.com, fakti.bg, actualno.com, pik.tv

На 22 ноември избухва пожарът в дома за възрастни хора в с. Рояк, Варненско, който отнема живота на 9 души. Медиите веднага отразяват инцидента като в част от програмите

това става с вечерни извънредни емисии, в други - чрез крол надписи. Рано сутринта на следващия ден, 23 ноември, новините започват с друг, още по-тежък инцидент (от 2 часа през нощта) – катастрофа на АМ СТРУМА с автобус, при която загиват 45-ма души от Република Северна Македония. Още преди началото на сутрешните предавания новината влиза в информационния поток към 4 - 5 часа, като се развива и надгражда през целия ден. Трагичното събитие е отразено чрез редица извънредни емисии новини, удължени актуално-публицистични предавания, директни включвания от правителствени брифинги с официални изявления и преки репортажи от мястото на инцидента, от болница „Пирогов“ и от селища в Северна Македония, където родственици и познати на жертвите скърбят за тежката загуба. На следващия ден, 24 ноември, който е обявен за ден на национален траур в България в памет на десетките жертви, медийните услуги премахват забавните и развлекателни елементи от своите предварителни схеми като на екрана на телевизионните програми се появяват знаци на траур (лента, черно-бели лога, надписи), а в радиопредаванията звучи преобладаващо минорна музика.

За разлика от предходни случаи, при отразяването на тези два трагични инцидента, електронните медии спазват благоприличие и добрия тон, като уважават личното пространство на страдащите близки и съдържано информират за починалите и за оцелелите, настанени в болница. Мониторингът отчита наличие на интервюта с родственици на загиналите хора, но без да бъдат вторично виктимизирани и натоварени допълнително с негативни емоции.

Журналистите в електронните медии се опитват да намерят положителни сюжетни линии, които да изместят вниманието на аудиторията от скръбта и ужаса на тежките инциденти към добротворството и човешката солидарност. Например, при отразяването на пожара в с. Рояк са намерени и интервюирани млади момчета, които са оказали първа помощ на пострадалите възрастни от дома, както и са излъчени репортажи от благотворителната акция в помощ на оцелелите стари хора, преместени без багаж, дрехи и друга покъщнина в общински хотел в с. Аспарухово.

Единствените заснети лежащо болни от инцидента с автобуса са млади мъж и жена – годеници, които успяват да се измъкнат през разбито задно стъкло на горящия автобус. Репортажът за двойката е излъчен в програма БНТ1 (репортерката Айше Сали провежда разговора с пострадалите на турски език, тя съобщава и за помощта, която им е оказана за връзка с роднини – предоставила е телефона си), кратки кадри също са показани в късната емисия новини в НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ като цитат от македонска медия. Кореспонденциите от Северна Македония отразяват съдържано и внимателно скръбта на роднините – в телевизионната картина преобладават образи на мъже, които взаимно изказват съболезнования и тъжат за загубените близки и деца. Липсват кадри на плачещи жени. Оскъдни са кадрите, в които се виждат македонски деца – съученици на жертвите – те са заснети в общ или среден план. В кадър съдържано говорят учителите.

Наблюдението като цяло не отчита нарушение на ЗРТ или етичните стандарти при отразяването на двата инцидента. Определено превес в количествено отношение като обем съдържание има катастрофата на АМ СТРУМА, на второ място идва пожарът в дома за възрастни хора в с. Рояк. Веднага медиите започват да търсят причините за двете трагедии, успоредно информирайки за хода на разследванията.

В повечето програми са привлечени с коментари и анализи експерти по пътна безопасност, както и представители на редица институции, министерства и други правоприлагащи ведомства в търсене на различни гледни точки и ракурси към случилото се.

Доставчиците на медийни услуги освен официални държавни източници на информация, използват и собствени пратеници и кореспонденти, както и директни репортажи и включвания. Онлайн услугите включват и възможностите на социалните мрежи и

платформи, за да постигнат автентичност на своите публикации и съпреживяване на събитията.

НАБЛЮДЕНИЯ НА ТЪРГОВСКИ СЪОБЩЕНИЯ

Нови практики в централните новини на БТВ и НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ

Мониторингът на програмите БТВ и НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ констатира промени в централните новинарски емисии в 19 часа. Първата отчетена промяна касае изтегляне на началния час на централната новинарска емисия – вместо точно в 19 часа, емисиите започват две-три минути по-рано. В самопромоциите за новини в програмите и в публикуваните програми на БТВ и НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ за начален час се сочи 19 ч., а не 18.57 ч. или 18.58 ч., когато реално започват емисиите в последните седмици. Тази неточност въвежда в заблуда зрителя и той пропуска част от информационното съдържание, ако се придържа към обявения анонс за начало на емисията.

Друга промяна е свързана със структурата на новините в 19 часа. Централните новини в двете програми вече не завършват преди рубриците спорт и прогноза за времето, а продължават и след това. На практика, новините са разделени на две части – първа по-продължителна, с включени анонси за спорта и времето, и втора част – по-кратка след рубриците за времето и спорта.

Удължаването на новините предполага, че зрителите ще получат повече информация за събитията от деня, което реално се изпълнява. Едновременно с това обаче, се осъществява едно смесване на новини и търговски съобщения, които публиката трудно може да разграничи. Прогнозата за времето в двете програми са често спонсорирани предавания, чиито спонсорски заставки представляват в по-големия си брой пълноценни рекламни спотове. Двата търговски доставчика така доближават двете съдържания (новини и търговски съобщения), че е трудно за зрителите да ги разграничат – в резултат новините и техните водещи максимално се доближават до рекламите. В същото време Законът за радиото и телевизията съдържа ограничение относно спонсорирането на новините (съответно чл. 80, ал. 1 и чл. 82, ал. 4 от ЗРТ).

Наблюдението отчита различни подходи на реализация на „новинарското продължение“ при двата търговски доставчика. Така например, при БТВ съдържанието е с по-аналитичен характер, с коментари на гости в студиото. Акцентът се поставя на значимо за деня събитие, върху което се внася по-голяма яснота. Продължението на новините, както и елементите от структура на информационната емисия при БТВ са ясно отделени един от друг.

При НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ се констатира тенденция доставчикът да не оформя ясна граница между новините от спорта и прогноза за времето. Първата част на информационната емисия не се закрива от водещите, а е оставена с отворен край и директно следва рекламен блок. След завършването му, спортът започва след шапка Новините NOVA и диалог между водещите на новините и спорта. Прогнозата за времето също не е обособена в достатъчна степен самостоятелно, а е в рамките на новините - започва след включване на студио Новини със съответната шапка Новините NOVA и диалог между водещите и синоптика. Наблюдението отчита, че без водещите да закриват новините в НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ, а точно обратното – те дават начало на „новинарското продължение“, следва шапка за прогнозата на времето, придружена със заставката „свс съдействието на....“.

Срещу Нова Броудкастинг Груп ЕООД е образувано административнонаказателно производство за наличие на спонсорската заставка непосредствено преди втората част на новините и след нея, което реално означава, че новините са спонсорирани.

Нови практики в излъчването на реклама за хазарт

Мониторингът констатира нова тенденция в прайм-тайма на телевизионните програми да се включват търговски съобщения (реклами и спонсорски съобщения), посветени на хазартни игри и по-конкретно на игри със залагания върху резултати от спортни състезания и техните организатори.

Мониторингът установява насищане не само в обозначени рекламни блокове, но и като единични рекламни спотове, появяващи се по време на прогнозата за време или излъчването на сериали - в долния край на екрана се появява плочка, в която се изписва текст, пряко взаимодействащ с предаването.

Като пример за насищане може да се даде излъчен в една от програмите рекламен блок само с реклами за хазарт, разделени от една самопромоция за социално предаване.

Търговските съобщения за хазарт на телевизионен екран съдържат и визуален знак 18+. Този знак и друга важна за потребителите информация в рекламите са с дребен шрифт и трудно се забелязват, но присъстват в търговските съобщения – най-често като крол (течаш надпис) в долната част на екрана. Фактът, че се рекламира хазарт с обозначение 18+ поставя въпроса дали подобно съдържание по принцип е подходящо за разпространение преди 23 часа, когато е времевата граница за излъчване на съдържание, вредно за деца под 18 години. В допълнение може бъде отбелязано, че в рекламите за спортни залози (efbet, winbet, palmsbet) все по-често участват известни личности, спортисти, певци, артисти. Предвид, че малолетните и непълнолетни лица са уязвими лица по Закона за хазарта, участието на известни и успешни личности, които и са примери за младите хора, създава опасност от привличане на децата към това телевизионно съдържание.

След промените в Закона за хазарта през 2020 г., с които бе закрита Комисията по хазарта, държавният надзор в областта на хазарта и свързаните с хазарт дейности се осъществява от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите (чл. 16 ЗХ).

Изпратено е писмо до НАП за установяване на сътрудничество и оперативно взаимодействие със СЕМ относно разпространяваното съдържание за хазартни игри, както и за искане на становище за съответствието на излъчвани рекламни спотове за хазартни игри с разпоредбите на Закона за хазарта. Сезиран е и Националният съвет за саморегулация за съответствие на търговските съобщения с Етични правила за реклама и търговска комуникация на хазартни игри.

ФОКУСИРАНИ НАБЛЮДЕНИЯ - РИАЛИТИ ФОРМАТИ

ШОУТО „МАСТЕР ШЕФ“ В ПРОГРАМА БТВ

Фокусираният мониторинг на кулинарното телевизионно шоу със състезателен характер за готвачи-любители „Мастер шеф“ обхваща периода 23.02 – 14.04.2021 г., както и избрани предавания до финалния епизод, излъчен на 26.05.2021 г. Прегледани са общо 18 издания, като за 9 от тях е извършена проверка за обема излъчена реклама в часовия пояс 18:00-24:00 часа.

Седмият сезон на българския „Мастър Шеф“ се излъчва на запис в програма БТВ на доставчика на медийни услуги БТВ Медиа Груп ЕАД всеки вторник и сряда между 21.00 и 22.30 ч., достъпно е и онлайн, в платформата за видеосподеляне при поискване ВОЙО (Voyo.bg), срещу платен абонамент.

Задачата на предаването е да намери най-добрия непрофесионален готвач в България, чийто талант, креативност, отдаденост, технически умения и страст към храната може да насочи живота му в нова посока. Участниците са подбрани от жури от професионални готвачи и се борят за званието Мастер Шеф на България и голямата награда от 100 000 лева.

Изводи относно съответствие на наблюдаваното съдържание с изискванията на ЗРТ:
1/ търговски съобщения

Констатираните обеми на реклама в интервала между 18:00 и 00:00 ч. варират между 17,50 % и 19,81 % и са в рамките на допустимото от закона.

Разпространявани видове търговски съобщения:

- Реклама - единичните рекламни спотове са обозначени, а рекламите са обособени в рекламни блокове.
- Спонсорство - спонсорските заставки са разположени преди отделния епизод и след рекламните блокове и са обозначени с надпис „Това предаване се излъчва със съдействието на...“;
- продуктово позициониране - в началото, по време на предаването и след излъчването на рекламен блок и/или самопромоция е изписано „В предаването има продуктово позициониране“. Продуктите са готварски уреди, различни хранителни продукти и напитки.

Наблюдението констатира наличие на нарушение на чл. 75, ал. 1 изречение второ от ЗРТ е едно от изданията – скрито търговско съобщение.

2/ други разпоредби на ЗРТ

Доставчикът на медийни услуги БТВ Медиа Груп ЕАД използва пегел за заглушаване на нецензурни изрази, случайно произнесени в състояние на афект от участниците. Като цяло в изданията се спазва добрият и уважителен тон между жури и участници, както и между самите участници.

Във връзка с постъпили три жалби за използвано от участник определение „Африканец“ на стотвения от него шницел е извършена проверка, която не отчита нарушение на ЗРТ. Участникът в забавното предаване няма за цел да подбужда към ненавист въз основа на расов признак, още повече, че същият е чужденец и не владее перфектно българския език.

ШОУТО „КАТО ДВЕ КАПКИ ВОДА“ В ПРОГРАМА НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ

Осъществено е наблюдение на предаването „Като две капки вода“ - All Stars в програма НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ на търговския доставчик на медийни услуги Нова Броудкастинг Груп ЕООД, проведено в периода 22 февруари - 17 май, както и финалното издание на 24 май 2021 година. Деветият сезон на шоуто започва на 22 февруари 2021 г. Предаването се излъчва всеки понеделник вечер от 20:00 до 23:00 ч., единственото изключение е на 3 май 2021 г., когато е вторият ден на Великден - Светли понеделник.

Наблюдаваният сезон на шоуто за имитации се провежда в условия на обявена извънредна епидемична обстановка на територията на страната, а това налага продуцентите да предприемат и съответните превантивни предпазни мерки - публиката в студиото по време на концертите винаги е със защитни маски за лице, специални прозрачни прегради от плексиглас разделят и изолират членовете на журито.

Пандемията засяга и двама от участниците във формата, които се включват онлайн от дома си.

Наблюдението отчита, че представянето на творчеството на наши и чужди легендарни изпълнители и музиканти от близкото и по-далечното минало, които днес са малко познати (или почти непознати) за най-младите зрители, освен развлекателен има и образователен елемент. Така например в 9-ия сезон на шоуто, на участниците в музикалното състезание се налага да се превъплъщават в образите на Гюрга Пинджурова (1895 - 1971), Аспарух Лешников (1897 – 1978), Паша Христова (1946 – 1971), Райна Кабаиванска, Ела Фицджералд и Луис Армстронг, Рей Чарлз, Едит Пиаф, Чъби Чекър, Тина Търнър, Лайза Минели, Том Джоунс, Шърли Беси, Джеймс Браун, Барбара Стрейзънд, Бони Тейлър, Фреди Меркюри и др.

Водещите на понякога използват иронично-хапливи шеги и закачки, но не и вулгаризми, цинизми, поради което изявите им никога не нарушават добрите нрави по смисъла на ЗРТ.

Относно съответствие с изискванията на закона

1/ по повод критично изказване на един от членовете на журито във връзка с превъплъщение на участник в образа на Азис експертната оценка не е констатирала нарушение на чл. 17, ал. 2 на ЗРТ, който изисква доставчиците на медийни услуги да не допускат създаване или предоставяне за разпространение на предавания в нарушение на принципите на чл. 10 и предавания, „внушаващи... етническа, религиозна и расова нетърпимост...”, тъй като изказването визира най-вече по-ексцентрична прическа и провокативен сценичен тоалет.

Наблюдението не отчита нарушение на цитирания текст от закона и по отношение на изданието на формата от 15 март 2021 г. Участник е обвинена в расизъм в социалните мрежи заради превъплъщението си в африканската звезда, изпяла световния хит "Jerusalem", превърнал се в символ на борбата срещу пандемията COVID – 19. Имитацията на чернокожи изпълнители в телевизионно шоу с използването на сценичен грим, с цел промяна цвета на кожата, не може да бъде квалифицирана като деяние, извършено на расистка основа. (Италианска телевизия наскоро взе решение да забрани използването на тъмен грим и маски в своя ефир след протести на правозащитници и активисти, които смятат, че имитацията на чернокожи изпълнители е изключително обидна и расистка практика).

Наблюдението установи, че в 9-ия сезон на „Като две капки вода“, който по време на излъчване съвпадна и с предизборната кампания за 45-тото Народно събрание, не е отчетено водещите или членовете на журито да отправят политически послания или да агитират за една или друга политическа партия. Сценаристите на шоуто изчакват парламентарните избори на 4 април да отминат и в изданието на шоуто, излъчено на 5 април 2021 г., участник се превъплъщава в образа на Слави Трифонов.

2/ спазване разпоредбите за търговските съобщения

Няма установени нарушения на ЗРТ и при излъчването на рекламните спотове в дните на наблюдение. Делът на рекламните спотове и спотовете за телевизионен пазар в интервала между 18,00 и 00,00 ч. не надхвърля ограничението от 20 на сто от този интервал.

По отношение на спонсорските заставки, зрителите са информирани със съответно съобщение.

ШОУТО „БЪЛГАРИЯ ТЪРСИ ТАЛАНТ“ В ПРОГРАМА БТВ

Проведено е фокусираното наблюдение на седми сезон на предаването „България търси талант“, излъчвано в периода 28.02 – 09.05.2021 г. в програма БТВ на доставчика на медийни услуги „БТВ Медиа Груп“ ЕАД. Прегледани са общо 10 (десет) излъчени издания.

Седмият сезон на шоуто „България търси талант“ започна на 28.02.2021 г. и приключи на 30.05.2021 година. Участват хора от различни възрасти и националности и с всякакви умения. Излъчва се всяка неделя от 20:00 ч. до 22:00 ч.

Периодът на излъчване на предаването съвпада с продължаващата извънредна пандемична обстановка във връзка с Covid-19 и затова изданията на шоуто са без публика на живо. В залата са разположени телевизионни монитори, на които се вижда публика.

Целият сезон се откроява с положително послание за вяра и надежда за преодоляване на кризата и възвръщане към нормалния ритъм на живот. От 09.05.2021 г., когато е и първият полуфинал, в залата вече има зрители с маски на лицата, разположени на изискуемата физическа дистанция един от друг.

Относно съответствие с изискванията на ЗРТ

Фокусираният мониторинг на „България търси талант“ констатира, че в предаването се използва разговорен стил, граничещ на моменти с уличен жаргон. В съдържанието на риалити формата се използва пегел за заглушаване на ругатни и други нецензурни изрази. Развлекателното предаване не е категоризирано като неподходящо за определена възрастова категория. Следва да бъде взето предвид, че много деца участват в аудио-визуалното съдържание през всички проследени издания - няма издание, в което да не е включено дете-участник, включително и тримата победители в сезона са деца. Ето защо наблюдението отчита на места съдържание, което е доста провокативно и на границата на добрите нрави. Отчетени са изпълнения от участници, които са опасни за живота и здравето на изпълняващите ги. Те са обозначени от доставчика с мигаща визуална индикация „*Не правете това у дома си*”, позиционирана в десен ъгъл на екрана, която се появява при стартиране на номера и няколко пъти до неговия край. Водещите винаги предупреждават зрителите преди представянето на опасен номер.

От началото на сезона в СЕМ са постъпили три зрителски оплаквания относно предаването: за наличието на петолъчка върху шапките/пилотките на момичета, които представят музикално изпълнение на руски език; за провокативен номер на участничка, която изпълнява вариететен/peer show номер и за участието на „българския Стивън Сегал“, който според подателя е от хората „с видими психически отклонения“. Преценката на излъченото съдържание отчита:

1/ При изпълнението на песен на руски език, проверката констатира художествено пресъздаване на историческо време от периода на Втората световна война в облеклото на участниците (с петолъчки на шапките-пилотки), като представената песен е особено популярна;

2/ По втория сигнал е установено, че изпълнението на участничка е с открито сексуален характер. Разпространеното съдържание е без обозначение за препоръчителен родителски контрол като неблагоприятно за децата и е в нарушение на чл. 17а, ал. 1 от Закона за радиото и телевизията във връзка с т. 27 от Критериите по чл. 32, ал. 5 от ЗРТ. Предприети са административнонаказателни действия към доставчика на медийни услуги „БТВ Медиа груп“ ЕАД за излъчването на този номер;

3/ При изпълнението на българския Сегал, прегледът не установява нарушения във връзка с добрия тон или накърняване на човешкото достойнство на участника от страна на водещи, жури или публика.

Мониторингът констатира и специфичен казус при излъчването на единични реклами в рамките на шоу-предаването. Спотове за хазартни игри се разпространяват едновременно с изпълнения на деца на сцената. В издание на предаването, в долната част на екрана се появява рекламен спот на онлайн казино докато върви представянето на 11-годишния участник. Едновременното присъствие в картината на дете и рекламно изображение на онлайн казино създава недопустима връзка между участието на детето в шоуто и търговското съобщение за хазарт.

В седми сезон се откроява фокус върху България, семейството, природата и родната история. Шоуто има и свои отличителни социални каузи, чрез които се подкрепят хора със специални потребности и/или неравностойни групи в обществото. Наблюдението откроява като подобна кауза изпълнението на единствения танцуващ човек със синдром на Даун в Европа и неговата партньорка по танци. Другото участие с отличителна кауза е история, предадена чрез жестомимичен превод видеопрезентация и музика. Това вдъхновява продуцентите да продължат кауза към глухонемите и да реализират първото развлекателно предаване с изцяло жестомимичен превод в България. Финалът на седмия сезон е излъчен изцяло с жестомимичен превод, което демонстрира за пореден път, че изкуството успешно интегрира хора със специални потребности.

„ЗАБРАНЕНОТО ШОУ НА РАЧКОВ“ В ПРОГРАМА НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ

Проведеният фокусиран мониторинг обхваща 9 (девет) издания на забавното предаване „Забраненото шоу на Рачков“, излъчвано в програма НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ на доставчика на медийни услуги Нова Броудкастинг Груп ЕООД, за периода 7 март - 9 май 2021 година.

„Забраненото шоу на Рачков“ е ново за българския ефир неделно развлекателно предаване, с първо издание на 7 март 2021 г. Самото заглавие подсказва, че негов водещ е известният комик Димитър Рачков. Шоуто се излъчва всяка неделя от 20.00 часа на живо в ефира на НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ. В студиото присъства и публика. Зрителите са с маски на лицата и са разположени на физическа дистанция един от друг, съгласно разпоредбите във връзка с пандемията от коронавирус. Поради наложените по-строги ограничителни мерки, в края на март 2021 г. зрителите в студиото липсват (епизод 4), тяхното присъствие се осъществява виртуално чрез монитори в залата.

Всяка неделя предаването е посветено на определена тема, която обединява скетчове и гости в предаването. Темата се лансира предварително в края на всеки предходен епизод, като по този начин се активното въвличане на аудиторията в предаването чрез социалните мрежи. Преплитането на онлайн съдържание с традиционните телевизионни похвати е успешно развито за формата чрез организирането на конкурси за зрителите във Фейсбук, награждаването на последователи в Инстаграм с покани за гостуване и др.

Многообразието от гости кореспондира с тематичната насоченост на дадения епизод. Предаването се характеризира с динамика, разговори с гостите, допълвани с различни предизвикателства и изненади към тях, които са атрактивни и напълно кореспондират на формата на предаването – токшоу.

Относно съответствие с изискванията на ЗРТ:

Фокусираният мониторинг констатира, че в предаването се използва разговорен стил, граничещ на моменти с уличен жаргон и наличието на по-елементарен и простоват изказ. Мониторингът отчита, че шоуто залага до голяма степен на хумор със сексуален подтекст или с връзка с полови различия и взаимоотношения, като се залага на асоциативния подход

Интерпретации със сексуална насоченост са направени на детски рисунки, изпратени от зрители на предаването (издание 25.04.2021 г.). Следва да се отбележи, че рисунките са доброволно предоставени след обявения от Димитър Рачков конкурс за „Шантави детски рисунки“. В СЕМ е постъпила жалба от зрител по повод на асоциациите в посока „сексуализиране на децата“ и тяхната креативност. Трябва да бъде подчертано обаче, че по време на разговора не са показвани конкретни деца или снимки на деца, нито се прави „сексуализиране на деца“. В конкретния случай, детското художествено въображение провокира двамата възрастни артисти към шеговити коментари, без техните думи да са насочени към детска аудитория. В тази връзка не се констатира нарушение на ЗРТ.

В рамките на предаването се разпространяват обозначени единични рекламни спотове и рекламни блокове. В шоуто има продуктово позициониране като доставчикът Нова Броудкастинг Груп ЕООД изпълнява законовите разпоредби при обозначаването на този вид търговско слово - в началото, по време на предаването и след излъчването на рекламен блок и/или самопромоция е изписано „В предаването има продуктово позициониране“.

При преценката на съдържанието спрямо изискванията на Закона за радиото и телевизията, наблюдението за периода не отчита нарушения в предаването „Забраненото шоу на Рачков“, въпреки че на моменти поведението на водещия и някои от гостите преминават традиционно възприетото за приличие.

НАБЛЮДЕНИЯ НА МЕДИЙНИ УСЛУГИ

NOVA NEWS – телевизия

Реализирано е фокусирано наблюдение на телевизионна програма NOVA NEWS, създавана и разпространявана от търговския доставчик на медийни услуги Нова Броудкастинг Груп ЕООД за периода 06 януари - 12 януари 2021 г.

Програмата е обявена от доставчика като новинарско продължение на НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ и пряк наследник на програма КАНАЛ 3. Наблюдението констатира, че през първата седмица след старта на 4 януари 2021 г., в рамките на програмата се разпространяват емблематични предавания на КАНАЛ 3, новини и директни излъчвания на значими за обществото събития, като едновременно се препредават с НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ новини и публицистични предавания. NOVA NEWS излъчва заедно с програма НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ предаванията „Здравей, България“, „Пресечна точка“, „Събуди се“, „Неделята на NOVA и други. За разлика от КАНАЛ 3, новата програма съдържа и външни продукции. Мониторингът констатира, че програма NOVA NEWS е с богато информационно съдържание, професионален екип и модерен облик.

Наблюдението отчита приемственост по отношение на новините и актуално-публицистичните предавания, които както в КАНАЛ 3, така и в NOVA NEWS, са със съдържание, което допринася за информиране на гражданите по значими теми и събития в България, Европа и света. Например, темата за Covid - 19 продължава да е обект на информационно отразяване в новините на всеки час (с изключение в 05:00 часа) и в актуално-публицистичните предавания. Данните за заразените, излекуваните и починалите с Covid -19 са от официални източници и се поднасят неутрално - без коментар и без търсене на сензационност. За разлика от КАНАЛ 3 обаче, в NOVA NEWS не се констатира разпространение на клипове, с насоченост и съдържание, които информират за начина по който се разпространява инфекцията от Covid - 19 и образуват чрез предоставяне на информация за действията и мерките за предотвратяване на риска от заразяване ("Как да се предпазим от коронавируса?" и "Силни ли сме срещу коранавирус?").

Информационното отразяване на събитията в рамките на репортажите и интервютата в актуално-публицистичните предавания в NOVA NEWS е неутрално и с продължителност, която позволява да се предаде изчерпателно съдържанието на отразяваното събитие.

Мониторингът установи, че в ефира на NOVA NEWS присъстват емблематични за КАНАЛ 3 актуално-публицистичните предавания като "Патарински LIVE" — с водещ Димитър Патарински, "Денят на живо" с Наделина Анева, "Директно", Парламентът на живо" и "Офанзива" с Любо Огнянов. В новата програма липсва авторското предаване на Илиана Бенюска „Бенюска пита“, което се излъчваше в КАНАЛ 3 всяка неделя от 17:00 ч. и предлагаше коментари на значими събития от седмица.

С излъчването на предаванията "Директно" и "Парламентът на живо" програма NOVA NEWS осъществява приемственост с КАНАЛ 3 и по отношение на директното излъчване на събития от значим за обществото интерес - като брифингите на Националния оперативен щаб, консултациите за изборите при президента на 07.01.2021 г. и 12.01.2021 г., заседанието на Народното събрание на 13.01.2021 г. и т.н.

Освен по отношение на новините и актуално-публицистичните предавания, приемственост с КАНАЛ 3 се забелязва и в присъствието на познати социални и лайфстайл предавания като:

- "Другото лице" - предаване за стил и начин на живот, предлагащо една извънстудийна среща с популярни личности (на 11.01. с прима балерината на Софийска опера и балет Марта Петкова);

- "Социална мрежа" - следобеден блок от КАНАЛ 3, който в NOVA NEWS стартира с променен час всеки делник - в 15:30 часа, но отново с водеща Милена Янинска, която продължава традицията в предаването да представя един аналитичен поглед към живота, с акцент върху обикновения човек и неговата история (за предизвикателствата пред д-р Диана Христова и каузата да бъдеш лекар; Какво трябва да знаят студентите за образование във Великобритания; личната историята на фотографа Христо Русев, чиито снимки обикалят световната преса; за най-четеното през 2020, театърът по време на пандемия през погледа на Иринея Константинов - директор на театър СОФИЯ, и др. интересни събеседници и теми),

- "Парчета от реалността" - предаване-разказ за нетипични, неочаквани човешки истории, случки и съдби с изненадващи обрати, което на 10.01.2021 г. в NOVA NEWS среща аудиторията с JackRock- диджей и продуцент.

При наблюдението е установено, че в отличие от КАНАЛ 3, в програмата-наследник се излъчват и външни продукции - документалните поредици на DW "Без резервация", "Ускорение", "Истории от света", "Евромакс". Например, изданието "Без резервация" на 07.01.2021 г., е посветено на човека и твореца Лудвиг Ван Бетовен във Виена, което съдържание носи образователна стойност (за катедралата "Свети Стефан", имперския дворец, Виенският музей на Бетовен и др. историческите, архитектурни и културни забележителности на столицата на Австрия, чиито градския център е включен в Списъка за световното културно наследство на ЮНЕСКО, и културна насоченост - за живота и творчеството на гениалния музикант и творец и важната роля, която играе музиката във Виена).

В програма NOVA NEWS към момента не присъстват традиционни за КАНАЛ 3 предавания като: "Календар" - предаване за събития и личности, оставили следа на този ден в историята; предаването с образователна насоченост "Парчета история", "Изкуство по време на пандемия" - с културна насоченост; "Икономика и бизнес" - предаване за данъци, инвестиции, заплати, социални доходи, за бизнеса и разходите на държавата; "Интервю с Неделина Анева" - авторско предаване с културна насоченост; "Стъпките към успеха" - срещи в ефира с утвърдени имена и млади таланти.

В рамките на наблюдението е констатирано, че формите на търговски съобщения - реклама в NOVA NEWS са ясно разпознаваеми, различни от редакционното съдържание и ясно отделени от другите части на програмата чрез визуални и звукови средства. В отличие от КАНАЛ 3, в NOVA NEWS не е установено разпространение форми на телевизионен пазар.

Програма NOVA NEWS стартира успешно като информационен телевизионен канал на доставчика Нова Броудкастинг Груп ЕООД. Новините и директните предавания се надграждат с коментари в актуално-публицистични предавания, като по този начин важните обществено-политически теми се проследяват задълбочено в динамика. Програмата допринася за информираността на гражданите и способността им за взимане на решения в съвременната сложна и постоянно променяща се турбулентна среда, раздирана от технологични предизвикателства, природни катаклизми и пандемии.

РИВЪР ФМ/ RIVER FM

Осъществен е мониторинг на радиопрограма РИВЪР ФМ/ RIVER FM на доставчика на медийни услуги МОСТ МЕДИА ЕООД. Наблюдението обхваща период от три дни - 17.07.2021 г., 21.07.2021 г., 25.07.2021 г. и е реализирано по записи, предоставени от доставчика.

С писмото, с което доставчикът предоставя диск с контролни записи и програмна схема, се посочва, че извънредната епидемична обстановка, обявена в страната от март 2020 г., се е отразила драстично на дружеството. Управителят информира, че заради здравната и икономическата криза поетапно голяма част от служителите, които са осъществявали радиодейността, са напуснали. През месец юли 2021 г. е имало случай на заболял от COVID-19 и на лица, поставени под карантина, което е довело до препятстване на дейността. Поради здравната, икономическата и социалната кризи от дружеството са били в невъзможност да изпълняват стриктно програмната схема. Представяващият доставчика моли СЕМ да прояви разбиране към създадената ситуация, като потвърждава, че към настоящия момент с изключителни усилия поддържа своята дейност съгласно изискванията.

МОСТ МЕДИА ЕООД притежава индивидуална лицензия за доставяне на радиоуслуга, издадена от СЕМ след проведен конкурс. Наименованието на услугата е РИВЪР ФМ/ RIVER FM; програмният профил: общ (политематичен); дневната продължителност: 24 часа; териториалният обхват: местен, гр. Козлодуй, честота 96.3 МHz. Съгласно т. 5. Програмни характеристики от лицензията, лицензираният се задължава да доставя радиоуслугата, включвайки в съдържанието на програмата: 5.1.1. Предавания с информационна насоченост - не по-малко от 18 на сто от дневното програмно време. 5.1.2. Предавания с образователна насоченост - не по-малко от 0,5 на сто от дневното програмно време. 5.1.3. Предавания с културна насоченост - не по-малко от 5 на сто от дневното програмно време. 5.1.4. Предавания с развлекателна насоченост - не по-малко от 10 на сто от дневното програмно време.

При прослушване на предоставените записи се установи, че посочените в програмната схема предавания не са излъчени. Звучи само музика - съвременна чуждестранна и българска музика, хитове. В програмата са включени единични реклами.

Наблюдението, осъществено на 24-часовата програма РИВЪР ФМ/RIVER FM, предоставена за разпространение в рамките на три дни – 17, 21 и 25 юли 2021 г., установи, че не се спазват профила и програмните параметри, заложиени в лицензията. Програмата не включва предавания с информационна насоченост, предавания с образователна насоченост и предавания с културна насоченост.

CODE HEALTH TV

Осъществен е мониторинг на програма CODE HEALTH TV на доставчика на медийни услуги КОД Медия енд Ентъртейнмънт Груп ЕООД. Наблюдението обхваща периода от 19 до 25 юли 2021 г., включително и е осъществено по записи, предоставени от доставчика.

Наблюдението има за цел да установи спазването на заявените програми намерения, както и съответствието на разпространяваното аудио-визуално съдържание с разпоредбите на Закона за радиото и телевизията.

КОД Медия енд Ентъртейнмънт Груп ЕООД е регистриран доставчик на две аудио-визуални медийни услуги: CODE HEALTH TV и CODE FASHION.

Осъщественото наблюдение установява:

Слоганът на програма CODE HEALTH TV е „Единствената здравна телевизия в България“. Той се повтаря от водещите на предаванията с фокус върху здравословния начин на живот, който включва превенция и профилактика, спорт, балансирано хранене, медитация, йога и психично здраве. Представен е и визуално във видеозаставка (заставката е изписана на английски език CODE HEALTH TV Bulgarian Health TV).

В дискуссионни студиа популярни водещи обсъждат глобални и регионални здравни теми с гости специалисти. Предаванията, които представят здравословния начин на живот

са: „Healthy Morning“, „Healthy Family“ и „Healthy Lifestyle“, „Гответе здравословно с Биляна Йотовска“ и „Психолог у дома с Магдалена Ангелова“.

В програмата има и развлекателни предавания: „Dromomania.bg с Магдалена Гигова“ за туризъм и пътувания. В него се представят гледните точки на хора, пътували до различни дестинации. В предаването „Искрено и лично с Миглена Ангелова“ участват любопитни гости. Друго предаване е „180°“ с Орлин Милчев и Цветомир Цанов - двама млади и ерудирани водещи, които говорят за спорт, бизнес, и технологии. В тази група предавания попада и предаването „Реалност? Шоуто на Еленко Ангелов“, в което гостуват артистични личности.

В събота и неделя програмната схема включва предаванията от делничните дни, но в различна последователност.

В програмата няма информационни емисии новини и кинематографични произведения.

От направеното едноседмично наблюдение на програма CODE HEALTH TV, може да се направи заключение, че реализираните предавания отговарят на зададения специализиран здравно – информационен програмен профил. Едно от посланията на CODE HEALTH TV е „Единствената здравна телевизия в България“ и много от предаванията са посветени именно на здравословния начин на живот и здравословните навици, които са формулирани и от специалистите в дискуссионните студиа.

Голяма част от програмата представлява повторения на вече излъчено съдържание в отминал период, като някои от тях са маркирани изрично и с надпис за повторение. Предаванията се излъчват многократно в програмата. В сайта на доставчика е публикувана информация за стартирането на Сезон 2 и очакването на новите издания на предаванията.

Значителна част от заглавията на предаванията не са на български език. В програмата почти всички предавания са обозначени с наличие на продуктово позициониране. В част от тях излъчената информация напълно покрива характеристиките на скрито търговско съобщение, в нарушение на чл. 75, ал. 1, второ изречение от ЗРТ.

В програмата има обозначени рекламни блокове, спонсорски заставки и самопромоции на отделни предавания. Няма излъчени информационни емисии новини и актуално публицистични предавания, както и излъчени кинематографични произведения.

HOME ONE TV

Наблюдението на програма Home One TV на доставчика на медийни услуги Хоум Нетуърк ООД е осъществено за период от една седмица 19 - 25 юли 2021 година. Мониторингът на услугата се прави за първи път (регистрацията е от декември 2020) и е реализиран по контролни записи, предоставени от доставчика.

Наблюдението има за цел да установи спазването на заявените програми намерения, както и съответствието на разпространяваното аудио-визуално съдържание с разпоредбите на Закона за радиото и телевизията.

Хоум Нетуърк ООД е регистриран доставчик на аудио-визуални медийни услуги. Съгласно издаденото от СЕМ удостоверение за регистрация, доставчикът създава и предоставя услуга с наименование: Home One TV и специализиран (развлекателен) профил.

В програмните документи, представени към заявлението за регистрация на доставчика, е заявено намерение за създаване на специализиран канал с профилирано и развлекателно съдържание. Програмата е насочена към аудиторията с приоритетни интереси в сферата на строителството, архитектурата, обзавеждането, дизайна, лайфстайл новини и модата.

Резултати от наблюдението:

Констатира се циклична повтораемост на предавания и цели блокови фрагменти в рамките на един ден и по време на целия период на наблюдението. Не е отчетено ясно структуриране на съдържанието в програмната схема и фиксирано програмно време. В програмата липсват самопромоции, които да ориентират зрителите за началният час и ден на излъчване на отделните предавания. Новинарска част липсва в програмната схема. Преобладаващата част от аудио-визуалното съдържание не е собствено, а е продукция на InLife и се анонсира като такова от водещите. Само няколко издания на „Архитектурен магазин“ са представени като продукция на Home One TV. Излъчените по време на наблюдението предавания се характеризират с лайфстайл насоченост и са с фокус към по-младата аудитория, по-скоро жени. Предавания за деца няма.

Общият брой на излъчените през наблюдавания период предавания са 10. По-голяма част от тях са и с различна продължителност на всеки епизод, няма фиксирано времетраене, валидно за даденото предаване.

Наблюдението отчита, че заявените програмни намерения не са реализирани изцяло, липсва ново съдържание и програмата се запълва със стари записи и предавания, циклична и продължителна повтораемост.

Установява се излъчването на чуждестранни продукции – Предаване за интериорно и екстериорно представяне на къщи; Драйв и представяне на автомобили; Модни ревюта, при които липсва шапка за начало и край на епизода, финални надписи на доставчика. Констатирано е излъчване на предаване без превод на български език, което е в нарушение на чл.12, ал.1 от ЗРТ. Регистрирано е излъчването на предаване, обозначено с предупредителния знак 18+, но в неподходящ за целта час. Темата е представяне на еротично бельо на българска дизайнерка.

Наблюдението констатира, че повечето предавания имат обозначения за продуктово позициониране. Отчетено е излъчване на скрито търговско съобщение. По отношение на рекламните спотове и блокове, че доставчикът спазва изискването за дял от 20% на рекламните спотове в интервала 06.00-18.00 ч. и 20% дял в интервала 18.00-00.00 ч.

Доставчикът не е спазил условието да осигури на страницата си в интернет лесен, директен и постоянен достъп на потребителите на услугата на своите и тези на СЕМ данни, с което е нарушен чл. 7, ал. 1 от ЗРТ. Относно нарушенията на чл. 12 и чл. 75, ал.1 от ЗРТ са предприети действия по реда на надзора.

HOME MALL TV

Осъществено е наблюдение на програма Home Mall TV на доставчика на медийни услуги Хоум Нетуърк ООД за период от една седмица 19 - 25 юли 2021 година. Мониторингът на тази услуга се прави за първи път, защото разпространението на програмата започва от началото на 2021 г. - 01.01.2021 година. Реализиран е по контролни записи, предоставени от доставчика.

Наблюдението има за цел да установи спазването на заявените програми намерения, както и съответствието на разпространяваното аудио-визуално съдържание с разпоредбите на Закона за радиото и телевизията.

Хоум Нетуърк ООД е регистриран доставчик на аудио-визуални медийни услуги. Съгласно издаденото от СЕМ удостоверение за регистрация, доставчикът създава и предоставя услуга с наименование Home One TV и специализиран (развлекателен) профил.

В предоставената програмна концепция при заявлението за регистрация е отбелязано, че Home Mall TV е насочена към аудитория с интереси в сферата на пазаруването и ще предлага кратки телевизионни форми с полезна, актуална и развлекателна информация за различни стоки и услуги. Основните елементи ще бъдат създаването, подборът и излъчването на инфо-блокове, кратки репортажи и импресии,

интервюта с насоченост към нуждите на зрителя, без да се налага той да излиза от своя дом, за да закупи определена стока. Програмата е разпределена по блокове, които ще се излъчват на кръгъл час – техника, мода, дом, деца, авто и мото части, хигиена, козметика и др. Показването на стоките е предвидено да става в кратки форми – от 3 до 15 минути и в тях ще бъдат демонстрирани, анализирани и сравнявани различни показатели на определен продукт или услуга. В развлекателната част от програмата аудиторията ще бъде отвеждана в света на пазаруването посредством различни риалити, развлекателни и образователни предавания. Дължината на развлекателните форми ще бъде в интервала 15 – 30 минути.

Мониторингът констатира, че регистрираният доставчик не изпълнява заявените програмни намерения, а програма Home Mall TV е посветена изключително на телевизионен пазар и реклама. Анонсира се като телевизията за пазаруване – „мол в твоя хол“. Отчита се непрекъсната повтораемост на търговското съдържание като телепазар. Има само две предавания – „Инспектор Гаджет“ и „Архитектурен магазин“, продукция на Home One TV.

По отношение на търговското слово се отчита липса на обозначения за начало и край на рекламните блокове, както и смесване на телепазарните спотове с рекламните. Home Mall TV няма ясно изградена структура с фиксирано време.

Хоум Нетуърк ООД не е осигурил страница в интернет с директен и постоянен достъп на потребителите на услугата до данните за доставчика и за СЕМ.

ЛИЦЕНЗИРАНЕ, РЕГИСТРИРАНЕ, ВПИСВАНЕ НА ДОСТАВЧИЦИ

Общата картина на доставчиците на медийни услуги, които осъществяват радио- и телевизионна дейност в България за 2021 г., продължава да е разнообразна като формати и способности на разпространение на съдържание. Съществена промяна в количествените измерения на радио- и телевизионната среда като брой действащи радио- и телевизионни доставчици не се забелязва. От края на 2020 г., в обхвата на Закона за радиото и телевизията са включени и нови субекти на регулация – доставчиците на платформи за споделяне на видеоклипове.

През 2021 г. регулираната от Съвета за електронни медии радио- и телевизионната среда включва:

В радиосектора: 59 доставчици на медийни услуги, които притежават индивидуални лицензии за доставяне на 84 програми чрез наземно аналогово радиоразпръскване. 20 регистрирани доставчици на радиоуслуги създават 21 радиопрограми, които се разпространяват чрез кабелни и/или спътникови мрежи

В сектора на аудио-визуалните медийни услуги: 99 регистрирани (за разпространение по кабел и сателит) български доставчици, които създават 141 телевизионни програми. 4 доставчици на аудио-визуални медийни услуги създават 6 програми, които се разпространяват чрез мрежите за наземно цифрово радиоразпръскване.

ЛИЦЕНЗИРАНЕ

През 2021 г. по инициатива на органа не са открити процедури по чл. 116 от ЗРТ за провеждане на конкурси за издаване на лицензии за доставяне на радиоуслуги, предназначени за разпространение чрез мрежи за наземно аналогово радиоразпръскване за програми с местен териториален обхват.

По искане на заинтересовано лице е открита 1 процедура по чл. 116, ал. 2 от ЗРТ за провеждане на конкурс за издаване на лицензия за доставяне на радиоуслуга, предназначена за разпространение чрез мрежи за наземно аналогово радиоразпръскване за

програми с местен териториален обхват за град Русе. Конкурс не е обявен поради липсата на свободен честотен ресурс за това населено място.

През 2021 г. не са обявявани конкурси за радиодейност.

Финализиран е 1 проведен конкурс за радиодейност за гр. Царево, честота 97.4 MHz
- Решение № РД-05-9/ 24.02.2021 г., което е в процес на обжалване.

Издадени са 2 индивидуални лицензии след влизане в сила на обжалвани решения на СЕМ – на Радиокомпания Си.Джей ООД за гр. Златица, честота 90.4 MHz и на Фокус-Нунти ООД за гр. Добринище, честота 88.0 MHz.

Допуснато е прехвърляне на 3 индивидуални лицензии за доставяне на радиоуслуги:

- за гр. Банско, честота 95.8 MHz – от Омъ-Илиеви ООД на Р-22 ЕООД;
- за гр. Силистра, честота 105.8 MHz – от Бойкос ЕООД на Агенция Витоша ЕООД;
- за гр. Видин, честота 96.7 MHz – от Бойкос ЕООД и Агенция Атлантик ЕООД.

Допуснати са изменения на 14 лицензии по искане на лицензиантите или по инициатива на СЕМ:

- в индивидуална лицензия за доставяне на радиоуслуга, издадена на МК Студио ЕООД за гр. Шумен, е изменена носещата честота на звука;
- в индивидуална лицензия за доставяне на радиоуслуга, издадена на Радио 1 ЕООД за гр. Пещера, е изменена носещата честота на звука;
- в индивидуална лицензия за доставяне на радиоуслуга, издадена на Фокус-Нунти ООД за гр. Пещера, е изменена носещата честота на звука;
- в индивидуална лицензия за доставяне на радиоуслуга, издадена на Радио 1 ЕООД за гр. Габрово е удължен срокът на лицензията;
- в 2 индивидуални лицензии за доставяне на радиоуслуги, издадени на Метрорадио ЕООД за гр. Габрово и гр. Ямбол, е удължен срокът на лицензиите;
- в индивидуална лицензия за доставяне на радиоуслуга, издадена на Радио Станция ЕООД за гр. София, е изменено седалището и адресът на управление на доставчика;
- в индивидуална лицензия за доставяне на радиоуслуга, издадена на Бумеранг ФМ ЕООД за гр. Габрово, е удължен срокът на лицензията;
- в индивидуална лицензия за доставяне на радиоуслуга, издадена на Резонанс ЕООД за гр. Горна Оряховица, е изменена носещата честота на звука;
- в 2 индивидуални лицензии за доставяне на радиоуслуги, издадени на Радиокомпания Си.Джей ООД за гр. Габрово и гр. Монтана, е удължен срокът на лицензиите;
- в 3 индивидуални лицензии за доставяне на радиоуслуги, издадени на МК Студио ЕООД за гр. Бургас, Варна и Шумен, е изменено наименованието на доставчика.

На основание чл. 32, ал. 1, т. 18 от Закона за радиото и телевизията, във връзка с чл. 30, ал. 1, т. 13 от Закона за електронните съобщения, през периода СЕМ е постановил общо 20 решения, с които дава съгласие за издаване или изменение и/или прехвърляне на разрешения за осъществяване на електронни съобщения за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър.

РЕГИСТРИРАНЕ

През 2021 г. СЕМ регистрира 6 нови аудио-визуални медийни услуги по чл. 125а от ЗРТ:

- Лени Филм ЕООД е регистрирано за създаване на програма „Носталгия/ Nostalgia”, със специализиран (филмов) профил;

- Ефишънси фърст медия ООД е регистрирано за създаване на програма „Soul&Pepper TV”, със специализиран (кулинарен) профил;
- Нова Броудкастинг Груп ЕООД е регистрирано за създаване на програма „Diema Sport 3”, специализиран (спортен) профил;
- Пауърнет ЕООД е регистрирано за създаване на 3 програми - „comedy.box”, „action.box” и „cine.box” със специализирани (филмови) профили.

Изменени са общо 16 удостоверения за регистрации за доставяне на аудио-визуални медийни услуги по чл. 125а от ЗРТ, както следва:

- променено е наименованието (фирмата) на доставчика, седалището, адресът на управление и началната дата на разпространение на програма „S TV“ ЕС ТВ ООД;
- променена е началната дата на разпространение на програма „Носталгия/ Nostalgia” на Лени Филм ЕООД;
- променен е програмният профил на програма „Евроком Царевец“ на Евроком - Царевец ООД;
- 2 пъти е променена началната дата на разпространение на програма „Романи Як“ на Фондация Саворе – Самоков;
- променено е седалището и адресът на управление на доставчика на програма „Телевизия СТЗ“ Ди Енд Джи ЕООД;
- променено е наименованието (фирмата) на доставчика, както и 2 пъти седалището и адресът на управление на доставчика на програми „Code Fashion“ и „Code Health TV“ КОД Медия енд Ентъртейнмънт Груп ООД;
- променен е териториалният обхват на програма „Balkan music/ Балкан мюзик“ на Болкан мюзик ЕООД;
- променено е наименованието (фирмата) на доставчика, седалището и адресът на управление на доставчика на програма „Канал Рила“ Сателитни системи ООД;
- променено е наименованието на програма „Б1Б Спорт ТВ“ на „b1b.box“ на Калртон Инвест ЕООД;
- променено е седалището и адресът на управление на доставчика на програма „Телемедиа“ Телемедиа ЕООД;
- променено е наименованието (фирмата) на доставчика на програма „TV 1“ Естейт ТВ ЕООД на ТВ 1 България ЕООД;
- променено е седалището и адресът на управление на доставчика на 2 програми „Soul&Pepper TV“ и „WNESS TV“ Ефишънси Фърст Медия ООД;
- променено е наименованието (фирмата) на доставчика на програма „ТВ Сат Ком“ ТВ Сат Ком ООД.

Заличени по искане на доставчици са 3 регистрации за доставяне на аудио-визуални услуги:

- Агенция за консултации и комуникации ЕООД – програма „Go TV“;
- 2 регистрации на БГ Топ Мюзик ЕООД за програми „БГ Топ Мюзик“ и „Българска история“.

Заличена по искане на доставчик е и 1 регистрация за доставяне на радиоуслуга на Община Горна Оряховица, програма „Общинско кабелно радио Горна Оряховица“.

Открито е 1 производство по чл. 125д, ал. 1, т. 2 от ЗРТ (заличаване на доставчик поради възникване на обстоятелствата по чл. 125а, ал. 4, т. 1 от ЗРТ – обявяване в несъстоятелност): на Ай Си Ес ЕАД.

Открити производства по чл. 125д, ал. 2, т. 1 от ЗРТ (заличаване на регистрации поради неразпространение на регистрирана програма за период по-дълъг от 12 последователни месеца от вписването в регистъра или по което и да е време след регистрацията):

- Телевизия Варна АД, програма „ТВ Варна“;
- Вест ТВ /ВТВ/ АД, програма „Вест ТВ (VTV)“;
- България Кабел ТВ ЕООД, програма „България ТВ“;
- Б1В ООД, програма „B1B Action Television“;
- Хит Ти Ви ООД, програма „Hit Mix Channel“;
- Скай Петролеум ЕООД, програма „Скай ТВ“;
- РТВ Вестител – Враца ЕАД, програма „VTV – Враца“;
- РТВ ЕООД, програма „Габрово кабел“;
- Източни Родопи ООД, програма „Източни Родопи ТВ“.

УСЛУГИ ПО ЗАЯВКА

През 2021 г. са вписани 32 нови нелинейни медийни услуги, предоставяни от 15 доставчика:

- 168 часа ЕООД – услуги „видео по заявка“, предоставяни на следните 16 сайта:
<https://www.24chasa.bg/>; <https://www.bgfermer.bg/>; <https://www.168chasa.bg/>;
<https://www.bgdnes.bg/>; <https://www.mila.bg/>; <https://www.24zdrave.bg/>;
<https://www.mama24.bg/>; <https://www.dotbg.bg/>; <https://www.hiclub.bg/>;
<https://www.spomen.bg/>; <https://www.mentrend.bg/>; <https://www.gradina24.bg/>;
<https://www.24varna.bg/>; <https://www.24burgas.bg/>; <https://www.24plovdiv.bg/>;
<https://www.24sofia.bg/>.
 - Фондация Клуб Зебра – услуга „подкаст“, предоставяна на сайта <https://www.clubz.bg/>.
 - Българската телеграфна агенция – услуга „видео по заявка“, предоставяна на сайта <https://www.bta.bg/>.
 - Анаили Мили ЕООД – услуга „видео по заявка“, предоставяна на сайта <http://www.radiok2.bg/>.
 - Агро Ти Ви ЕАД – услуга „видео по заявка“, предоставяна на сайта <https://agrotv.bg/>.
 - Агенция Европа ООД – услуга „видео по заявка“, предоставяна на сайта <https://agro.bg/>.
 - Глобал Уеб ООД – услуга „видео по заявка“, предоставяна на сайта <https://gospodari.com/>.
 - Българската национална телевизия – услуги „видео по заявка“, предоставяне на сайтовете <https://bnt.bg/>; <https://bntnews.bg/>; <https://bntsport.bg/>.
 - Есоф БГ ООД – услуга „видео по заявка“, предоставяна на сайта <https://streamer.bg/>.
 - Сега ЕАД – услуга „видео по заявка“, предоставяна на сайта <https://www.segabg.com/video>.
 - Българското национално радио – услуга „подкаст“, предоставяна на сайта <https://bnr.bg/page/bnr-podkasti>.
 - Реално и вълшебно ООД – услуга „видео по заявка“, предоставяна на сайта <https://realnoivalshebnstv.com/>.
 - Джобс.бг ЕООД – услуга „видео по заявка“, предоставяна на сайта <https://www.economy.bg/>.
 - Перо.бг ЕООД – услуга „видео по заявка“, предоставяна на сайта <https://pero.bg/>.
- Доставчикът е подал заявление за прекратяване на услугата.
- Резон ООД, услуга „видео по заявка“, предоставяна на сайта <https://fakti.bg/video>.

Изменени са данните на 1 доставчик на нелинейни медийни услуги - от Булсатком ЕАД на Булсатком ЕООД.

Заличено е вписването на 3 нелинейни медийни услуги на:

- Дъ Уолт Дисни Къмпани България ЕООД – услуги „видео по заявка“ Nat Geo Play и Fox Play.

- НВО Europe s.r.o./ Ейч Би Оу Юръп ООД – услуга „видео по заявка“ НВО GO.

ДОСТАВЧИЦИ НА ПЛАТФОРМИ ЗА СПОДЕЛЯНЕ НА ВИДЕОКЛИПОВЕ

Със ЗИД на ЗРТ (обн. ДВ бр. 109/ 22.12.2020 г.) в обхвата на Закона за радиото и телевизията са включени и нови субекти на регулация – доставчиците на платформи за споделяне на видеоклипове. Режимът на тези услуги е уведомителен – съгласно чл. 125р от ЗРТ лицата, които имат намерение да осъществяват услуги на платформи за споделяне на видеоклипове, уведомяват за това Съвета за електронни медии. Към уведомлението се прилага проект на общи условия за ползване на платформата за видеосподеляне. Общите условия задължително съдържат реквизитите, посочени в чл. 125т от ЗРТ и се съгласуват от Съвета за електронни медии.

През 2021 г. Съветът е вписал само 1 доставчик на платформа за споделяне на видеоклипове – Ви Бокс ЕАД с платформата VBOX7, който е вписан в новия Шести раздел от Публичния регистър по чл. 125к от ЗРТ.

В Публичния регистър на СЕМ, към данните за всеки един доставчик на медийни услуги, е включена и връзка към информацията за структурата на собствеността и за действителните собственици на съответния доставчик, предоставена на Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел по реда на Закона за мерките срещу изпирането на пари, съгласно изискването на чл. 7, ал. 2 от ЗРТ.

ПРАВНИ ДЕЙНОСТИ И АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНА ДЕЙНОСТ

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНА ДЕЙНОСТ

През 2021 г. длъжностни лица на СЕМ са съставили 31 акта за установяване на административни нарушения.

СЕМ е разгледал 30 преписки по съставени Актове за установяване на административни нарушения (АУАН) от длъжностните лица, включително и по такива, съставени в края на 2020 г.

Вследствие на разгледаните преписки председателят на СЕМ е издал (включително по преписки от предишен период):

– 22 наказателни постановления, в т.ч. имуществени санкции за нарушения на следните разпоредби (2 от наказателните постановления съдържат по 2 санкции):

6 бр. за нарушения на чл. 75, ал. 1 от ЗРТ;

4 бр. за нарушения на чл. 13, ал. 3 във връзка с чл. 14, а. 4 от ЗРТ;

4 бр. за нарушения на чл. 17, ал. 2 във връзка с Критериите по чл. 32, ал. 5 от ЗРТ;

2 бр. за нарушения на чл. 9, ал. 1 от ЗРТ;

1 бр. за нарушение на чл. 17, ал. 2 във връзка с чл. 10, ал. 1, т. 6 от ЗРТ;

1 бр. за нарушение на чл. 12, ал. 1 от ЗРТ;

1 бр. за нарушение на чл. 18, ал. 1 във връзка с чл. 18, ал. 3 от ЗРТ;

1 бр. за нарушение на чл. 75, ал. 6 от ЗРТ;

1 бр. за нарушение на чл. 82, ал. 4 от ЗРТ;

1 бр. за нарушение на чл. 84, ал. 2, т. 2 от ЗРТ;
1 бр. за нарушение на чл. 85, ал. 2 от ЗРТ;
1 бр. за нарушение на чл. 55, ал. 3 от Закона за здравето.

– 4 предупреждения по чл. 28 б. “а” от ЗАНН.

– 4 резолюции за прекратяване на административнонаказателни производства.

От издадените 22 наказателни постановления: 18 са обжалвани и са образувани или предстои образуване на дела пред съответните съдилища, 4 не са обжалвани.

В изпълнение на разпоредбата на чл. 39, ал. 2 от ЗРТ са подготвени за публикуване на страницата на СЕМ издадените през периода наказателни постановления и влезлите в сила съдебни актове, като личните данни на физически лица, съдържащи се в тях, са заличени.

През отчетния период са постановени 22 съдебни решения/ определения, с които са приключени съдебни производства срещу наказателни постановления, издадени от председателя на СЕМ през 2016 г., 2017 г., 2018 г., 2019 г., 2020 г. и 2021 г. От тях съответно:

- потвърдени – 12 наказателни постановления;
- прекратени производства – 2 (поради просрочване или оттегляне на жалбата);
- отменени – 8 наказателни постановления.

По потвърдените и необжалваните влезли в сила наказателни постановления, издадени от председателя на СЕМ, за отчетния период са изпратени уведомления до нарушителите за доброволно плащане на имуществената санкция (включително и за по-стари периоди).

Към 31.12.2021 г. висящи са 24 съдебни дела по административнонаказателни производства.

АДМИНИСТРАТИВНА ДЕЙНОСТ

Постановените през 2021 г. от СЕМ решения са 103. Срещу 3 от тях са подадени жалби и образувани дела пред Административен съд - София област (АССО). От оспорените решения 1 е за класиране на кандидатите в проведен конкурс за радиодейност; 1 е срещу решение за вписване на доставчик на нелинейна медийна услуга; 1 срещу решение за заличаване на регистрацията на доставчик, чиято програма не се разпространява за период повече от 12 месеца. През 2021 г. са оспорени и 1 решение от 2019 г. и 1 решение от 2020 г. с твърдения за нищожност. Оспорен е и 1 Акт за установяване на публично държавно вземане, издаден от СЕМ.

През отчетния период са приключили 5 административни дела.

Потвърдено е 1 решение по протокол за недопускане на кандидат до процедурата за избор на генерален директор на БНР; 2 решения за класиране в конкурс за осъществяване на радиодейност за гр. Златица, честота 90.4 MHz и гр. Добринище, честота 88.0 MHz. Прекратено е 1 производство срещу решение на СЕМ за заличаване на регистрацията на доставчик, чиято програма не се разпространява повече от 12 месеца.

През 2021 г. приключи и делото срещу решението на СЕМ от 17.10.2019 г., с което предсрочно бе прекратен мандата на Светослав Костов като генерален директор на Българското национално радио заради допуснатото безпрецедентно почти 5-часово

спиране на 13.09.2019 г. на разпространението на програма „Хоризонт“ чрез електронни съобщителни мрежи за аналогово радиоразпръскване на територията на цялата страна.

И двете съдебни инстанции (АССО и ВАС) приемат за безспорно установено, че (неоторизиран за това) служител на радиото (техническият директор) и кореспонденцията, която същият е водил с „НУРТС България“ ЕАД, са конкретната причина за преустановяване разпространението на програма Хоризонт на територията на цялата страна на 13.09.2019 год. в часовия пояс от 06:00 часа до 10:42 часа, без да са налице форсмажорни обстоятелства; без да е планирана и реализирана профилактика едновременно на всички предаватели, разпространяващи Хоризонт, и без да е налице техническа невъзможност да се разпространява сигнала на Хоризонт от студиото към предавателите. Обосновано СЕМ е приел, че генералният директор е знаел за предстоящото спиране разпространението на програма Хоризонт и го е допуснал, вкл. и като не е предприел необходими и напълно възможни от техническа страна мерки, предвид резултатите от проверката на ВКП, (вкл. чрез подсиурените две алтернативни връзки за излъчване на сигнала), за да предотврати спиране излъчването на програмата в нарушение на предвиденото в издадената лицензия. Аргумент в подкрепа на изложеното е, че още предходния ден (12.09.2019 год.) в ефира на програма Хоризонт е разпространявано съобщение, че предавателите на програмата спират излъчване на 13.09.2019 г. от 06:00 до 11:00 ч. Идентично съобщение е публикувано на страницата на БНР на 12.09.2019 год. в 21:16 ч. Да се приеме за вярна тезата на г-н Костов, че не е знаел за съобщението, излъчвано в ефир периодично целия предходен ден, и публикувано на страницата на БНР също предходния ден, означава да се приеме, че служителите на националното радио и слушателите на програма Хоризонт на територията на цялата страна са били информирани за събитие, нямащо аналог до момента в историята на националното радио, а генералният директор на БНР е бил неведение за това, и е разбрал седмица по-късно, което съдът намира за несериозно, като се има предвид обществения отзвук от събитието; факта, че в период от три дни същият води кореспонденция със СЕМ и участва в срещи с регулатора и КРС във връзка със същото събитие, и междуременно е извършена проверка от ВКП по сигнал на ДАНС.

Обосновано е заключението на СЕМ, че жалбоподателят не е изпълнил задължението си, произтичащо от позицията, която заема, да обезпечи непрекъснатото разпространение на програмите на националното обществено радио.

Съдът намира за съответен на специалния Закон за радиото и телевизията на крайния извод на СЕМ, че, като е допуснал, в качеството си на генерален директор на БНР, извършено от служители на Радиото спиране на сигнала на програма Хоризонт на територията на цялата страна на 13.09.2019 г. в часовия пояс 06:00 до 10:42 ч., Светослав Костов е допуснал извършването на грубо нарушение на един от основните принципи, от които се ръководят доставчиците на медийни услуги, а именно – гарантиране правото на предоставяне, и съответно на получаване на информация. Това е така по следните съображения:

Българското национално радио, с оглед разпоредбата на чл. 6, ал. 3 от ЗРТ, е национален обществен доставчик на радиоуслуги, като заедно с Българската национална телевизия, са едни от основните средства за осъществяване правото на информация на българските граждани. В свое решение № 10 от 25.06.1999 г. по конст.д. № 36/98 г. КС изрично определя БНР и БНТ като национални институции за информация. Разпоредбата на чл. 44, ал. 1, 2 и 4 от ЗРТ гласи, че разпространението на радио- и телевизионните програми на БНР и БНТ се извършва чрез електронни съобщителни мрежи и/или съоръжения за наземно аналогово радиоразпръскване, които са собственост на БНР и БНТ, или въз основа на договор с предприятие, предоставящо електронни съобщителни услуги. Държавата взема необходимите мерки за гарантиране разпространението на програмите на БНР и БНТ на

цялата територия на страната при осъществяване на политиката в областта на електронните съобщения, като средствата за изпълнение на дейностите по ал. 1 се осигуряват от държавния бюджет. Следва да бъде съобразена и разпоредбата на чл. 51 от ЗРТ, която разписва задължение на БНР незабавно и безвъзмездно да предостави при поискване програмно време за служебни съобщения на представители на държавни органи в случаи на бедствие или на непосредствена заплаха за живота, сигурността и здравето на населението или на отделни лица. С оглед разпоредбата на чл. 52 от ЗРТ право на обръщение по БНР имат президентът на републиката, председателят на НС, министър-председателят, главният прокурор и председателите на КС, на ВАС и на ВКС.

Съгласно Общите условия на Индивидуалните лицензии за доставяне на радиоуслуги № 1-063-01, издадени на БНР, и Индивидуалната лицензия № 1-063-01-01 на БНР за доставяне на радиопрограма с наименование Хоризонт на територията на РБ, при осъществяване на дейността лицензиарият (БНР) се ръководи от следните принципи, сред които под т. 2 е посочено гарантиране правото на информация (чл. 2.1.1). Съгласно чл. 3, т. 1 лицензиарият се задължава да доставя радиоуслуга с наименование Хоризонт, съгласно лицензията – а именно ежедневно, с продължителност 24 часа. В Индивидуална лицензия № 1-063-01-01, в частта допълнителни програмни характеристики на програма Хоризонт е посочено предоставяне на програмно време в съответствие с разпоредбите на чл. 51, чл. 52, чл. 53 и чл. 54 от ЗРТ, което не е предвидено в индивидуалните лицензии на никоя от останалите десет лицензирани програми на БНР. Съгласно Общите условия на индивидуалните лицензии БНР доставя радиоуслуги чрез електронни съобщителни мрежи за наземно радиоразпръскване. Съгласно чл. 56 от ЗРТ, генералните директори на БНР и БНТ и членовете на управителните съвети осъществяват своята дейност на основание на договори, с които им се възлага управлението. Съгласно т. 2 от Договор за възлагане на управлението на БНР от 01.07.2019 г., сключен между СЕМ и жалбоподателя, СЕМ възлага, а генералният директор на БНР приема да управлява и представлява БНР в съответствие със ЗРТ, действащото българско законодателство и концепцията, представляващ бизнес задача за управление, одобрена от СЕМ. Съгласно т. 2 от цитирания в предходното изречение Договор при изпълнение на задълженията си по т. 8 и т. 9 от този договор (и като председател на УС) и чл. 68 от ЗРТ генералният директор на БНР се задължава да осигури лично и чрез УС развитието на БНР като национален обществен доставчик на медийни услуги по смисъла на чл. 6, ал. 3 от ЗРТ. Разпоредбата на чл. 68, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗРТ гласят, че генералният директор на БНР провежда програмната политика и осъществява оперативното ръководство на БНР и на неговото имущество.

При така съществуващата правна рамка и с оглед специфичния статут на Българско национално радио, в качеството му на национален обществен доставчик на радиоуслуги, същият следва да съблюдава в дейността си един от основните принципи съгласно чл. 10, т. 2 от ЗРТ – да гарантира правото на информация на българските граждани. В тази връзка следва да бъде отчетено значението на разпространението на програма Хоризонт, от една страна, с оглед институционалния характер на БНР, неговото въздействие върху общественото мнение и върху обществените процеси, и от, друга страна, макар „БНР да не е програма Хоризонт“, както изтъква г-н Костов, следва да се съобрази, че това е програмата на националния общественик доставчик на радиоуслуги, която е с най-значителна аудитория, разпространява се на територията на цялата страна и, съгласно съдържанието на индивидуалните лицензии, издадени на националното радио, единствено нейният ефир се ползва за предоставяне на информация за позицията на държавни органи в случаи на бедствие или на непосредствена заплаха за живота, сигурността и здравето на населението или на отделни лица, както и е гарантирано съгласно ЗРТ правото на обръщение на президента на републиката, председателя на Народното събрание, министър-председателя, главния прокурор и председателите на

Конституционния съд, на Върховния административен съд и на Върховния касационен съд, както и прякото предаване на пленарни заседания по решение на НС.

По изложените съображения, обосновано СЕМ е приел, че с допускането от жалбоподателя Костов и извършено от служители на националното радио спиране доставянето на програма Хоризонт (безспорно между страните е, че технически спирането е осъществено от „НУРТС България“ ЕАД) чрез мрежи за наземно аналогово радиоразпръскване на 13.09.2019 г. на територията на цялата страна за часовия интервал от 06:00 ч. до 10:42 ч., при липса на данни за съществуващ технически проблем или други форсмажорни обстоятелства, довело до невъзможност програмата да се разпространява съгласно условията на издадената на БНР индивидуална лицензия – на територията на цялата страна, ежедневно, 24 часа в денонощието, по безпрецедентен начин са засегнати охранявани с нормите на Конституцията и закона обществени отношения и ценности, свързани с правото да се предоставя и получава информация. Съдебният състав споделя изцяло извършената от ответния орган преценка на степента и сериозността на допуснатото от жалбоподателя нарушение, определено в мотивите на решението като представляващо „брутална демонстрация против установения ред, като нарушава важни държавни и обществени интереси“, с оглед на което правилно същото е било квалифицирано като грубо нарушение на принцип за осъществяване на радиодейност.

ПРОЦЕСУАЛНО ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО

Юристите в Съвета за електронни медии са представлявали СЕМ и/или председателя на СЕМ в 70 съдебни заседания, от които: 55 по дела с административнонаказателен характер и 15 по административни дела. По преобладаваща част от делата са подготвени и представени писмени защиты. С оглед изхода на делата на първа/ въззивна инстанция са изготвени и съответните касационни или частни жалби, вкл. и отговори на такива жалби.

ДРУГИ ДЕЙНОСТИ В РАМКИТЕ НА ПРАВНАТА ДЕЙНОСТ

В работата на дирекцията за отчетния период включват и дейности по:

- Изготвяне на доклади и становища по различни законопроекти;
- Участие в работни срещи, работни групи, комисии и др.
- Изготвяне на доклади, становища, писма и отговори до доставчици, държавни органи и организации, други физически и юридически лица, свързани с поставени от/на СЕМ въпроси относно прилагането на ЗРТ и с правомощията на СЕМ, както и в изпълнение на резолюции или протоколни решения на СЕМ.

ПРОБЛЕМИ ПРИ ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНА

Продължават да стоят неразрешени проблемите, отбелязвани многократно от СЕМ в предишни години във връзка с прилагането на Закона за радиото и телевизията:

• Чл. 84 от ЗРТ предвижда за доставчиците на медийни услуги определени задължения при позиционирането на продукти (сходни с тези по чл. 82 за спонсорството), но в чл. 126, ал. 1 не е предвидена санкция за нарушение на чл. 84, ал. 1 от ЗРТ;

• Чл. 125в от ЗРТ задължава предприятията да предоставят на СЕМ доказателства за уредени права за разпространение на произведенията, звукозаписите и записите на аудио-визуални произведения, включени в разпространяваните програми, но чл. 126а, ал. 5 от ЗРТ не предвижда санкция за разпространението им без уредени права. Във връзка с тези правомощия на Съвета, многократно е отбелязвано също така, че тази дейност на Съвета е непривична, недостатъчно обезпечена откъм възможности за действия, като са отправяни предложения за промяната на тези разпоредби. Събирането на обичайно една и съща информация на всеки 6 месеца представлява огромна административна тежест за

предприятията, които изпращат на СЕМ стотици страници с договори, непроменяни през годините и би могло да се помисли за законодателна промяна, която да задължава лицата, които разпространяват програми, да предоставят тази информация еднократно, а след това в някакъв срок от при всяка промяна в списъка с програми, а не на всеки 6 месеца. Подробни предложения в тази област бяха предложени в проекта на ЗИД на ЗРТ, изработен от работната група към Министерство на културата по ЗДБ 2020 г.

- В ЗРТ съществува изискване към кандидатите за генерални директори на БНР и БНТ да притежават 5 години трудов стаж, което се отчита не само от СЕМ като твърде ограничително и като последица води до кандидатстване на едни и същи лица в обявени от СЕМ процедури. Доколкото заемането на мениджърски/ управленски позиции се урежда с договори за възлагане на управление, стажът по които не е трудов, а осигурителен, то Съветът отново отбелязва, че това изискване следва да претърпи ревизия.

- Законът за радиото и телевизията не предвижда обвързаност между мандатите на генералните директори на обществените доставчици на медийни услуги БНТ и БНР и членовете на управителните им съвети. Същевременно, чл. 68, ал. 1, т. 3 от закона посочва, че генералният директор предлага на СЕМ за утвърждаване членовете на УС. При хипотезата на предсрочно прекратяване на мандат на генерален директор се стига до положение, в което следващият избран генерален директор не може да сформира собствен управителен съвет, тъй като мандатът на членовете на предложения от предишния не е изтекъл и липсва правно основание за предсрочно прекратяване. Генералните директори се включват в състава на управителните съвети и са техни председатели по право (чл. 58, ал. 2 от ЗРТ). Законът предвижда редица правомощия, свързани с управлението на обществените медии, именно на управителните им съвети (чл. 62 от ЗРТ), по които решенията се взимат с мнозинство (чл. 64 от ЗРТ). Изложеното води до извод, че би следвало всеки един генерален директор, за да провежда успешно заложената в програмата си за управление политика, с която е бил избран, да има възможността да избира и предлага сам членовете на управителния съвет, с който ще работи в своя мандат, а не да е принуден да работи с екип, който е бил посочен от друг ръководител на медията. В тази връзка в проекта на ЗИД на ЗРТ, изработен от работната група към Министерство на културата по ЗДБ 2020 г., бяха предложени промени, които да осигурят по-голяма стабилност на управлението на обществените медии чрез обвързване на мандатите на членовете на УС с този на генералния директор, който ги е предложил. Бяха предложени и други текстове, свързани с договорите за възлагане на управление, сключвани между СЕМ и членовете на УС, включително и предвиждане на отговорност за неизпълнението им.

- През 2021 г. не се наблюдава интерес от заинтересовани лица за стартиране на процедура за издаване на лицензия за радиодейност за регионални програми, които да бъдат разпространявани чрез електронни съобщителни мрежи за наземно цифрово радиоразпръскване. За пореден път Съветът отбелязва, че в ЗРТ, независимо от подробното разписаната в чл. 116е процедура, не е предвидена възможност тя да приключи с издаването на лицензия за радиодейност. Ал. 9 от същата изрично посочва, че в определен срок след приключване на процедурата Съветът за електронни медии издава лицензии за телевизионна дейност. В тази връзка, в работните групи за изменение на ЗРТ през 2020 г., бяха обсъдени различни предложения за промяна на законодателството, които, обаче, все още не са изяснени и финализирани.

- Продължава да е налице и законодателен дефицит при прилагане на закона по отношение на режимите за прекратяване на лицензии/ заличаване на регистрации за радио- или телевизионна дейност. Така например, като основание за заличаване на регистрация чл. 125д, т. 2 от ЗРТ предвижда възникването на обстоятелства по чл. 125а, ал. 4, т. 1, който пък препраща към обстоятелствата по чл. 105, ал. 4 от закона (обстоятелства, при наличието на които лицата не могат да кандидатстват за издаване на лицензия). Тези

обстоятелства, независимо че са задължителни при кандидатстването за лицензия, не са предвидени като основание за отнемането ѝ (чл. 122 от ЗРТ). Поради тази причина например, към настоящия момент в регистъра на СЕМ продължават да фигурират лица в несъстоятелност, на които е заличена регистрацията, но решението на СЕМ за отнемане на лицензията е отменено от Върховния административен съд поради липсата на правно основание за отнемането ѝ (ТВ Седем ЕАД и Балкан българска телевизия ЕАД). Налице е пропуск и при посочване на основанията за заличаване на регистрацията, както е например чл. 121, ал. 1, т. 3 от ЗРТ, който постановява, че лицензията са прекратява с прекратяването на юридическото лице или смърт на физическото лице – едноличен търговец, докато тази хипотеза липсва в чл. 125д от ЗРТ, където са изброени основанията за заличаване на регистрацията.

- Законът за радиото и телевизията не предвижда възможност за отнемане на лицензия/ заличаване на регистрацията при неплащане на годишната такса за надзор от доставчик на медийни услуги. С цел обезпечаване на по-безпроблемното събиране на тези такси и постигане на дисциплиниращ ефект за заплащането им в срок, законодателят би могъл да обсъди възможността за въвеждане на такава хипотеза и в ЗРТ, по аналогия с чл. 117, ал. 1, т. 3 във връзка с § 1, т. 69а от ДР на Закона за електронните съобщения.

ДОСТЪПНОСТ НА УСЛУГИТЕ НА ДОСТАВЧИЦИТЕ

С измененията в Закона за радиото и телевизията, в сила от 22.12.2020 г., бяха въведени нови задължения за доставчиците на медийни услуги за предприемане на действия, така че съдържанието в техните услуги постепенно да стане достъпно за хората с увредено зрение или слух. Средствата за постигането на достъпност на съдържанието на аудио-визуални медийни услуги включват, без да се ограничават до жестомимичен превод, субтитри за глухи и хора с увреден слух, субтитри с говор и звуково описание. Доставчиците на радиоуслуги предоставят чрез интернет, мобилни приложения или други технически средства, с които разполагат, програми и предавания, достъпни за хората с увредено зрение или слух.

Съгласно новата разпоредба на чл. 8а, ал. 2 от ЗРТ, доставчиците на медийни услуги предоставят на Съвета за електронни медии:

1. планове за действие във връзка с непрекъснатото и постепенно увеличаване на достъпността на предоставяните от тях услуги за хората с увреждания за тригодишен период;
2. годишни отчети за напредъка, постигнат по отношение на достъпността на техните услуги за хора с увредено зрение или слух.

Законодателят въведе специфични задължения за обществените доставчици на медийни услуги – да създават и предоставят за разпространение новинарски и актуално-публицистични телевизионни предавания в съответствие с технологичното развитие и икономическите си възможности по начин, че да бъдат достъпни за хората с увредено зрение или слух. Плановите за действие на обществените доставчици имат за цел и субтитриране на всички телевизионни предавания с езиково съдържание като новини, актуално-публицистични предавания, филми, сериали и други, като постепенно се обхващат и съответните нелинейни услуги по заявка. Конкретните задължения на БНР и БНТ за достъпност на съдържанието на предоставяните от тях услуги се определят в лицензиите им.

Законодателят предвиди и ново задължение за доставчиците на медийни услуги с национален обхват и наземно цифрово радиоразпръскване на телевизионни програми с политематичен или информационен програмен профил и среднодневен аудиторен дял над

20 на сто, както и за телевизионните програми на БНТ, задължително да осигуряват в поне една от своите емисии новини в диапазона 19,00 - 23,30 ч. превод на български жестов език.

Съветът за електронни медии поддържа на интернет страницата си актуални данни за контакт със служител от администрацията, определен със заповед на председателя, на когото е възложено предоставяне на информация и получаване на жалби по въпросите, свързани с достъпността. На сайта на СЕМ е посочено и публикувано лице за контакти по въпросите за достъпността на хора с увреждания, организации и др., съгласно изискването на ЗРТ, въз основа на издадената Заповед на Председателя на СЕМ - <https://www.cem.bg/infobg/69>. Съветът изпълнява задълженията си в тясно сътрудничество с организациите на хората с увреждания, като има и задължението да докладва на Европейската комисия за прилагането на мерките за достъпност на медийните услуги за хора с увреждания.

Институциите в България имат задължения по Националната стратегия и План за действие, с цел хората с увреждания да получат необходимата подкрепа за постигане на независим живот и да се спазват правата им. Такова задължение, свързано с полето на действие на ЗРТ, е достъпът до информационни и комуникационни услуги и до нови технологии и системи, включително и до интернет, във връзка с чл. 9 – Достъпност, и чл. 21 - Свобода на изразяване и на мнение, свобода на достъпа до информация, от Конвенцията за правата на хората с увреждания. Основните дейности са свързани с осигуряване на възможности за достъп до съдържанието на програмите на Брайл или в лесна за четене версия, жестомимичен превод и предоставяне на информация на хора с увреждания в достъпен за тях формат и посредством технологии, подходящи за различни видове увреждания.

СЕМ е част от междуведомствена работна група, която от години е създадена и функционира в Министерството на труда и социалната политика. В предходни години е предложено допълнение към Плана, което е свързано с увеличаване достъпността до информацията и възможностите за изразяване на мнение чрез използването на езика на знаците, Брайловата азбука, допълващи и алтернативни способности на комуникация, езика на жестовите. Допълнението е в посока засилване на отговорностите на националните обществени доставчици на медийни услуги, и е при изброяването на мерките по Приоритет 1 - „Националните обществени доставчици на медийни услуги Българска национална телевизия и Българско национално радио следва да гарантират в услугите си пълноценно упражняване на всички права на хората с увреждания без дискриминация по признак на увреждане, чрез осигуряване на информация в различни програмни територии в достъпен формат за тях и посредством технологии, подходящи за различните видове увреждания - включване на специализирани субтитри, език на знаците, аудиоописание, аудиосубтитри, достъпни мултимедии, както и други писмени, звукови, на опростен език, дикторски, допълващи и алтернативни способности на комуникация”.

В изпълнение на чл. 49 от Закона за електронните съобщения, след становище от Съвета за електронни медии, Комисията за регулиране на съобщенията през 2008 г. е приела Правила за реда за осигуряване на достъп до електронни съобщителни услуги чрез мрежите за наземно цифрово радиоразпръскване и за осигуряване на електронни съобщителни услуги, предназначени за лица със слухови и зрителни увреждания чрез тези мрежи.

Съгласно глава Трета от Правилата предприятията, осъществяващи електронни съобщения чрез мрежи за наземно цифрово радиоразпръскване, са длъжни:

- да осигурят подходящ достъп до предоставяните от тях електронни съобщителни услуги на лица със слухови увреждания, осигурявайки специализирани субтитри и език на знаците в излъчваните телевизионни програми.

- да осигурят подходящ достъп до предоставяните от тях електронни съобщителни услуги на лица със зрителни увреждания, осигурявайки аудиоописание и аудиосубтитри при излъчване на телевизионни програми.

- са задължени да гарантират безплатен достъп по подходящ начин на лицата със слухови и зрителни увреждания до събитията с важно обществено значение по смисъла на чл. 32, ал. 3 от Закона за радиото и телевизията съобразно списък, приет от СЕМ=

Специфични задължения относно включване в програмите, разпространявани чрез мрежите за наземно цифрово радиоразпръскване и предоставяне на достъп до електронни съобщителни услуги чрез мрежите за наземно цифрово радиоразпръскване, предназначени за лицата със слухови и зрителни увреждания, като специализирани субтитри, език на знаците, аудиоописание, аудиосубтитри, могат да бъдат налагани чрез лицензиите, издавани от СЕМ, и разрешенията, издавани от КРС.

Съветът за електронни медии, в издадените лицензии за доставяне на аудио-визуални медийни услуги чрез мрежи за наземно цифрово радиоразпръскване, включва задължение за „осигуряване на достъп до програмата на лица със слухови и зрителни увреждания като включва специализирани субтитри, език на знаците, аудиоописание, аудиосубтитри” – т. 2.2.4. от Принципи и изисквания за управление на дейността.

След дългогодишно обсъждане и отлагане 44-то Народно събрание прие Закон за българския жестов език, обн. ДВ. бр.9 от 2 Февруари 2021г., в сила от 06.02.2021 г.

Законът урежда обществените отношения, свързани с признаването на българския жестов език за естествен самостоятелен език и със зачитането на правото на глухите и на сляпо-глухите лица на изразяване и на информация чрез българския жестов език. Той създава условия за премахването на ограничения при общуването на глухите и сляпо-глухите лица и при използването и достъпа до информация чрез българския жестов език. С него се гарантира правата на глухите и сляпо-глухите лица по начин, който осигурява независимост, равнопоставеност и достъпност в обществения живот чрез използване на българския жестов език. Основните принципи на закона са: равен достъп до информация и комуникация; равен достъп до качествено образование чрез българския жестов език; съхраняване и утвърждаване на културата и идентичността на общността на глухите лица; развитие и популяризиране на българския жестов език; равен достъп до всички сфери на обществения живот чрез българския жестов език. Една от основните цели на закона е осигуряване на комуникация с помощта на съвременните информационни технологии чрез българския жестов език.

Тези съществуващи законови механизми осигуряват възможността на хората с увреждания да упражняват правата си, включително на правото на достъп до информация. СЕМ, чрез осъществяването на надзор по спазване на изискванията на ЗРТ и условията на издадените цифрови лицензии, може да дава задължителни указания на доставчиците на медийни услуги, както и да налага имуществени санкции.

ТЕЛЕВИЗИОННИ ПРОГРАМИ НА ДОСТАВЧИЦИТЕ НА МЕДИЙНИ УСЛУГИ – ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОСТЪПНОСТ:

- Националните обществени доставчици БНР и БНТ:

Българското национално радио

Относими са задълженията за осигуряване на достъп на глухи лица и такива с намален слух, доколкото радиото е аудио, а тези хора не биха могли да потребяват този

вид медийна услуга. Затова те „слушат“ радиото през писмения текст и образи, поради което е важно сайтът на БНР да е добре структуриран и достъпен, включително и за хора с намалено зрение. Сайтът е мултимедиен, така че има възможност за четене на текстови файлове от електронни четци, но не е пригоден за хора с намалено зрение. Минималното е на сайта да е осигурена опцията „лупа“ - за увеличение/ намаление на размера на шрифта за четене, също така би могло да има опции за различен за бекграунд цветови фон, контрасти и др. способности, които биха улеснили определени групи хора. Друга важна опция е субтитрирането.

Българската национална телевизия

В програма БНТ1 на Българската национална телевизия продължава да се реализира ежеседмично предаване за хора с увреден слух. Осигурява се превод на жестов език от професионални преводачи, с прекъсвания, на централната информационна емисия „По света и у нас“, както и на брифинги и пресконференции на важни институции.

По време на предизборната кампания също имаше осигурени преводачи на жестов език за глухите хора за предизборни дебати и други форми на агитация. Осигурява се жестов превод и при преки предавания на религиозни служби.

БНТ осигурява на сайта си опцията „ЧУЙ НОВИНИТЕ“. Програмата е на базата на електронен четец с женски глас, който преобразува в аудио писмен текст. В началото гласовата интерпретация имаше проблеми с интонирането, както и с поставянето на правилните ударения, но това се подобрява с времето и е много важна част от подобряване на достъпа до информационно съдържание за незрящи хора. Повече информация към апликацията на новинарския сайт на БНТ: <https://bntnews.bg/listen>.

На сайта на обществения доставчик е предоставена възможност програма БНТ1 да се достъпва и със субтитри.

- Програми на търговски доставчици:

До началото на извънредното положение в България, обявено на 13.03.2020 г., нямаше програмна територия по „БТВ“ и „Нова телевизия“, която да осигурява на информационно ниво достъп до информация на хора с увреден слух. Обедните, централната и късната новинарски емисии нямаша жестомимичен превод, същото бе относимо и до основните публицистични предавания. Не се осигуряваха информационни скролове, които са още един начин за достигане на информацията до хора с увреден слух.

След 13.03.2020 г., когато министър-председателят обяви, че телевизиите трябва задължително да осигурят жестомимичен превод за хора с увреден слух, на всички публични прояви на Националния оперативен щаб и извънредни брифинги по други теми на публични фигури, има осигурен такъв превод на място, от професионален преводач. Почти веднага и трите доставчика на аудиовизуални услуги – БНТ, програма БНТ1, БТВ Медиа Груп ЕАД, програма БТВ и Нова Броудкастинг Груп ЕООД, програма Нова телевизия, също осигуриха превод на жестов език на централните си информационни емисии, като някои осигуряват такъв и на късните новинарски емисии.

При сравнително наблюдение на други три телевизионни програми с национален обхват, които са с висока наситеност на новинарско и публицистично съдържание, се наблюдава осигуряване, в известна степен, на достъп до социално значима информация в програмите им. Това са: Bloomberg TV Bulgaria (Блумбърг ТВ България), България Он Ер/ Bulgaria On Air и Телевизия Европа. И трите програми са политематични, с новинарски формат, и това обяснява желанието им да се информира зрителя през различни канали за комуникация, както са и световните примери за новинарски канали.

В телевизионната програма Bulgaria On Air новинарските емисии нямат жестомимичен превод, и след като се промениха програмните параметри, липсва

предишният вариант на звуково и едновременно текстово предоставяне на информацията като течащи в долната част на екрана информационни ленти от различно естество – новинарски акценти, финансова и борсова информация, валутни курсове, и др. Това сега е пренесено в политематичната програма Блумбърг ТВ България, която е ориентирана към предоставяне на икономическа информация и анализи.

При Телевизия Европа и Bloomberg TV Bulgaria (Блумбърг ТВ България) най-отчетливо се забелязва тенденцията, че устната реч е покрита отчасти и с писмен текст. По време на новинарските емисии, а също и през останалата част от програмите, непрекъснато текат скролове с новини, в т.ч. и с информация за финансовите пазари, фиксинги на валути, борсова информация, спортни новини, прогноза за времето и др.

Това може да е още един възможен начин за изпълнение на изискванията за осигуряване на достъп на хората със слухови увреждания.

Друг все още неизползван подход е да се активира опцията „субтитри“ на мултиплекс оператора и възможността за осигуряване на достъп до съдържанието с различни изразни средства. Мултиплекс операторите имат задължението да осигурят достъп по подходящ начин на хора с увреден слух и зрение до жестомимичен превод, аудиоописание и специализирани субтитри. Опцията subtitles е налична, но самите доставчици на медийни услуги следва да осигурят съдържанието.

ПЛАНОВЕ ЗА ДОСТЪПНОСТ, ПРЕДОСТАВЕНИ ОТ ДОСТАВЧИЦИ НА МЕДИЙНИ УСЛУГИ ПРЕЗ 2021 Г.:

Съгласно § 53 от ПЗР на ЗИД на ЗРТ, доставчиците, в срок 8 месеца от влизането в сила на закона (22.12.2020 г.), предоставиха плановете си за действие във връзка с непрекъснатото и постепенно увеличаване на достъпността на предоставяните услуги за хората с увреждания.

- Планове за достъпност, предоставени от националните обществени доставчици на медийни услуги Българското национално радио и Българската национална телевизия.

В чл. 8а, ал. 4 са предвидени специфични задължения за обществените доставчици на медийни услуги. Обществените доставчици на медийни услуги създават и предоставят за разпространение новинарски и актуално-публицистични телевизионни предавания в съответствие с технологичното развитие и икономическите възможности на доставчиците по начин, че да бъдат достъпни за хората с увредено зрение или слух. Плановете за действие на обществените доставчици имат за цел и субтитриране на всички телевизионни предавания с езиково съдържание като новини, актуално-публицистични предавания, филми, сериали и други, като постепенно се обхвалят и съответните нелинейни услуги по заявка. Конкретните задължения на БНР и БНТ за достъпност на съдържанието на предоставяните от тях услуги се определят в лицензиите им.

Обществените БНТ и БНР имат задължения и съгласно Закона за хората с увреждания, който изрично предписва задължение за Българската национална телевизия, Българското национално радио и Българската телеграфна агенция да осигуряват информация, достъпна за хората с увреждания. Медиите трябва да включват в своите програми предавания и информация, свързани с хората с увреждания (чл. 64 от ЗХУ).

Планът за достъпност на Българското национално радио е представен на 15.10.2021 г. Той е твърде лаконичен, като е описано, че са предприети действия за въвеждане на технология за добавяне на субтитри към аудиосъдържанието, което ще бъде факт най-късно до 30.06.2022 г.

Българската национална телевизия е представила на Съвета План за достъпност на 21.09.2021 г. В Плана за достъпност са разписани досегашните постижения на БНТ, както и предстоящите стъпки за увеличаване на достъпността.

Посочени са мерки относно изпълнението на задълженията, като БНТ освен досегашните опции за прослушване на новините като аудиофайлове за незрящи хора,, въвежда и опцията „БЕТА БНТ СУБТИТРИ“ на сайта на БНТ - <http://tv.bnt.bg/>. С тази опция се включват субтитри в реално на преглеждането време.

В Плана на БНТ са посочени обеми продукция с достъп в часове, като тези посочени параметри не са голям обем, особено съотнесени към цялостното времетраене на програмите на БНТ. Ако се анализират тези параметри – само новинарската емисия в 20:00 ч. е с продължителност почти един астрономически час, заедно със спорта и прогнозата за времето, което за всеки един ден от годината прави 365 часа. До 590 часа и нагоре предвидените часове не са голяма разлика в часови обем, и с това се изпълнява задължителното минимално изискване на ЗРТ в поне една от емисиите в диапазона 19:00 ч. – 23:30 ч. да има жестов превод. С най-бързи темпове би трябвало да се предвиди превод на български жестов език и за актуално-публицистичните предавания „Референдум“, „Панорама“, „Бизнес.бг“, „Култура.бг“ и др.

Въпреки постиженията и прилагането на новите технологии за субтитри, жестовият превод е задължителен компонент, защото той е включен в реално време в ефирната линейна програма, която е достъпна като безплатна телевизия и не е свързано с допълнително заплащане от страна на хората със слухови или зрителни дефицити.

- Планове за достъпност, предоставени от търговски доставчици на медийни услуги

В изпълнение на новите законови изисквания за достъпността на програмите през май 2021 г. СЕМ проведе среща с АБРО, БНР и БНТ относно плановете по чл. 8а, ал. 2 от ЗРТ и подобряване на достъпа до телевизионните програми.

Асоциацията на българските радио- и телевизионни оператори – АБРО е представила Плана си за достъпност по чл. 8а от ЗРТ на 20.08.2021 г. Планът е всеобхватен и включва освен радиостанциите - членове на АБРО, също така и основните телевизионни доставчици, които са представили като отделни приложения своите проценти или обем в часове за всяка отделна програма, на годишна база, с хоризонт 2022 г. - 2024 г.

- БТВ Медиа Груп ЕАД;
- Нова Броукастинг Груп ЕООД;
- Инвестор.бг АД;
- Дъ Уолт Дисни Къмпани България ЕООД;
- Телевизия Европа АД.

Към Плана за достъпност на АБРО впоследствие се присъединяват:

- УКВ Практика ЕООД – „Радио Антола“;
- Меридиан 26 ООД – Радио „Нова - Нова Загора“;
- Романтика ЕООД – „Радио Зорана“;
- Радио-В-99 ООД – „Радио В 99“;
- Екстаз ООД – „Радио Сити“;
- Р-22 ЕООД – „Радио Енерджи“;
- Радио и Телевизия Сити ЕООД – „Радио Сити“ и „Сити ТВ“;
- Радио 1 ООД – „Радио 1“;
- Метрорадио ЕООД – „БГ Радио“;
- Радио Тангра ЕАД – Радио „Вероника“;
- Българска Радиокompания ЕООД – „Радио 1 Рок“.

Представили планове доставчици извън АБРО:

- Фреш Радио Груп ЕООД – „Радио Мелоди“, „Радио ФМ+“, „Радио Фреш“;
- Гео Адвайзърс ЕООД – Радио „Мелоди“;

- Фондация Радио Нова Европа – Радио „Зи-Рок“;
- ЕТ Зетра – Петко Чернев – Радио „Зетра“;
- ЕТ Зетра – Петко Чернев – „Зетра ТВ“.
- Медицински университет – Варна, телевизия „МУ-Vi.tv“, като е заявено изпълнение, считано от 01.09.2021 г. МУ – Варна има регистрация за разпространение на програмата си по кабел и сателит, но тя не се разпространява с тези способи, а само в интернет. Въпреки това доставчикът е заявил, че ще изпълнява тези задължения.

С оглед на факта, че част от доставчиците не предоставиха планове съгласно чл. 8а от ЗРТ, бяха изпратени писма, с указан срок за предприемане на действия, съобразени с профила на програмите. Писмата са до доставчиците с политематичен или информационен профил, изключени са музикалните, филмовите формати и такива, чието съдържание не предполага специфични действия за достъпност, доколкото при аудиовизуалната и филмова продукция има субтитриране. От общо 31 изпратени писма планове за достъпност са предоставили 21 доставчика, като към останалите доставчици, не предоставили планове, са изпратени повторно писма.

Предстоящи стъпки за подобряване на процеса на достъпност:

- Въвеждането на новите технологии, мобилни приложения и/или изкуствения интелект изискват финансови ресурси. Би следвало те да са предвидени в бюджетите на двата национални обществени доставчика БНР и БНТ за 2022 г., включително и в бюджетните им прогнози три години напред, доколкото това може да са съществени разходи както за човешки капитал, така и финансов, при внедряване на технологични открития.

- Във връзка с изискванията на Закона за радиото и телевизията задълженията за достъпност на обществените доставчици следва да бъдат част от лицензиите им.

В Индивидуалната лицензия на БНТ се съдържа изискването за осигуряване на достъп до програмата на лица със слухови и зрителни увреждания като включва специализирани субтитри, език на знаците, аудиоописание, аудиосубтитри, но с оглед на новите изисквания на Закона за радиото и телевизията СЕМ ще предприеме промяна в лицензията, за да се предвидят по-големи гаранции – като определени задължителни процентни параметри за осигуряването на достъпност не само до информационните емисии, но и до актуално-публицистичните и други публицистични предавания, както и до други програмни елементи като развлекателните сегменти, както е изчерпателно посочено в чл. 8а, ал. 4 от ЗРТ.

- Сайтовете на БНР и БНТ би следвало да са адаптирани за хора с увреден слух или увредено зрение, както и постепенно тези на двете национални ефирни телевизионни програми БТВ и Нова телевизия. Може да бъде използвана пълната гама за достъпност, със следните основни опции: лупа – за увеличаване на размера на шрифта, описание на изображението, маркиране на връзки, маркиране на заглавия, режим на четливост, виртуална клавиатура, опции за промяна на фон и контраст.

- Превод на жестов език следва да бъде въведен не само при политематични програми, но и за някои специализирани такива. Въпреки че те не са в сферата на публицистиката, а на културата и забавлението, то следва да се държи сметка и за това, че териториите за култура и развлечение в програмите на доставчиците също би следвало постепенно да стават достъпни за хора с увреден слух или зрение.

Ще бъдат мониторираны регулярно програмите на доставчиците на медийни услуги за изпълнението на изискванията за достъпност.

СЕМ ще организира и среща с представителните организации на хора с увреден слух и зрение – Съюз на слепите и Съюз на глухите в България, доколкото действията му

следва да се осъществяват в сътрудничество с тях, включително и с представители на Националния съвет за интеграция на хора с увреждания към Министерски съвет.

МЕДИЙНА ГРАМОТНОСТ

С измененията в Закона за радиото и телевизията, публикувани в ДВ, бр. 109 от 2020 г., в сила от 22.12.2020 г., бяха въведени също задължения за мерки и дейности за развитието на медийната грамотност в България.

В чл. 32, ал. 1 от ЗРТ се предвижда ново правомощие на Съвета за електронни медии, чрез въведената нова т. 23. – СЕМ предприема и насърчава предприемането на мерки и дейности, насочени към развитие на медийната грамотност в обществото.

Създаден е нов чл. 33а, съгласно който министърът на културата инициира и ръководи дейността по изготвяне на национална политика за медийна грамотност, която следва да съдържа конкретни мерки за развитието на умения и знания, които позволяват на гражданите да правят информиран избор за медийното съдържание и за медийните услуги; да използват медийните услуги и медийното съдържание по безопасен начин; да създават медийно съдържание и да участват отговорно, етично и ефективно в различните форми на комуникация.

Съветът за електронни медии работи за развитие на медийната грамотност в сътрудничество с широк кръг заинтересовани страни, включително с Министерството на културата, Министерството на образованието и науката и с други органи на публичната власт, доставчици на медийни услуги, академични среди, организации на гражданското общество и потребители.

Със Заповед на министъра на културата № РД 9К–204/ 15.07.2021 г. е създаден Постоянен експертен съвет по медийна грамотност към министъра на културата, в чиито състав са представители на различни институции и неправителствени организации, включен е и Съветът за електронни медии.

На 28.07.2021 г. бе проведено първото заседание на Постоянния експертен съвет. В заседанието участваха 15 членове на Съвета, и Камен Балкански, в качеството му на директор на Бюро „Творческа Европа – България”, офис „МЕДИА”. В началото на заседанието неговият председател Аксения Бонева, държавен експерт в дирекция „Международно сътрудничество, европейски програми и регионални дейности” на Министерство на културата, очерта рамката на бъдещата работа на Съвета. С оглед на това, че той е постоянен, от него се очаква да дава посоки на политиката на държавата в областта на медийната грамотност, във връзка с Директива 1808/2018/ЕС и Закона за радиото и телевизията. От Съвета се очаква освен да спомогне за изпълнението на разпоредбите в ЗРТ, конкретно чл. 33а, да представи цялостен поглед върху медийната грамотност, да очертае дългосрочни цели и начините за постигането им в една цялостна политика по медийна грамотност, подкрепена институционално. Постигнато бе съгласие, че следва да се възприеме едно общо определение на термина „медийна грамотност”; самата медийна грамотност да се разглежда като компетенция, изграждаща се на интердисциплинарен принцип сред различните аудитории; да се очертаят различните фокус групи – не само сред потребителите на медии, а да бъдат ангажирани и самите медии, като се дефинира и самото понятие „медия“; да се види картографирането на територията на страната (2016-2021), с възможност за разширяване на периода.

Подчертана бе водещата роля на Съвета за електронни медии, като по отношение на медиите бе засегнат въпросът за ясното разграничаване за потребителя на търговската спрямо редакционната политика на медиите; спомената бе спецификата на платформите за споделяне на видеоклипове; обсъдена бе необходимостта от провеждане или получаване

на достъп до вече проведени социологически проучвания, с цел да се види къде следва да се насочат усилията в работата на Съвета.

Работата на Съвета ще включва идентифициране на полезни партньорства и проекти, които ще бъдат организирани и извън Министерството на културата. Като едни от първите възможни партньори бяха отбелязани Национално сдружение на общините в Република България (НСОРБ), българските читалища и библиотеки. Съветът е отворен, бяха направени предложения за включване на членове от МТИТС, УНИЦЕФ – България, sCOOL Media, Teen Station.

Следващите етапи на работата на Постоянния експертен съвет по медийна грамотност към министъра на културата включват споделяне на материали по темата; конкретни предложения за надграждане; определяне на належащите цели, както и онези, които могат да бъдат разсрочени за по-дълъг период напред във времето. На база на това следва да бъде изготвен План с политики, който да бъде утвърден от министъра на културата.

Въз основа на работата на Съвета от Министерството на културата предстои да бъдат подавани периодични отчети за напредъка към Европейската комисия.

МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ

ГРУПАТА НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ РЕГУЛАТОРИ ЗА АУДИОВИЗУАЛНИ МЕДИЙНИ УСЛУГИ (ERGA)

Групата на европейските регулатори за аудиовизуални медийни услуги (ERGA) е консултативната група на Европейската комисия по отношение на прилагането на Директивата за аудиовизуални медийни услуги (ДАВМУ) и всички свързани аудиовизуални медийни въпроси. Както посочва ERGA в своята „Декларация на целите“ за 2019 г.: „Членовете на ERGA изцяло подкрепят основните демократични, икономически, социални и културни ценности и цели залегнали в Директива 2010/13/ЕС, изменена с Директива (ЕС) 2018/1808. [...] ERGA помага на Европейска комисия при прилагането на аудиовизуалната регулаторна рамка на ЕС. Групата осигурява становища по искане на Комисията и хвърля светлина върху предстоящи регулаторни въпроси. По този начин ERGA допринася за доброто функциониране на вътрешния пазар за аудиовизуални медии и гарантира, че гореспоменатите ценности могат да продължат да бъдат защитени, особено в онлайн средата“.

Със ЗИД на ЗРТ (ДВ, бр. 109/ 22.12.2020 г.) беше създаден нов чл. 41б, съгласно който Съветът за електронни медии участва чрез свои представители в дейността на Групата на европейските регулатори за аудио-визуални медийни услуги (ERGA).

Изминалата 2021 година беше решаваща за плановете на Европейската комисия да допълнят европейската медийна рамка за онлайн средата чрез хоризонтални правила за всички дигитални услуги, които да станат обект на регулация от [Законодателния акт за цифровите услуги](#) (DSA). Новите правила са пропорционални, насърчават иновациите, растежа и конкурентоспособността и улесняват разрастването на по-малките платформи, малките и средни предприятия (МСП) и стартиращите предприятия. Отговорностите на потребителите, платформите и публичните органи са разпределени в съответствие с европейските ценности, като гражданите заемат централно място. С правилата се осигурява по-добра защита онлайн на потребителите и техните основни права; създава надеждна рамка за прозрачност и отчетност за онлайн платформите; насърчават иновациите, растежа и конкурентоспособността в рамките на единния пазар. DSA включва правила за посредническите онлайн услуги, които милиони европейци използват всеки ден. Задълженията на различните онлайн участници са съобразени с тяхната роля, размер

и въздействие в онлайн средата. Всички онлайн посредници, които предлагат услугите си на единния пазар, независимо дали са установени в ЕС или извън него, ще трябва да спазват новите правила. Микропредприятията и малките предприятия ще имат задължения, пропорционални на техните възможности и размер, като същевременно ще продължат да носят отговорност.

Въз основа на работата на Подгрупа 1 през 2020 г., ERGA продължи да подобряването на дебата на тема Законодателния акт за цифровите услуги. Наред с представянето на това законодателно предложение, 2021 година беше белязана от прилагането на преразгледаната Директива за аудиовизуални медийни услуги, като датата 19 септември 2020 г. отбелязва края на периода на транспониране в държавите членки. Последователното изпълнение и прилагане на този специфичен инструмент за сектора е от решаващо значение за осигуряване на солидна основа за всеки хоризонтален режим, който Европейският съюз ще развива в обсега на пакета на DSA. ERGA подкрепи Комисията в задачата при осигуряване на последователно прилагане особено чрез издаване на насоки за тълкуването на Директивата.

В тази връзка, ефективното и устойчиво прилагане на [Меморандума за разбиращелство](#) както е разработен от Подгрупа 1 през 2020 г., имаше важна роля. Отговорите на предизвикателства, произтичащи от принципа на страната на произход, са необходими и сътрудничеството в различни трансгранични случаи, основано на определени ангажименти между членовете на ERGA, има значително въздействие. Нещо повече, в своята консултативна роля може да бъде поискано от ERGA да издаде допълнителни насоки относно разпоредбите на преразгледаната ДАВМУ.

Дезинформацията остава едно от основните предизвикателства пред медийните регулатори в близко бъдеще. След като се допусна, че саморегулирането в тази област не е достатъчно през 2019 г., последвано от търсенето на подходящи регулаторни решения през 2020 г., годината 2021 г. беше подходящото време за разработване на конкретни регулаторни мерки, които да гарантират, че демократичните общества не са засегнати от разпространението на грешна и подвеждаща информация. Това е особено важно, като се имат предвид възможните дългосрочни негативни ефекти върху националните и европейски медийни пазари в резултат на кризата с COVID-19. Колкото по-трудна е ситуацията за медийните компании, по-големи са рисковете за намаляване на медийния плурализъм в Европа. По този начин, осведомеността и намесата на медийните регулатори в тази област беше по-важна от всякога. С увеличаване на регулаторните предизвикателства в тези области идва нарастващата нужда от цялостен поглед относно медийната грамотност. Това не включва само ясно разбиране на свързаните понятия, но и ориентирана към бъдещето дискусия за целите на проектите за медийна грамотност в онлайн средата.

Следните подгрупи и групи за действие бяха създадени, за да поставят ERGA в позиция за разработване на ефективни отговори на описаните предизвикателства.

1. Подгрупа 1 „Последователно прилагане и влизане в сила на новата рамка на ДАВМУ“

Осигуряване на плавно и последователно прилагане на преработената Директива е основна тема в работната програма на ERGA от приемането ѝ през 2018 г., съставляваща един от основните ѝ ангажименти, както е ясно изразено в “Декларацията на целите¹”. След отминаването на 19 септември 2020 г., когато държавите-членки на ЕС трябваше да

¹ERGA-2019-02_Statement-of-Purpose-adopted.pdf (erga-online.eu) “ERGA насърчава общи регулаторни подходи и ефективно сътрудничество между членовете си, както и със заинтересованите страни. Тя улеснява разработването на интегрирана „регулаторна култура“, където знанията, най-добрите практики и опита са разумно разпространени, за да вдъхновят НРО при изпълнението на задълженията им на национално ниво”.

приключат с транспонирането на Директивата в националното законодателство, регулаторите бяха изправени пред прилагането на новите разпоредби и дълбокото въздействие, което те ще окажат върху ежедневната им дейност. С оглед на това и за подкрепа на регулаторите в новите им роли и задачи, работната програма на ERGA за 2021 г. започна там, където беше прекратена миналата година, за да се гарантира плавното и последователно прилагане и влизане в сила на преработената ДАВМУ. С цел да се гарантира хармонизиран подход на прилагане, ERGA се фокусира върху това как националните регулаторни органи (НРО):

- се справят с новите задължения за доставчиците на аудиовизуални медийни услуги и платформите за споделяне на видеоклипове;
- подобряват регулаторната рамка за медийните услуги чрез регулаторна практика;
- интерпретират ролята и компетенциите си във все по-разрастващия се дигитален свят.

С цел да осигури съгласувано прилагане на Директивата, ERGA ще дава насоки за тълкуването на някои сложни, нови разпоредби на преработената ДАВМУ, особено в областта на платформите за споделяне на видеоклипове и въпроси с конкретната същност на влогърите, целостта на сигнала и достъпността. Докладът за 2019 г. относно „Прилагане на преразгледаната директива“² (ERGA 2019, Подгрупа 3, Доклад 1) и този от 2018 г. „ERGA: анализ и дискуссионен документ за преработената директива“³ идентифицираха редица критични въпроси (материалният обхват на директивата, разпоредбите относно платформите за споделяне на видеоклипове, прилагането на трансгранични финансови приноси, географското установяване на услуги и др.), където сътрудничеството между членовете на ERGA ще бъде необходимо, за да се постигне ефективно и последователно прилагане на новите правила.

Въз основа на работата, извършена вече от ERGA през последните две години и следвайки пътя на ПГ 3 за 2019 г., тази подгрупа се съсредоточи върху прилагането на чл. 28б от специфичната перспектива на отговорността на платформите при прилагане на необходимите мерки, ролята и задачите, изисквани от НРО. Това включваше вземане под внимание на подобни парадигми, които вече съществуват сред НРО в различни регулаторни области (напр. Регламент на AGCOM в областта на защитата на авторските права при онлайн платформите) за определяне на възможни подходи или полезни елементи, които да бъдат взети назаем. По отношение на съдържанието на чл. 28б, ПГ 1 следва да дава насоки относно последователни подходи за целесъобразност на мерките, които трябва да се предприемат от платформите и предвидените възможности за обезщетение. По време на целия процес подгрупата продължи да представлява платформа за обмяна на опит и обсъждане на по-обширни въпроси около изпълнението на новата рамка и свързаните с нея въпроси, включващи по преценка полезни или подходящи външни експерти, заинтересовани страни и/или представители на академичната общност.

Имайки предвид обхвата и сложността на проблемите на ПГ 1, председателят на подгрупата (г-н Джулио Вотано от AGCOM) предложи създаването на две работни групи, за да се постигнат целите на тази подгрупа. Отделните теми, които трябва да бъдат разгледани се разпределят според следните направления на дейността:

- Работна група 1: „Обмен на най-добри практики: Анализ на изпълнението на националните мерки“

² ERGA_2019_SG3_Report-1.pdf (erga-online.eu)

³ The 2018 ERGA Analysis & Discussion Paper to contribute to the consistent implementation of the revised Audiovisual Media Services Directive' (2018).

Работна група 1 имаше за основен фокус обмяна върху националните транспонирания и прякото им въздействие върху дейностите на регулаторите и предприети мерки за осигуряване на пълно и последователно прилагане. Работният процес се съсредоточи върху конкретните стъпки, предприети за изпълнение на националните мерки, които са в сила, класификацията на съществуващите нормативни актове, подходите и тяхната последователност в държавите-членки, както и събиране на данни от регулаторите относно техните нови задължения и нов обхват на задачи, за да имат ясна представа за статуквото. РГ 1 продължи обмяна на най-добри практики, които засягат новите правила за видимостта на съдържанието от общ интерес (чл. 7а), продължавайки работата започната, от ERGA Подгрупа 3 през 2020 г., и обхвата и изключенията свързани с новите правила за целостта на сигнала (чл. 7б) с оглед насърчаване на общите подходи. Освен това, РГ 1 се фокусира върху новите правила за достъпност (чл. 7), изследвайки как да се улесни общо разбиране за „пропорционални“ мерки.

➤ Работна група 2: „Тълкуване и предоставяне на насоки за най-сложните нови разпоредби“.

Подгрупата даде насоки за тълкуването на някои сложни нови разпоредби и тяхното приложение. Бяха изработени конкретни насоки в две отделни области: РГ 2 се фокусира върху последователното прилагане на преработената Директива (по-специално рекламните стандарти) към влогърите (следвайки действията от предишната работа на Подгрупа 1 на ERGA през 2020 г.), стремейки се да предоставя ясни критерии за квалификация на влогърите като аудиовизуални медийни услуги. Освен това предостави насоки за съгласуваното прилагане на новите правила за видимостта на европейските произведения (чл. 13, параграф 1), продължавайки работата на Подгрупа 3 (председателствана от СЕМ) на ERGA през 2020 г.

2. Подгрупа 2 „Попълване на регулаторната рамка на ЕС от значение за медиите“

През 2020 г. ERGA направи първия принос с представянето на позицията на Групата върху предстоящия Законодателен акт за цифровите услуги (DSA). Целта на документа беше да формулира първата обща позиция на регулаторните органи на ЕС за медиите, с особен акцент върху ролята на медийните регулатори във възможна бъдеща онлайн рамка за прилагане. На тази основа, ERGA също отговори на публична консултация на Европейската комисия относно DSA. През 2021 г., докато Комисията публикува предложението си за DSA, Подгрупа 2 на ERGA продължи работата си по тази тема. Целта остава да се гарантира, че опитът, становището и препоръките на ERGA, са надлежно взети под внимание в бъдещите дискусии относно бъдещата регулаторна рамка за платформи за онлайн съдържание, по-специално по отношение на въпроси като: отговорност на платформите за онлайн съдържание, териториална юрисдикция и въвеждането на нови хармонизирани правила за регулиране на онлайн съдържанието. Както е посочено в работната програма на ERGA за 2021 г., това включваше мониторинг на законодателните дискусии, както и определяне на позиция на Групата по въпроси, засягащи медийните регулатори, където е необходимо. Подгрупа 2 се консултира с Подгрупа 3 по въпроси и предложения относно онлайн дезинформацията.

Подгрупата 2, с председател г-н Фредерик Бокбза от френския национален регулаторен орган (CSA), работи в три основни направления:

➤ Работна група 1 работи за актуализиране на позицията на ERGA във връзка със свързаните законодателни и незаконодателни предложения на Комисията за регулиране на медиите и онлайн съдържанието, включително, но не само, предложението за DSA на Комисията. Подгрупата разработи кратък стратегически документ, както и набор от кратки тематични статии (напр. върху материалния обхват, режима на отговорност, въпроси за

юрисдикцията, за прозрачността на онлайн рекламата, прозрачността на алгоритмите, на системата за надзор, механизмите за обезщетение на потребителите и т.н.). Подгрупата обсъди възможни предложения, които да бъдат направени във връзка с въпроси, обхванати от „Декларацията на целите“ на ERGA за 2020 г. и евентуално други, в зависимост от предложенията на Комисията и предстоящи дискусии.

➤ Работна група 2 беше насочена към внимателно наблюдение на ниво ЕС на политическите дискусии относно DSA (и свързаните с тях инициативи), като споделяне на информацията в рамките на Групата. На второ място, и при близка връзка с борда на ERGA, подгрупата се стремеше към координиране на усилията на ERGA и нейните членове да информират политическия дебат въз основа на дългогодишния опит на НПО-та с регулиране на медийно съдържание. Освен това, работната група работи върху семинар за членовете на ERGA, заинтересованите страни, както и съответните политици на ЕС от Европейската комисия и Европейския парламент. Целта на семинара беше да се идентифицират критични проблеми, за които опитът и приносът на аудиовизуалните регулатори биха могли да допринесат към обществения дебат.

➤ Работна група 3 продължи да анализира бъдещето на ERGA, по-конкретно по отношение на потенциалните изменения на формата и обхвата на Групата. Целта беше да се дадат съвети как да се засили рамката за сътрудничество в ERGA, за да се гарантира ефективното функциониране на ревизираните медийни правила и адресирането на новите предизвикателства в медийните пазари. В тази връзка, работната група изследва практически варианти за укрепване на сътрудничеството в ERGA, като се фокусира по-специално върху институционалната си структура и компетенции.

3. Подгрупа 3 „Дезинформация”

ПГЗ с председател г-н Любуш Куклиш (от словашкия регулатор RVR) беше продължение на дългосрочния фокус на ERGA върху предизвикателствата, които бързо променящата се информационна среда поставя пред медийния плурализъм. През 2018 г. ERGA се фокусира върху темата за вътрешния медиен плурализъм. Съответната подгрупа събра правила, които държавите-членки на ЕС (и някои други европейски държави) използват, за да защитят плуралистичния и надлежно обективен дискурс по най-важните политически въпроси и процеси, например избори. През 2019 г. Европейската комисия имаше за задача ERGA да наблюдава прилагането на Кодекса за поведение във връзка с дезинформацията. Резултатът от тази дейност беше доклад, в който са идентифицирани няколко недостатъка на съществуващия механизъм за саморегулиране и предложи препоръки за това как Кодексът да стане по-ефективен – особено чрез повишаване на прозрачността и преминаване от саморегулиране към по-ефективен модел на съвместна регулация. През 2020 г. подгрупата на ERGA за дезинформация продължи в този ред на работа, като проведе интервюта с външни експерти, организира събития с платформи и други съответни заинтересовани страни и мрежи и изготви доклади, фокусиращи се върху дефинициите за дезинформация и свързаните с нея концепции, дейности за медийна грамотност, връзки между платформите и изследователите, фактчекърите и принципите за разглеждане на жалби от потребителите.

През изминалата 2021 година ERGA продължи да оценява предизвикателствата, породени от дезинформацията, и съдейства на Комисията при разработването или прилагането на всеки бъдещ политически подход в тази област, включително потенциални схеми за съвместна регулация. По-специално, подгрупата се съсредоточи върху участието в процеси, очертани в „Плана за действие на Европейската демокрация” (EDAP) на Комисията и предостави експертен опит на Комисията, когато е необходимо. Основната цел на ПГЗ беше:

➤ Да съдейства на Комисията при укрепването на някои елементи от Кодекса за поведение във връзка с дезинформацията, а именно:

- Да разработи документ с позиция за преразглеждане на Кодекса през първия период на годината въз основа на работата, извършена от Подгрупа 2 (Дезинформация) през 2020 г., като се вземат предвид елементи, които се нуждаят от съвместна регулация;

- Да подкрепи Комисията и Европейската обсерватория за цифрови медии (EDMO) при разработването на набор от ключови показатели за ефективност (KPI) за по-ефективен мониторинг на прилагането на Кодекса;

- Да предоставя съвети, например чрез разработване на документ за позицията, относно проектирането и прилагането на съвместен регулаторен подход със специфичен фокус върху разграничаването на самото съдържание и координираното неавтентично поведение или технически средства за разпространение и засилване на съдържанието и относно мерките, които ще бъдат включени в преработен и засилен Кодекс;

- Да разработи документ за позиция за законодателното предложение относно прозрачността на спонсорираното политическо съдържание, както е обявено от Европейската комисия в „Плана за действие на Европейската демокрация” (EDAP), и да разработи документа за позицията веднага след публикуването на предложението, за да придружи допълнителния процес (целият процес е консултиран с Подгрупа 2),

- Да създаде систематично сътрудничество с Европейската комисия и Европейската обсерватория за цифрови медии (EDMO) и други заинтересовани страни за разработване на ключови елементи (като стандарти и процедури за открито и недискриминационно сътрудничество между фактчекърите и платформите, рамка за ефективно разкриване на данни за научни изследвания, ключови показатели за ефективност (KPI) или показатели за надеждност на източниците и др.) от новата засилена част от Кодекса, както е посочено в „Плана за действие на Европейската демокрация” (EDAP);

- Да организира поредица от публични събития (2-3 събития) и срещи при закрити врати със съответните заинтересовани страни, включително Европейската комисия, EDMO, EPRA, платформи, изследователи и фактчекъри, посветени на съвместната регулаторна рамка на бъдещето – с ориентиран към бъдещето подход към дезинформацията.

➤ Да подготви капацитет за евентуален мониторинг на засиления Кодекс, ако Европейската комисия има такава задача за ERGA (вероятно също така включва специфични аспекти като дезинформация във връзка с Covid-19). Подобно наблюдение може да включва национални избори и проблеми като практиката на платформите да позволяват микротаргетиране на политически реклами и целеви реклами (issue-based ads), както и премахване на акаунти.

➤ Да подкрепи, ако е необходимо, работата на Европейската комисия по отношение на равнопоставеността и балансираното медийно отразяване по време на избори.

➤ Да продължи работата по доклада за подобряване на взаимоотношенията между подписалите Кодекса, изследователите и препоръките, изготвени още през 2020 г.

➤ Да се съсредоточи върху външния плурализъм, като прозрачност на медийната собственост и структурен въпрос за медийните пазари, надграждайки констатациите на мониторинга за медиен плурализъм, ръководен от Центъра за медиен плурализъм и свобода на медиите и придружаващ усилията на Комисията за подобряване на разбирането и обществената достъпност на информация за собствеността на медиите, по-специално чрез Media Ownership Monitor, както е подчертано в „Плана за действие на Европейската демокрация” (EDAP).

➤ Да изготви проект на изявление на ERGA относно политическа реклама. Както беше обявено в „Плана за действие на Европейската демокрация” (EDAP) (публикуван

през декември 2020 г.), Европейската комисия започна обществена консултация по предложение за „инициатива за по-голяма прозрачност в спонсорираното политическо съдържание и други мерки за подкрепа“ (Политическа реклама – подобряване на прозрачността europa.eu), към който Групата изготви становище, достъпно на страницата на ERGA.

4. Група за действие 1 „Прилагане на Меморандума за разбирателство“

Укрепването на сътрудничеството, свързано с трансгранични случаи, е един от важните стратегически приоритети на ERGA за периода 2020-2023 г. То е специално насочено към изпълнение на един от основните ангажименти на ERGA, който е „да насърчава общите регулаторни подходи и ефективно сътрудничество между своите членове и заинтересовани страни“⁴. През 2018 г., „Документът за анализ и дискусия на ERGA, допринасящ за последователното прилагане на преработената Директива за аудиовизуални медийните услуги“, идентифицира редица области (материалният обхват на директивата, съвместно регулиране на платформите за споделяне на видеоклипове, прилагането на трансгранични финансови приноси, географско установяване на услуги и др.), където би било необходимо сътрудничество между членовете на ERGA за постигане на ефективно и последователно прилагане на новите правила.

През 2020 г. ERGA прие Меморандум за разбирателство (MoU), който създава обща рамка, съгласно която членовете на ERGA си осигуряват взаимна помощ и обмен на информация в името на по-ефективното прилагане на фундаментална стойност в трансграничните случаи. Тази Група за действие беше предназначена да осигури незабавно прилагане и администриране на Меморандума за разбирателство чрез конкретна работа по прилагането на задачи, които Групата за действие трябва да изпълнява в съответствие с Меморандума. С оглед на наскоро публикувания План за действие на ЕК за европейските медии в цифровото десетилетие, тази Група за действие може да допринася и със съответни съвети, базирани на опита на членовете си как предвиденото регулаторно сътрудничество може да бъде подоброено в бъдеще.

Основната цел на Меморандума за разбирателство е да се засили сътрудничеството между националните регулаторни органи с цел да се осигури последователно и ефективно прилагане на преработената Директива. Той определя рамка за сътрудничество и обмен на информация между органите по практически въпроси, произтичащи от прилагането ѝ. Освен конкретните задачи, директно произтичащи от Меморандума за разбирателство, Групата за действие ще подпомага членовете на ERGA за решаване на трансгранични случаи съгласно Меморандума, а когато е необходимо ще улеснява процеса на посредничество. Групата ще следи и анализира резултата от индивидуалните искания за сътрудничество и редовно ще докладва за тези дейности на пленарните заседания на ERGA.

Групата имаше и за цел да оцени функционирането на отделните разпоредби на Меморандума до края на годината. През тази първа година на събиране на опит с Меморандума за разбирателство, Групата за действие прецени кои части от него работят добре на практика и къде възникват някои трудности по отношение на практическото приложение. Един от въпросите, например, беше да се направи оценка дали са необходими допълнителни стъпки на национално ниво, за да стане очертаната рамка в Меморандума напълно работеща. Групата за действия предложи, където е възможно, дали и как Меморандумът за разбирателство може да бъде променен. Тази оценка естествено ще зависи от броя на случаите и от количеството данни, с които Групата ще разполага за различните области на Меморандума.

⁴ ERGA 2019 Декларация на целите, страница 1.

Групата за действие наблюдаваше конкретното прилагането на Меморандума за разбирателство по отношение на:

- Искания за информация;
- Искания за взаимопомощ;
- Искания за ускорена взаимопомощ;
- Сътрудничество по отношение на чл. 28б от ДАВМУ;
- Сътрудничество по отношение на чл. 13, параграф 2 от ДАВМУ;
- Възможна необходимост от предприемане на допълнителни стъпки, напр. на национално ниво или в рамките на ERGA.

По този начин, Групата за действие събира и поддържа документи за стъпките, които националните регулаторни органи са предприели, за да се приложи Меморандума и поддържа данни на естеството и броя на исканията за сътрудничество, съгласно същия. Съгласно раздел 3.3 от Меморандума за разбирателство, Групата за действие по-специално:

- а) поддържа на регистъра на SPOC съгласно раздел 2.1 на Меморандума;*
- б) поддържа регистъра с данни за националните финансови схеми по точка 2.2.2.3.1 въз основа на информацията (доколкото е налична), предоставена от националните регулаторни органи;*
- в) организира тримесечни срещи със SPOC за обмен на становища относно изпълнението на Меморандума;*
- г) събира информация от националния SPOC и докладва на пленарните заседания на ERGA относно изпълнението на Меморандума, както е предвидено в раздел 3.1;*
- д) разработва (когато е целесъобразно) стандартни образци за използване от участниците в контекста на общите и специфичните рамки за сътрудничество, предвидени в настоящия Меморандум;*
- е) формулира препоръки за изменения на Меморандума с цел да бъдат преодолените трудности, посочени от участниците; и*
- ж) поддържа списък на медиаторите, които могат да бъдат ползвани от националните регулаторни органи..*

5. Група за действие 2 „Икономически ефекти от кризата с COVID-19“

Групата за действие 2 (ГД 2) беше създадена през месец април 2020 г., след приемането на документа на ERGA относно инициативи за справяне със ситуацията с COVID-19, озаглавен „Значение на медиите по време на криза“. В светлината на безпрецедентните последици, причинени от пандемията от COVID-19, в документа се отбелязва важността на медийния сектор за предоставяне на надеждна информация към гражданите. Трябва да се подчертае, че неблагоприятното въздействие на кризата с COVID-19 влоши състоянието на много телевизионни оператори, издатели и радиостанции, които вече се намират във финансово затруднение в бързо променящите се пазарни условия. Въпреки обществената необходимост от надеждна информация, медиите бяха засегнати от икономическите ефекти на кризата, породена от коронавируса, особено и не само от намаляването на приходите от реклама.

Създаването на ГД 2 даде възможност за учредяване на форум в рамките на ERGA за обмен на опит между държавите-членки. Според споменатия документ на ERGA „с оглед на различните обхвати и компетенции, които националните регулаторни органи имат, този обмен може да бъде полезен и ползотворен за събиране на икономически и регулаторни мерки, въведени в държавите-членки, планирани действия и предвидени инструменти в подкрепа на националния медиен сектор“. Документът предвижда възможността за изготвяне на „препоръки, които биха могли да окуражат Европейската комисия и/или държавите-членки да вземат предвид медийния сектор“. Направено беше

проучване с оглед подпомагане на събирането на информация, свързана с въздействието на пандемията върху икономическите условия за медийния сектор и за способността на медийните играчи да продължават да спазват регулаторните си задължения. Първата част на проучването беше адресирана до членовете на ERGA и беше свързана с мерките, взети от публичните органи и някои основни икономически показатели. Седемнадесет членове на ERGA попълниха анкетите, насочени към регулаторите. Втората част беше свързана със справяне с всеобхватни икономически показатели и беше изпратена на Европейски търговски асоциации. Тази инициатива направи възможно събирането на основна информация за конкретните последици от пандемичната криза, която е свързана с първия доклад, представен на Европейската комисия в началото на 2021 г. Продължаването на работата на ERGA по тази тема през 2021 г. се основава на този доклад и работата на ГД 2 през 2020 г.

Като се вземе предвид продължаващото влияние на пандемията, ГД 2 продължи работата на ERGA по темата от 2020 г. Предварителните резултати от 2020 г. потвърдиха, че медийният сектор като цяло е силно засегнат от кризата с много сериозни икономически загуби. Тези, които разчитаха главно на приходите от реклама, по-специално търговските телевизионни и радиооператори, са били най-засегнати с течение на времето от влошаване на положението им. Анализът на високо ниво посочва, че последиците от пандемията ще продължат, което би могло да ускори и засили предишните негативни тенденции.

С оглед на предварителния анализ на информацията, събрана през 2020 г., три области, които ръководиха дискусиата сред членовете на групата остават значими и заслужават по-нататъшен анализ:

- Оценка на различното въздействие на кризата сред медийните играчи, в зависимост от размера на географската зона, в която са активни и обхвата на бизнеса им;
- Оценка на способността на приетите мерки на подпомагане за възстановяване от кризата;
- Оценка на потенциалното въздействие на кризата върху тенденциите в сектора и медийния плурализъм.

Група за действие 2 продължи на базата на общото взаимодействие, както от регулаторите, така и от медийната индустрия, за да поддържа икономически барометър за мултимедийни играчи, който може да бъде актуализиран. Предвидено беше повторно прилагане на инструментите за събиране на информация на национално ниво, което позволява цялостна перспектива за 2020 г. и първите месеци на 2021 г. Структурата на проучването следваше това, което е проведено през 2020 г. въз основа на три стълба:

- Съществуваща или планирана подкрепа за медийния сектор;
- Последици за спазване на закона и организация;
- Въздействие върху икономическите условия в сектора.

Въпросникът беше актуализиран в съответствие с опита на членовете на ERGA през 2020 г. Освен икономическите показатели бяха изследвани общите мерки и действията в сектора, планирани и изпълнени от държавите-членки за подкрепа на медийните играчи, както и влиянието и ефективността им. Групата се стремеше, доколкото е възможно, да прецени до каква степен европейските медийни играчи преобразуваха бизнес моделите си в отговор на кризата с COVID-19, напр. чрез преминаване от базирани на реклама бизнес модели към абонамент/ базирани на дарения бизнес модели и/или проучване на различни казуси, които илюстрират тази трансформация или други.

Тази диагноза и наблюдение се извършваше в съгласие с Европейската аудиовизуална обсерватория (ЕАО) и европейските браншови организации за медии. Специално внимание трябваше да се обърне на актуализацията на европейската база данни „COVID-19 Measures Tracker“, която съдържа мерки, предприети във филмовия и аудиовизуалния сектор на държавите-членки на ЕАО. По същия начин е уместно да се

проследи приложението и въздействието на текущи планове за подкрепа и възстановяване на Европейската комисия, по-специално Плана за действие за медиите и аудиовизията (МААР). Продължаващият обмен на опит и информация между членовете на ГД 2 по отношение на медийните играчи, които се намират под юрисдикцията на националните регулаторни органи, както и възможността за коментиране на предварителни практически препоръки, е друга основна дейност на групата.

6. Група за действие 3 „Медийна грамотност“

ERGA потвърди нарастващото значение на медийната грамотност във всички области на медийното потребление като важен фактор за укрепване на демокрацията и икономическа устойчивост на сектора. Ето защо ERGA създаде Група за действие „Медийна грамотност“ в работната си програма за 2021 г. Тази група имаше за цел да подобри въздействието и обхвата на ДАВМУ, клаузите, свързани с медийната грамотност, както и проекти и кампании за медийна грамотност. Надграждайки работата на Подгрупа 2, Работна група 2 (която през 2020 г. изготви някои препоръки относно кампаниите за медийна грамотност, прилагани от подписалите Кодекса за борба във връзка с дезинформацията), имайки предвид работната група на ЕПРА за медийна грамотност и препращайки към ключови европейски инициативи като Плана за действие за европейската демокрация и Плана за действие за медиите и аудиовизията, вземайки предвид специфични проекти за медийна грамотност на европейско ниво (напр. Центрове за безопасен интернет), Групата за действие обменяше идеи, най-добри практики и опит относно използването на регулации (ДАВМУ), финансиране и кампании, с крайна цел да помогне на регулаторите и другите органи да бъдат по-ефективни при оправомощаването на гражданите при използването на дигитални медии по справедлив и целенасочен начин.

Що се отнася до регулацията, акцентът беше поставен върху разпоредбите на ДАВМУ, които изискват платформите за споделяне на видеоклипове (VSP) да създават мерки за ефективна медийна грамотност и инструменти, повишавайки информираността на потребителите, и в по-малка степен относно разпоредбите на ДАВМУ за мерките на държавите-членки за развитие на уменията за медийна грамотност и отчитане на тези мерки. Групата за действие подкрепи Комисията при разработването на инструментариум, който да гарантира практическото прилагане на новите задължения за медийна грамотност на VSP и да направи предложения на Комисията по въпроси, които трябва да бъдат включени в докладите за медийната грамотност на държавите-членки. Що се отнася до проектите и кампаниите, акцентът беше върху два всеобхватни въпроса: Как могат проектите за медийна грамотност да бъдат по-добре споделени с целевата група? Как трябва да се организират такива проекти, така че те да имат определено въздействие? Групата за действие анализира конкретни проекти на европейско ниво. Целта е да се идентифицират кои конкретни критерии трябва да се обмислят, за да е подходящ проекта за медийна грамотност за включване на различни целеви групи, така че критериите да постигнат високо ниво на въздействие сред идентифицираната целева група. Групата за действие събра съществуващи вече проекти на европейско и национално ниво.

Общата цел на Групата за действие „Медийна грамотност“ с председател г-жа Стефани Коми (BAI, Ирландия) и г-жа Антие Вом Берг (DLM, Германия) беше да даде възможност на гражданите на ЕС да използват дигиталните медии по честен и целенасочен начин. Те трябва да могат да използват възможностите, предлагани от дигиталните медии. Това върви ръка за ръка с укрепване на демократичните структури и икономическата устойчивост на медийния сектор. Групата за действие ще се съсредоточи върху следните приоритети:

По отношение на регулацията, основният приоритет ще бъде да подкрепя Комисията при разработването на инструментариум за осигуряване на практическо

приложение на новите задължения за медийна грамотност на VSP (Video Sharing Platforms), особено в онлайн средата. Както е посочено в Плана за действие за медиите и аудиовизията, „Комисията, заедно с ERGA и други експерти, както и в диалог с VSP, ще разработи набор от инструменти за подобряване информираността на потребителите, подобряване на критичните им умения и избори, и оказване на помощ на потребителите да достигнат до по-голямо разнообразие от медийно съдържание, налично на VSP”. Групата за действие обмени идеи и отправи практически препоръки към Комисията по обхвата на въпросите, които ще бъдат включени в докладите на държавите-членки за медийна грамотност.

Що се отнася до проекти и кампании, целевите групи (напр. деца, младежи, родители, възпитатели, граждани, възрастни хора), на които може да се даде възможност да използват и да взаимодействат с медиите в честен и целенасочен начин, са много разнородни. Предизвикателството тук беше предимно на две нива:

➤ Фокус върху потребителя: Като се вземат предвид различните потребители, инициативите за медийна грамотност трябва да бъдат тематично ориентирани към конкретния житейски контекст и индивидуални нужди. С цел да се преодолее това предизвикателство, идентифицирайки най-добрите практики и споделяйки ресурси, може да се помогне на регулаторите да се справят с техните нужди на национално и местно ниво.

➤ Подобряване на обхвата: Инициативите за медийна грамотност трябва да достигнат до възможно най-голям брой хора. Поради това следва да се създадат и прилагат стратегии за достигане на съответните целеви групи по възможно най-добрия начин. Групата за действие разгледа критериите за избор, за да помогне при определяне на най-добрите практики с оглед да се помогне на регулаторите и други заинтересовани страни да вземат информирани решения като коя инициатива за медийна грамотност биха желали да последват.

Съществуват различни концепции, инициативи, програми и проекти във всяка държава членка, както и на европейско ниво, които поддържат медийната грамотност на гражданите. Съответните мерки на европейско ниво (напр. последните препоръки на ERGA за кампаниите за MIL за прилагане на Кодекса за борба във връзка с дезинформацията, работната група на ЕПРА за MIL, телекомуникационната програма на Механизма за свързване на Европа (CEF): центрове за безопасен интернет) бяха обобщени за използване и справка. Целта беше да се осигури „Насоки за потребителя” за регулатори, които се стремят да развият дейността си, свързана с медийната грамотност, както и да насърчава сътрудничеството между регулаторите в тази област.

ЕВРОПЕЙСКАТА ПЛАТФОРМА НА РЕГУЛАТОРНИТЕ ОРГАНИ (ЕПРА)

ЕПРА адаптира работната програма на платформата за 2021 г. в полза на по-гъвкава рамка. Целта беше да се адаптират работните процеси на ЕПРА и резултати към несигурността, провокирана от пандемията COVID-19, като същевременно остава вярна на целите, посочени в 3-годишната стратегия на ЕПРА. Вместо да изготвя подробна работна програма, с изчерпателен контекстен раздел, фокусът беше поставен върху същността, съдържанието. Редица ключови теми (събрани от членовете на ЕПРА) бяха класифицирани под тагове, отразяващи приоритетите и стратегическите цели на ЕПРА и бяха представени на членовете на ЕПРА за обсъждане по време на специална дигитална пленарна сесия, която се проведе на 22.01.2021 г. и последващо проучване. Вместо да предлага теми на пленарни и работни групи, както е обичайно за ЕПРА, работната програма за 2021 г. се стремеше да запази максимална гъвкавост относно начина, по който може да се разглежда всяка тема, в зависимост от външни обстоятелства, като очертава набор от потенциални формати и резултати.

Трите приоритетни „тагове“, които движеха работата на ЕПРА през 2021 г., бяха правни и регулаторни; сътрудничество с НРО от свързани регулаторни сектори; ориентирани към бъдещето технологии. Трите ключови теми, включени в работата на ЕПРА през 2021 г., бяха реч на омразата (онлайн и офлайн); регулиране на онлайн платформи и сътрудничество с другите национални регулаторни органи; AI и регулаторите. Освен това, работата продължаваше и работната група на ЕПРА за медийна и информационна грамотност (EMIL). Една от целите на EMIL е да се стреми да си сътрудничи с Групата за медийна грамотност на ERGA. Други теми от интерес, които не са идентифицирани като приоритетни, но беше проявен интерес от някои от членовете на ЕПРА са: Насърчаване на неформалното сътрудничество между аудиовизуалните национални регулаторни органи от ЕС и извън ЕС; Достъп до онлайн порнография и защита на непълнолетни; Националните регулаторни органи и изследвания – проучване на нови методологии/ анализ на данни; Основни пазарни тенденции; Обществени медии и устойчивост; Виртуална реалност и разширена реалност; Разнообразие и приобщаване; Аудиовизуална индустрия и отпечатък върху околната среда.

ЕПРА изготви тригодишна стратегия за 2021-2023 г., в която прозрачността и отчетността са двете ключови ценности. Работният план, приет от Управителния съвет на 28.01.2021 г., определя пътна карта, която да даде практически ефект на стратегическите цели и задачи на ЕПРА. Новата стратегия, обхващаща периода 2021-2023 г., беше приета единодушно чрез онлайн процедура, приключваща на 7.12.2020 г. от общността на членовете на ЕПРА. „Споделянето на знания за прегръщане на промените“ ще бъде мотото на ЕПРА през следващите три години. Стратегията се стреми да идентифицира и да отговори на предизвикателствата на ЕПРА като мрежа и на предизвикателствата, пред които са изправени отделните членове в периода 2021-2023.

На 20 и 21.05.2021 г. се проведе 53-тата среща на Европейска платформа на регулаторните органи (EPRA) в Webex. Първото събитие от 53-та среща на EPRA, „[Какво ново в живота на EPRA?](#)“, се проведе в четвъртък, 20.05.2021 г. от 11:00 до 13:30 ч. По време на срещата беше гласуван [новия управителен съвет](#), [новия устав](#), както и [приемането на нов член в мрежата](#) – Националният аудиовизуален институт на Финландия (KAVI). Г-н Любош Куклиш от словашкия регулатор е новият председател на EPRA, а за заместник-председатели бяха избрани Stephanie Comey, BAI (Ирландия); Maria Donde, Ofcom (Великобритания); Peter Matzneller, DLM (Германия); Mari Velsand, NMA (Норвегия). Вторият ден беше тематична среща „[Живот с езика на омразата: от разбиране към борба](#)“. Срещата се проведе отново в Webex, от 13.00 до 15.00 часа. Всички съответни документи, свързани с пленарно заседание, са достъпни на уебсайта на EPRA.

В тригодишната стратегия за периода 2021-2023 г. на ЕПРА, приета от членовете на 7.12.2020 г., Стратегическа цел 4 (Да бъдем устойчиви като организация), *inter alia*, има за цел да гарантира, че работните процеси и правила на ЕПРА са ефективни, прозрачни и отчетни. Поради това УС предприе преглед на Устава на ЕПРА, за да ги приведе в съответствие с настоящата оперативна рамка на ЕПРА, която се е развила значително след последното изменение на Устава през 2011 г., и за да подобри отчетността и прозрачността на ЕПРА като организация. Съгласно работния план за 2021-2023 г., който УС прие на 28.01.2021 г., това трябваше да се случи през 2021 г. В своя преглед на Устава от 2011 г. УС се опита да включи настоящите процедури и практики на ЕПРА, за да отразява статуквото на организацията и постигнатия напредък по отношение на нейните цели, финансиране и практическа работа през последните десет години. В същото време целта му е да даде справедливост на по-широките аспекти на стандартните процедури за организации като мрежата ЕПРА.

1. Панорама: преглед на 40 национални доклада, обхващащи развитието през 2020 г.

➤ Регулиране по времето на COVID-19: Въздействието на пандемията върху медиите е повдигнало остри въпроси върху устойчивостта на аудиовизуалния сектор. Членовете на ЕПРА бяха изключително заети да отговарят на безпрецедентни предизвикателства пред индустрията и гражданите. Те също трябваше да адаптират работните си процеси новата ситуация и мерките за блокиране. Положителното е, че кризата насърчи модернизирването на комуникационни инструменти и обмен, използвани от регулаторите и улеснили организацията (и участието в) голям брой онлайн събития и семинари. По този начин въздействието на COVID-19 получава особено значение в отчитане за периода.

➤ Година на преход: Здравната криза значително забави транспонирането на ДАВМУ, като само няколко държави са спазили крайния срок от 19 септември 2020 г. Паралелно и малко преди края на 2020 г., Европейската комисия публикува две законодателни инициативи: Закон за цифровите услуги (DSA) и Закона за цифровите пазари (DMA) с цел регулиране на онлайн платформите. През цялата година разширяването на обхвата на аудиовизуалното регулиране на платформите за споделяне на видеоклипове предизвика оживени дебати по въпросите на тълкуването и предоставени материали за много онлайн събития и уебинари. Първите насоки за VSP бяха издадени във Великобритания. За няколко от регулаторите предизвикателствата при прилагането на ДАВМУ и предстоящата рамка за онлайн вредите ще изискват по-структурирано сътрудничество с регулатори от съседни сектори. Появяват се първите инициативи по тази линия.

➤ Повишена информираност за въздействието на онлайн медиите: Здравната криза подчерта и въздействието на онлайн медиите върху гражданите и обществото като цяло, като на преден план са въпроси като информационно разстройство или реч на омразата. Превантивни политики, като медийна грамотност или защитни механизми, както и регулаторни реакции и механизмите за прилагане бяха докладвани.

➤ ЕПРА и език на омразата: През годините темата за речта на омразата редовно фигурира в дневния ред на срещите на ЕПРА и членовете обсъждат този сложен въпрос под различни ъгли, включително въпроса за юрисдикцията и типологията на съдържанието (Истанбул 2004; Сараево 2005) и най-добрите регулаторни практики и казуси – закон (Будва 2014). През 2016 г. фокусът беше изместен върху справянето с омразно съдържание по време на криза, както от гледна точка на медийните доставчици, така и от гледна точка на регулаторните органи, както и върху разглеждането на конкретни теми, които могат да подхранват речта на омразата, като тероризъм и мигрантски кризи. Съвсем наскоро, по време на 49-ата среща на ЕПРА в Сараево през 2019 г., работна група по „превенцията на речта на омразата в медиите в страни с мултикултурни общности“ даде възможност да възобнови тази дълготрайна дискуссия сред членовете на ЕПРА, за да сподели актуализации относно неотдавнашни случаи и законодателни инициативи и за екскурзия в неврологията и психологическата перспектива за подбуждане към омраза. В допълнение към консултацията с членовете на ЕПРА, речта на омразата беше определена като приоритетна тема в работната програма на платформата и за 2021 г.

Миналият обмен подчертава трудностите при дефинирането на речта на омразата и трайното предизвикателство пред регулаторите да „претеглят“ свободата на изразяване спрямо нивото и естеството на предполагаемите случаи на реч на омразата, с които се сблъскват. Съвсем наскоро фокусът на дискусиите във форума на ЕПРА се измести от речта на омразата в излъчваните медии към онлайн сферата, отразявайки оживените публични дебати за мултиплициращия ефект на онлайн медиите по отношение на омразното съдържание и ролята на социалните мрежи, както и на продължаващите правни инициативи на национално и европейско ниво за справяне с онлайн вредите и регулиране на онлайн платформите. Паралелните направления на работа в последователни работни

програми на ЕПРА също подчертават значението на широк кръг от правни и неправни потенциални средства за защита и инструменти за борба с омразното съдържание, като медиен плурализъм, саморегулиране, изкуствен интелект и медийна грамотност. Предвид всичко гореизложено, тематичната среща на ЕПРА имаше за цел да предостави изчерпателна картина на речта на омразата, като разкрие сложността и проучи средствата за ефективното справяне с този проблем.

ДРУГИ УЧАСТИЯ НА СЕМ В СЪБИТИЯ С МЕЖДУНАРОДЕН ХАРАКТЕР

През 2021 година Съветът за електронни медии продължи активното си сътрудничество с различни органи и организации, участие в инициативи, подготовка на материали/ доклади/ срещи с международно участие, макар и в неприсъствен формат поради пандемията от Covid-19.

- В началото на 2021 г. Съветът за електронни медии предостави на Министерство на външните работи необходимата информация относно Част III Медиен плурализъм за Втория доклад на Европейската комисия за върховенството на закона, публикуван на 20.07.2021 г.;

- На 17.03.2021 г. е проведена среща между членовете на СЕМ и представители на Европейската комисия, на която са обсъдени въпросите от областите на компетентност на СЕМ;

- Вследствие на горните две инициативи, във Втория доклад за върховенството на закона ЕК отчита следното: *„Беше прието ново законодателство за укрепване на независимостта на медийния регулатор СЕМ и се предприемат стъпки за увеличаване на неговите ресурси. През декември 2020 г. Народното събрание прие Закон за изменение и допълнение на Закона за радиото и телевизията с цел транспониране на преразгледаната Директива за аудио-визуалните медийни услуги (ДАВМУ). Това ще повиши независимостта на СЕМ, по-специално като гарантира, че той ще следи обществен интерес и ще предприеме действия за защита на свободата и плурализма на словото и информацията и независимостта на доставчиците на медийни услуги. Увеличението на бюджета на СЕМ с 574 867 евро (1,12 млн. лева), предвидено в държавния бюджет за 2021 г., има за цел да отговори на опасенията, изразени в Доклада относно върховенството на закона за 2020 г., във връзка с недостига на ресурси, необходими за ефективното изпълнение на задачите на СЕМ. Въпреки че това беше положително развитие, неотдавна - през март и април 2021 г., правителството намали бюджета на регулаторния орган. Освен това предстои да се види дали планираното увеличение на бюджета ще бъде достатъчно с оглед на допълнителните задачи, свързани с прилагането на преразгледаната ДАВМУ.“*

- През м. март 2021 г. е отговорено на Искане за сътрудничество от Европейската аудиовизуална обсерватория във връзка с „Картографиране на правилата, приложими за платформите за споделяне на видеоклипове“.

- През м. април 2021 г. е предоставена информация на Министерство на външните работи, свързана с изготвянето на Пети национален доклад по изпълнението на Рамковата конвенция за защита на националните малцинства за периода 2018 г. – 2021 г. Информацията е допълнена през м. юли 2021 г. и м. септември 2021 г.

- Във връзка с посещение на делегация на Европейската комисия против расизма и нетолерантността в Република България (ECRI), на 28.09.2021 г. експерт на СЕМ представи презентация в конференция в Гранитна зала на МС по темата за медиите срещу расизма и ксенофобията.

- През м. октомври 2021 г. е предоставена информация на Министерство на външните работи за изпълнението на приетия с Решение на Министерски съвет № 806/06.11.2020 г. План за изпълнение на мерки в отговор на препоръките и посочените

предизвикателства, съдържащи се в Доклада на Европейската комисия от 30 септември 2020 г. относно върховенството на закона за 2020 г., Ситуация в областта на върховенството на закона в България.

- Представители на СЕМ (членове и служители) взеха участие в организирана от Представителя по свободата на медиите на ОССЕ кръгла маса на тема „Роля на независимите национални регулатори на средствата за масова информация за повишаване доверието в медиите“ – събитието се проведе чрез видеоконферентна връзка на 02.11.2021 г.

- Представител на СЕМ проследи съпътстващите събития в рамките на срещата на върха по демокрацията, организирана от президента на САЩ 09-10.12.2021 г. (06.12.2021 г. – „Медийна грамотност“; „Ролята на партньорствата в борбата с дезинформацията“; 08.12.2021 г. – „Свобода на медиите и устойчивост“).

- Взето е участие в организирана отново от Представителя по свободата на медиите на ОССЕ кръгла маса на тема „Фалшивите новини: изкуственият интелект и дезинформацията като предизвикателство пред многостранната политика“ на 07.12.2021 г.

- На 13.12.2021 г. член на СЕМ и служители от администрацията участваха във видеоконферентна връзка, организирана от Министерство на правосъдието по инициатива на Европейската комисия с тема „Медийен плурализъм и свобода на медиите, с фокус върху защитата на журналистите“.

ЕВРОПЕЙСКИ ПРОИЗВЕДЕНИЯ

Във връзка с приложението на член 13, 16 и 17 от Директивата за аудиовизуални медийни услуги и чл. 19 и чл. 19а от Закона за радиото и телевизията, Съветът за електронни медии изготвя ежегодни справки за дела на европейските произведения в телевизионните програми с национален обхват и в аудио-визуалните нелинейни медийни услуги.

СЕМ изпрати писма, изискващи информация на годишна база, до всички доставчици на линейни аудио-визуални медийни услуги с национален обхват и до доставчиците на нелинейни медийни услуги.

Линейни медийни услуги:

Предоставилите информация за 2021 г. са общо 48 доставчика за 80 телевизионни програми с национален обхват (за 2020 г. са били 36 доставчика за 66 програми, за 2019 г. – 39 доставчика за 69 програми, за 2018 г. – 43 доставчика за 72 телевизионни програми с национален обхват).

Според данните на доставчиците на линейни медийни услуги, квотата от 50 % за дела на европейските произведения в годишното програмно време се изпълнява при по-голямата част от тях – тя е средно 65,17 % за 2021 г. (при средно 60 % за 2020 г., 62 % за 2019 г., 62 % за 2018 г.). Квотата за произведения, създадени от независими продуценти (фиксирана в ЗРТ на минимум 12 %) също е изпълнена на средна база, със средно аритметичен процент от 29,35 % за 2021 г. (при 29 % за 2020 г., 28 % за 2019 г., 28 % за 2018 г.).

Нелинейни медийни услуги:

Предоставилите информация за дяловете на европейските произведения в каталозите за 2021 г. са 14 доставчика на нелинейни аудио-визуални медийни услуги (при 10 за 2020 г., 8 за 2019 г., 10 за 2018 г.). Голяма част от вписаните доставчици декларират, че не са предоставяли медийни услуги по заявка през 2021 г. или че попадат в изключенията по чл. 19, ал. 3 и ал. 4 от ЗРТ (микропредприятия или доставчици с аудиторен дял, по-малък от 1 на сто от общата аудитория или когато задължението не се прилага, тъй

като е неприложимо на практика или необосновано поради естеството или темата на аудио-визуалните медийни услуги).

От информацията, предоставена от доставчиците на нелинейни медийни услуги за 2021 г., също се отчита сравнително висок процент на европейска продукция в съдържанието на каталозите и спазване на изискуемите 30 %. Средният процент на европейската продукция за 2021 г. е 67,28 % (54 % през 2020 г., 66 % за 2019 г., 65 % за 2018 г.). Потреблението на европейски произведения е средно 48,30 % за 2021 г. (40 % за 2020 г., 53 % за 2019 г., 57 % за 2018 г.). Средният деклариран процент на европейски произведения на начална страница на доставчиците е 48,41 %.

Обобщени данни (съгласно справките, предоставени от доставчиците):

Дял на европейските произведения в телевизионните програми с национален обхват:

- 2021 г.: 65.17 %
- 2020 г.: 60 %
- 2019 г.: 62 %
- 2018 г.: 62 %
- 2017 г.: 61.71 %

Дял на европейските произведения, създадени от независимите продуценти:

- 2021 г.: 29.35 %
- 2020 г.: 29 %
- 2019 г.: 28 %
- 2018 г.: 28 %
- 2017 г.: 26.77 %

Дял на европейските произведения в каталозите на нелинейните медийни доставчици:

- 2021 г.: 67.28 %
- 2020 г.: 54 %
- 2019 г.: 63 %
- 2018 г.: 65 %,
- 2017 г.: 62.76 %

Дял на потребление на европейските произведения в нелинейните медийни услуги:

- 2021 г.: 48.30 %
- 2020 г.: 40 %
- 2019 г.: 66 %
- 2018 г.: 57 %
- 2017 г.: 52.73 %

ФИНАНСОВА СТАБИЛНОСТ НА СЕМ

Съветът за електронни медии, в рамките на извънредна епидемична обстановка във връзка с Covid – 19, успя разумно да разходва бюджетните средства и постигна най-важната цел и постоянен приоритет на Съвета - финансова стабилност. Тази цел се реализира чрез оптимално планиране и управление на финансовите ресурси през отчетния период, анализ и контрол по отношение на тяхното икономично, ефикасно и ефективно разходване в съответствие с действащите правила и норми.

В областта на плановата дейност през периода е разработена тригодишната бюджетна прогноза за периода 2022-2024 г., като при плановите показатели се отчитат всички външни и вътрешни фактори, даващи отражение при изпълнението на бюджета.

В счетоводната дейност през отчетния период усилията са насочени към осигуряване на ярна и надеждна информация за финансовото и имуществено състояние на Съвета. Така на практика се реализира основната функция на счетоводната отчетност, която се състои в осигуряване на информационна база, върху която се градят управленските решения. Доказателство за правилната финансова и счетоводна политика е извършеният от Сметна палата одит на годишния финансов отчет на СЕМ за 2020 г. и връченото становище, че финансовият отчет дава ярна и честна представа за финансовото състояние и имуществото на Съвета за електронни медии към 31 декември 2020 година, в съответствие с приложимата обща рамка за финансово отчитане.

ОТЧЕТ ЗА КАСОВОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА НА СЕМ

Със Закона за държавния бюджет на Република България (ЗДБРБ) за 2021 г. е определено бюджетно взаимоотношение на Съвета за електронни медии с централния бюджет в размер на 2 916 000 лв., ограничен съгласно чл. 106, ал. 1 от ЗДБРБ за разходи свързани с COVID-19 с размер 145 800 лв.

1.1. Изменение на бюджетното взаимоотношение с централния бюджет:

С Постановления № 41 от 04.02.2021 г., № 188 от 17 май 2021 г., № 305 от 17 септември 2021 г. на Министерски съвет са одобрени допълнителни трансфери за сметка на централния бюджет, съответно в размер на 40 000 лв. за покриване на разходите по произвеждането на изборите за народни представители през 2021 г.; в размер на 40 000 лв. за покриване на разходите по произвеждането на изборите за народни представители на 11 юли 2021 г. и в размер на 80 000 лв. за покриване на разходите по произвеждането на изборите за президент на републиката и за народни представители на 14 ноември 2021 г.

С Постановление № 113 от 29.03.2021 г. и № 177 от 29.04.2021 г. на Министерски съвет, бюджетното взаимоотношение с централния бюджет по бюджета на СЕМ е намалено съответно с 24 200 лв. и с 20 900 лв., на основание чл. 106, ал. 2 и 3 от ЗДБРБ за 2021 г.

За отчетения период са направени и вътрешно компенсирани корекции между отделните параграфи и подпараграфи с оглед актуализиране на плановите показатели на бюджета.

1.2. Изпълнение на бюджетната сметка

ПРИХОДИ

За 2021 година по бюджета на Съвета за електронни медии са одобрени собствени приходи – държавни такси в размер на 1 200 000 лв.

За отчетния период реализираните от СЕМ приходи са 1 054 436 лв., което представлява 87,87% изпълнение от одобреното. На фона на пандемията от Covid – 19, Съветът прояви разбиране към доставчиците на медийни услуги, като не проведе агресивна кампания за събиране на дължимите вземания от такси и санкции. Без съмнение въведеното в страната извънредно положение, а в следствие и неколккратно удължаваните периоди на извънредна епидемична обстановка, засегнаха сериозно всички сектори на стопанския живот, в т. ч. и медийния сектор. Различни проучвания и анализи сочат за съществен спад на рекламата в радио и телевизия, приходите от която са основни

за финансирането на дейността на доставчиците. Като всеки бизнес в период на криза и операторите се опитаха да адаптират своите работни процеси. Това неминуемо води до забавяне на редица плащания към държавата и в частност – към Съвета за електронни медии.

Собствените приходи включват:

	лева
такси за административни и други услуги и дейности	934 992
глоби, санкции и неустойки	118 894
други приходи	550

За отчетения период най-висок процент изпълнение на собствените приходи спрямо заложените годишни параметри са отчетени от *такси за административни и други услуги и дейности* в размер на 934 992 лв. и представляват 88.67% от общите приходи и 77.92% от одобрените приходи по бюджет. Отчетените приходи от имуществени санкции са в размер на 118 894 лв. и представляват 11.28% от общите приходи.

Приходите от такси по ТПРТД включват:

	лева
проверка на редовността на документите	3 000
първоначална такса регистрация, лицензия	22 500
годишна такса за радиодейност	277 913
годишна такса за телевизионна дейност	609 879
такси за извършване на промени в условията на издадената лицензия или в регистрираните обстоятелства, за удължаване на срока на лицензията	21 700

Във връзка с предприети действия, свързани с изпълнение на Вътрешните правила за установяване на публични държавни вземания през 2021 г., са изпратени 69 уведомления за дължими такси за 2020 г. на обща стойност 227 447 лв., в т. ч. на 55 телевизионни оператори и 14 радиооператори. В резултат са получени суми в размер на 93 568 лв.

От съставените АУПДВ 36 бр. на стойност 130 061 лв. са заплатени такси в размер на 19 500 лв., а в резултат на изпратени 29 бр. покани за доброволно изпълнение е получена сума в размер на 15 500 лв.

От изпратените 52 преписки на частни съдебни изпълнители на стойност 168 687 лв., са получени суми в размер на 12 733 лв.

РАЗХОДИ

За отчетния период Съветът за електронни медии в осъществяване на своята дейност е изразходвал 3 022 300 лв., при годишен план 3 030 900 лв. Изпълнението спрямо уточнения годишен план е 99.72%

Процентното изпълнение на разходите спрямо плана към 31.12.2021 г. е следното:

лева

Показатели	Бюджет 2021 г.	Отчет към 31.12.2021 г.	% изпълнение план 2021 г.
РАЗХОДИ			
1. Заплати и възнагр. по труд. и служебни правоотношения	1 276 726	1 276 138	99.95
2. Други възнаграждения и плащания на персонала	47 677	47 451	99.53
3. задължителни осигурителни вноски	292 700	290 083	99.11
4. Издръжка	635 759	634 662	99.83
4.1. Медикаменти	129	124	100
4.2. Материали	159 120	158 292	99.48
4.3. Вода, горива и енергия	90 600	90 599	100
4.4. Разходи за външни услуги	284 000	283 977	99.99
4.5. Текущи разходи	92 000	91 920	99.13
4.6. Командировки в страната	500	497	99.40
4.7. Разходи за застраховки	9 300	9 143	98.31
4.8. Други разходи за финансови услуги	110	110	100
5. Платени данъци, такси и административни санкции	6 000	3 475	57.92
6. Разходи за членски внос	7 043	7 043	100
7. Основен ремонт на ДМА	8 886	8 886	100
8. Придобиване на ДМА	728 664	727 114	99.79
9. Придобиване на нематериален ДА	27 450	27 450	100
ОБЩО РАЗХОДИ	3 030 900	3 022 300	99.72

ТРАНСФЕРИ

За отчетния период Съвета за електронни медии е получил от Министерство на финансите трансфер в размер на 1 967 864 лв., в т.ч. получени трансфери от централния бюджет - 1 515 058 лв. и трансфери за поети данъци и осигурителни вноски – 452 806 лв.

НАЧИСЛЕНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ПОЕТИ АНГАЖИМЕНТИ

Съгласно Закона за държавния бюджет на Република България за 2021 г. максималният размер на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през 2021 г. и максималният размер на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през 2021 г. са утвърдени в размер на 1 407 800 лв.

ОТЧЕТ ЗА СМЕТКИ ЗА ЧУЖДИ СРЕДСТВА

В Отчета за сметки за чужди средства по *§§ 93-10 чужди средства от други лица* е отразена получената парична гаранция по договори в размер на 622 290 лв. и съответно по *§§ 95-07 наличност в лева по сметки в края на периода*.

ДЕЙНОСТИ В ОБЛАСТТА НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

Една от основните цели на Съвета за електронни медии е осигуряване на качествено и ефективно управление на служителите в администрацията. Дейностите в тази област са насочени към правилно планиране на работата и оценката на изпълнението, насърчаване на служителите към развитие и стремеж към иновативност.

През 2021 г. бе увеличена числеността на администрацията с 6 щатни бройки като по този начин бе подпомогната основната дейност на Съвета - мониторинг и надзор.

В съответствие с утвърденото длъжностно разписание числеността на персонала за 2021 г. е 66 щатни бройки, в т.ч. 5 членове на Съвета за електронни медии, избрани и назначени, съгласно Закона за радиото и телевизията и 61 щатни бройки административно-технически персонал. Дейността на администрацията на Съвета за електронни медии се осъществява от държавни служители и от лица, работещи по трудови правоотношения, като за служителите по трудово правоотношение се прилага чл. 107а от Кодекса на труда.

Към 31.12.2021 г. заетите бройки са 57, в т.ч. 5 бройки членове на СЕМ и 52 бройки административно-технически персонал. Свободните работни места в края на годината са девет. Движението на персонала през годината се осъществяваше под въздействието на редица обективни и субективни фактори и се определя от спецификата на дейността.

Кадровото осигуряване в администрацията се решава чрез набиране на кандидати по обяви и чрез провеждане на конкурсни процедури. През 2021 г. са проведени 4 конкурсни процедури по Закона за държавния служител като в резултат са назначени 6 държавни служители.

Възнагражденията на служителите в администрацията на Съвета се определят съгласно Наредбата за заплатите на служителите в държавната администрация и утвърдените вътрешни правила за работна заплата. На база на получените годишни оценки за 2020 г. са завишени индивидуалните основни заплати на служителите средно с 13 %. През годината, въз основа на оценки на структурните звена и на отделните служители са изплащани допълнителни възнаграждения за постигнати резултати.

През 2021 г., с цел повишаване професионалната квалификация и поддържане на актуални и нови знания, са организирани участия на служители от администрацията в различни обучения.

Четирима служители са участвали в обучения, организирани от Института по публична администрация по проект „Дигитална трансформация в обучението - дигитална компетентност и учене“, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“. Петима новоназначени служители са преминали задължително обучение, съгласно чл. 35 от Закона за държавния служител.

Успешно е осъществена и останалата текуща дейност в областта на човешките ресурси – обработка на болнични листове, отпуски, статистически отчет на работната заплата и движение на служителите, поддържане на служебни и трудови досиета. Актуализирани са вътрешните нормативни документи в съответствие с измененията в нормативната база.

Във връзка с обявената извънредна епидемиологична обстановка и с цел предотвратяване разпространението на COVID-19 са предприети действия за организиране на работата съгласно въведените здравни изисквания. Извършвани са годишни профилактични прегледи, осигурени са безопасни и здравословни условия на труд с цел безпроблемно функциониране на Съвета за електронни медии.

ДЕЙНОСТИ ПО ЗАКОНА ЗА ОБЩЕСТВЕНИТЕ ПОРЪЧКИ

В изпълнение изискванията на Закона за обществените поръчки, през 2021 г. е проведена 1 открита процедура за „Доставка, внедряване и гаранционна поддръжка на Система за мониторинг на СЕМ“.

Проведена е и 1 процедура по събиране на оферти с обява за доставка и гаранционно обслужване на компютърно оборудване.

За осигуряване на работния процес с необходими услуги от външни организации и фирми, без прилагането на процедура по ЗОП, тъй като стойността на доставката или услугата не я изисква, са сключвани договори и/или анекси. Изпълнението на договорите е обект на постоянен контрол.

ДЕЙНОСТИ ПО ЗАКОНА ЗА ДОСТЪП ДО ОБЩЕСТВЕНА ИНФОРМАЦИЯ

Във връзка със задълженията на СЕМ за предоставяне на достъп до обществена информация като публичноправен субект по смисъла на чл. 3, ал. 2, т. 1 от Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ), са обработени 5 броя заявления, от които по 3 броя е предоставен пълен достъп до исканата информация; 1 заявление е препратено на основание чл. 32, ал. 1 от ЗДОИ – когато органът не разполага с исканата информация, но има данни за нейното местонахождение; 1 заявление е оставено без разглеждане.

ДЕЙНОСТИ ПО АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ

Регистрирането и управлението на входящата, изходящата кореспонденция и на вътрешните документи се осъществява според правилата на утвърдената Инструкция за деловодната дейност и документооборот в Съвета за електронни медии. Върху изпълнението на задачите се осъществява постоянен оперативен контрол чрез Автоматизирана информационна система „Документооборот“.

През периода в деловодството са регистрирани и обработени:

общо документи - 4 804 бр., от които:
входяща кореспонденция - 2 388 бр.
изходяща кореспонденция - 2 416 бр.

Дейността по оформяне и поддържане на учрежденския архив се извършва в съответствие с архивното законодателство и вътрешните правила. През периода са приети за архивиране 91 папки с входяща и изходяща кореспонденция за 2019 и 2020 г., ползвани документи от архива – 1 броя; разпределени 147 писма и обратни разписки в архивните папки.

Служителите подпомагат провеждането на заседания, работни срещи и други публични прояви на Съвета за електронни медии. Изготвени са 38 протоколи от заседания на СЕМ, както и от работни срещи и публични прояви на СЕМ.

Във връзка с обявеното извънредно положение и с цел предотвратяване разпространението на Covid-19, значителна част от насрочените конференции, дискусии, кръгли маси и др. се отложиха за след приключване на пандемията или провеждани онлайн. През изминалия период представители на Съвета за електронни медии взеха участие в конференции, дискусии, кръгли маси с, но не само:

- Асоциация на българските радио- и телевизионни оператори - АБРО
- АЕЖ - България и Уницеф във връзка със събитие за представяне на проучване "Деца и медиите"
- Онлайн среща с Егор Тилпунов от Ограничената мисия за наблюдение на парламентарните избори 2021 към Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа
- Европейска комисия за годишния доклад по върховенството на закона
- Онлайн брифинг на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа и Парламентарната асамблея на ОССЕ
- Виртуално събитие на тема: Ролята на медиите в предизборната кампания, организатори – фондация „Конрад Аденауер“ и агенция „Алфа Рисърч“
- Организация за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ)
- Асоциация на българските анимационни продуценти
- Репортери без граници
- Среща с Джузепе Милаццо, медиен анализатор на ОССЕ/БДИЧП
- Съпътстващо събитие във връзка със среща на върха по демокрацията във виртуален формат – домакин на срещата г-н Джоузеф Байдън
- Кръгла маса на тема Фалшивите новини: изкуственият интелект и дезинформацията като многостранно политическо предизвикателство“
- Уебинар „Злоупотреби със съдебни дела срещу журналисти и активисти: Европейският отговор“
- Дискусия с ЕК за медиен плурализъм и свобода на медиите.

ИНФОРМАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ

Интернет страница

Водещото при осъществяване на действия в тази област е изискването за откритост и прозрачност в дейността на Съвета за електронни медии. С цел подобряване на интернет страницата на СЕМ са създадени нови категории, менюта и подменюта. Периодично е актуализирана информацията, публикувана на интернет сайта на Съвета: 12 броя месечни информационни бюлетини, изготвени в изпълнение на изискването на чл. 39, ал. 2 от ЗРТ, 103 решения, 22 наказателни постановления и 24 съдебни решения; публикувани са 21 броя АУПДВ и 40 бр. покани за доброволно изпълнение; 11 уведомления за откриване на административни производства за издаване на АУПДВ; 38 протоколи от заседания на Съвета и 38 проекти на дневен ред; публикувани и изпратени до медиите прессъобщения,

декларации, становища, отразяващи позициите на СЕМ по актуални проблеми или по различни аспекти от дейността му; доклади, отчети, новини, споразумения, указания, обяви за конкурси, дневни информации за плащания на СЕМ и други материали.

Техническо и технологично ресурсно осигуряване

Основна цел в тази област е постигането на непрекъснато устойчиво безпроблемно функциониране на Интегрираната система за мониторинг /ИСМ/. Извършен е пълен одит на ИСМ в началото на годината, осигурено е всекидневно наблюдение на сървърите, своевременно са отстранявани проблеми, възникнали и в София, и в регионалните офиси.

Цялостната дейност по надзора от техническа и технологична гледна точка бе подчинена на приоритетите: уеднаквяване на технологията на мониторинга и нейното устойчиво развитие; усвояване на капацитета на ново закупените РС и новите операционни системи; увеличаване на обхвата на записаните радио и телевизионни програми; постигане на непрекъснато безаварийно функциониране на Интегрираната система за мониторинг в централния офис и в РЦ.

Експертите по мониторинг в София и в регионалните центрове работят основно чрез наблюдение на файлове, достъпни чрез Интегрираната система за мониторинг. Централизирано планиране е осигурило и ритмично постъпване на записи на цифрови носители от доставчици на медийни услуги, разпространяващи програмите си в регионите. Използват се максимално възможностите на съвместените цифрови приемници от провайдерите А1 и Vulsatcom, като това осигурява наблюдение на програми, които не се предлагат широко в аналоговите пакети и по тази причина не се записват нон-стоп в ИСМ. Системата за запис на радиопрограми, разпространявани онлайн, бе обновена и усъвършенствана. Продължи развиването на система за запис на радиопрограми разпространявани онлайн, като тя бе обновена и усъвършенствана.

Попълнен в срок годишния отчет в „Интегрираната информационна система на държавната администрация“ и поддържан в актуално състояние административния регистър в същия портал.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Съветът за електронни медии успя през изминалата 2021 година, в условия на продължаваща извънредна епидемична обстановка, следствие пандемията от Covid – 19, да организира дейността си така, че в максимална степен да реализира правомощията си по закон.

Политическата обстановка в страната, довела до провеждането на редовни и извънредни избори за народни представители, както и избори за президент и вицепрезидент на републиката, постави основния фокус в дейността на мониторинга върху наблюдението на предизборните кампании.

За първи път от години, Съветът проведе социологическо проучване, свързано с медийните очаквания на аудиторията в предизборните кампании. Независимо, че традиционните медии (повече телевизията), в период на избори, се ползват като основно средство за информация, все повече българи търсят и други източници – социални медии, интернет сайтове. Очаквано потребителите на онлайн съдържание са по-младите.

Това поставя като приоритет в дейността на регулатора надзора върху услугите по заявка и платформите за споделяне на видеоклипове. През изминалата година, Съветът предприе действия за установяване на лица, които предоставят нелинейни услуги, но не са уведомили за това регулатора. Следствие на тази активност, 2021 година бележи ръст на вписаните в Публичния регистър нелинейни услуги.

Като положителна предпоставка за надзора по спазване на закона следва да бъде отбелязано, че след еднократна целева субсидия в бюджета на СЕМ за 2021 г., е проведена обществена поръчка за придобиване на нова система за мониторинг. Тя ще улесни наблюдението на доставяните линейни и нелинейни медийни услуги.

Докато мониторингът на линейните услуги (радио- и телевизия) е утвърден през годините, предизвикателство в дейността на Съвета остава наблюдението на онлайн съдържанието, попадащо в рамките на надзора по Закона за радиото и телевизията. Осъщественият по време на предизборните кампании мониторинг, както и по отделни сигнали, е едно добро начало. Спазването на ограниченията, свързани със защита на децата, личните данни, реч на омраза, търговско слово следва да са на фокус в дейността на регулатора. Като приоритет през настоящата година остава и участието в различни проекти, свързани с борба с дезинформацията, както и с развитие на медийната грамотност.

Военият конфликт в Украйна постави на дневен ред и ефективността на механизма за действие при наличие на предпоставки за дерогиране свободата на приемане и препредаване на аудиовизуални медийни услуги – механизмът включва (посочването е съвсем схематично) комуникация с доставчика под чужда юрисдикция; комуникация с държавата-членка под чиято юрисдикция е той; комуникация с Европейската комисия. Предизвикателство се оказва ограничената правна рамка за временното преустановяване препредаването на съдържание от трети страни, извън рамките на Европейския съюз.

Наблюдението на програмите на обществените доставчици остава приоритет на мониторинга. През 2022 г. предстои и избор на генерален директор на Българската национална телевизия.

Със Закона за държавния бюджет на Република България за 2022 година, законодателят отново възложи на министъра на културата да изготви законопроект на Закон за изменение и допълнение на Закона за радиото и телевизията за привеждане на частта за фонд „Радио и телевизия“ в съответствие със Закона за публичните финанси, както и за привеждане на финансирането на Българското национално радио и Българската национална телевизия в съответствие с правилата за държавните помощи. В резултат на идентична задача, формулирана в Закона за държавния бюджет на Република България за 2020 г., в 44-то Народно събрание е входиран законопроект. В хипотеза на неговото приемане от настоящия парламент, пред Съвета ще стои изпълнението на нови нетипични за него функции - да е администратор на държавна помощ; да извършва оценка на услугите на БНР и БНТ в изпълнение на възложената им обществена мисия; да определя размера на компенсациите/трансфера за БНР и БНТ за дейностите по изпълнение на обществената мисия; да извършва предварителна и последваща оценка на услугите на БНР и БНТ и др.

Независимо дали при действие на непроменена правна рамка или ревизирана такава, неминуемо на дневен ред продължава да е въпросът за обезпечаване дейността на регулатора във всички аспекти – административен, технологичен, финансов. Към настоящия момент липсват законови механизми, които да гарантират такава обезпеченост. Неоднократно Съветът е посочвал, че Директива (ЕС) 2018/1808 на Европейския парламент и на Съвета от 14 ноември 2018 г. за изменение на Директива за аудиовизуалните медийни услуги, обръща особено сериозно внимание върху независимостта на националните регулатори. Директивата изрично подчертава, че националните регулаторни органи следва да разполагат с изпълнителните правомощия и ресурсите, необходими за изпълнението на своите задачи, от гледна точка на персонал, експертни знания и финансови средства. Дейностите на националните регулаторни органи или служби, установени съгласно Директива 2010/13/ЕС, следва да гарантират зачитане на целите на медийния плурализъм, културното многообразие, защитата на потребителите, правилното функциониране на вътрешния пазар и насърчаването на лоялната конкуренция.

В този смисъл са и констатациите в докладите на Европейската комисия, свързани с върховенството на закона.